İntibah

Namık Kemal

İntibah — Namık Kemal

İlk yayın: 1876, İstanbul

Namık Kemal 1888 yılında öldü. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun 27. maddesi uyarınca eserin özgün metni kamu malıdır.

Metnin dayandığı baskı: İstanbul, [1874-1876] ilk baskı (199 s.); University of Toronto nüshası, archive.org/details/intibah00namkuoft. Taramada eksik olan s. 34-35, aynı kütüphanenin ikinci baskısından (archive.org/details/ntibhnam00namkuoft) tamamlanmıştır. Osmanlı harflerinden Latin harflerine aktarım: PDF Kitaphane, 2026. Metin sadeleştirilmemiştir.

Bu PDF serbestçe okunabilir, kopyalanabilir ve paylaşılabilir.

pdfkitaphane.com

Ali Bey'in Sergüzeştini Hâvîdir

"Gel ey fasl-ı baharan mâye-i aram u hâbım sen" / "Enis-i hâtırım kâm-ı dil-i pür-ıztırabım sen"

Bahar eyyamı bu kühne cihanın subh-ı safa-yı nevcivanisidir. Bahar erişince toprağın her tarafı serapa taravet kesilerek "Yuhyi'l-arza ba'de mevtiha" sırrı aşikâr olur. O kuru kuru ağaçlar — mahşere tesadüf etmiş izam gibi — yeniden can bulmaya başlar. Bir hâlde ki: taravetlerine dikkat olunsa nazar-ı ibretle vücutlarına sereyan eden hayatı görmek kabildir. — Bu hâlde ki: en ednasındaki neşvünemaya bakılsa âlemin her zerresinde bir ruh tecelli ediyor zannolunur. — Bir hâlde ki: sahranın her tarafına tecessüm etmiş zevk-i ruhani — belki ruh bulmuş safa-yı cismani denilse mübalağa edilmemiş olur.

Nevbaharın en büyük bir bedîası mebzuliyet ve me'lufiyet cihetleriyle gayet hakir gördüğümüz çimenlerdir. Dünyada elvanın hadd-i itidali olan yeşilden tatlı rengi olur mu? Bahar mevsiminde ise güya ki rûy-i arzın her zerresi yeşillenir.

(Hatta kendini insan zanneden ve hakikat aranılırsa nebattan farkları bilihtiyar tahvil-i makama iktidardan ibaret olan birtakım bikârımız da öte de beri de rast geldikleri hanımlarla yeşillenmeye çalışır —)

Hele bir kere çimenler açıklı koyulu renkleriyle toprağı ihata etmeye — bir kere ebr-i baharın in'itafı çimenzar üzerinde mevceler hâreler teşkil etmeye — bir kere sahranın ötesinde berisinde yığın yığın beyaz çiçekler açılmaya başlar mı! Bir kere derya hafif hafif dalgalanmaya — bir kere nesim ahiste revane güzarıyla sath-ı mâda bir cebin-i sâfa nazireler yaparcasına çinler göstermeye — bir kere ufak ufak mevceler ahbaplara rüzgârın önüne düşerek yere toplanmış semen — etrafa dökülmüş yasemin döküntülerinden

nişan vermeye yüz tutar mı! Sahraları safasından harekete mecali kalmamış derya — deryaları şevkinden ihtizaza gelmiş sahra kıyas edersin. Güller göründükçe zannolur ki birçok nevreste nihal cemal-i ağyar nazarından kaçarak ağaç gölgelerine yaprak aralarına saklanmış — ara sıra rüzgârı muvafık buldukça hicab-ı ihtifalarından çıkarlar. — Birbiriyle dudak dudağa gelirler. — Rüzgâr muhalefete başlayınca yine inzivaya çekilirler. — Birbirlerine mütehassirane arz-ı iştiyak ederek hafif hafif gülüşürler.

(— Sebebi hayalat-ı şarkiye ile kesret-i i'tilafıdır nedir? Ben gülden bahsettikçe bülbülü bir dürlü unutamam. Vakıa güle âşık olduğunu bilirim. Fakat biçare kuşun tavr-ı sevdavisine bakılırsa o ufacık gönlünde ne büyük bir muhabbet eseri hissolunur. O muhabbet de var ise kendi hürriyetinedir ki tutulup da kafese habsedilince nağmekârlık etmesi şöyle dursun ekseri yaşaması bile kabil olamıyor —). Lalelere baktıkça kıyas edilir ki geceden çimenzarda bir meclis-i işret tertip olunmuş da sermestane uykuya varan ashab-ı meclisin her biri şarap ile dolu kadehini bir köşeye bırakmış. — Kadehlerin kimi havaya veya zemine mail bir vaziyette duruyor. — Kimi henüz yerleşememiş gâh eğiliyor — gâh doğruluyor.

Baharın her mahsulünü — her safasını — her hâlini bir teşbih ile tasvir etmek benim değil — gökyüzünü ham eriğe — küre-i zemini kızıl yumurtaya benzeden ashab-ı hayalin dahi kolaylıkla muktedir olabileceği şeylerden değildir.

Maahaza bedayi-i baharın yalnız çimeniyle gülüyle lalesiyle iktifa edemeyeceğim!

Acaba az rüzgârlı hafif bulutlu bir havada bir bahar çimenistanına ziya aks edince hâsıl ettiği hâle hiç dikkat edilmiş midir! Bir taraftan rüzgârın tahriki — bir taraftan bulutların sayesi çimenzarı her mevci

bir başka şekle girmiş bir yeşil hâreye benzetmez mi? — Ekser sahralarda görüldüğü gibi — çimenler öbek öbek her renkte — her şekilde çiçeklerle müzeyyen olurlar da güneşin pertevi üzerlerinde temevvüce başlarsa rûy-i arza tavus tüyünden halı (kaliçe)ler döşenmiş zannolunmaz mı? Hurşid-i nevbahar feyzini yalnız zemine hasretmez. Sabah akşam eflaki de nura gark eder renge boğar. Baharın küre-i nesime verdiği letafet ne midir nedir? O fasılda gökyüzünün letaif-i elvanı olsa olsa güneş çehreli — ziya saçlı bir dilberin mai gözlerinde görülebilir. Baharda havanın feyziyle bulutlara gelen hiffet ne midir nedir? O zamanın fecrindeki — şafağındaki safa da sair vakitlerin tulûuna gurubuna benzemez.

Ziyanın hâsıl ettiği renkler bir derece parlak — bir derece revnaklı görünür ki âfâka binlerce alaim-i sema yığılmış kıyas olunur. Güya ki felek baharın zemine verdiği hüsne gıpta eder de ufukta bahçelerimize nazire yapmaya kalkışır: Güneş ya tulû veya gurup edip de saba temevvüce başladığı gibi bulutlar parelenir. Kimi kızarır yeni açılmış gül gibi katmer katmer olur. Kimi yeşillenir. — Yaprak şeklini bağlar. Kimi ağarır — zambak gibi açık saçık salınmaya başlar. Kimi morarır — sünbül gibi kandil gibi kandil öteye beriye dağılır. Nazar ab'ad-ı namütenahi içinde kendini gaip etmeye başlayıp da kuvveye hayal galebe edince adam sema deryanın veya derya semanın âyinesi olmuş — bağlardaki çiçekler semaya veya ufuktaki bulutlar deryaya aks etmiş — hâsılı yerle gök birleşmiş kıyas etmemek kabil değildir.

Baharımızın mehtabını da unutmayalım. Eğer hilal ise ekseriyet üzere etrafına bedr büyüklüğünde bedr şeklinde — bedr letafetinde bir hâle bağlar ki hani "Kamer bir mahluktur. Bazı sahhareler yere indirirler de sütünü sağarlar" itikadında bulunanlar yok mu?

Onlardan biri bu hilal ve hâleyi görünce o sütü sağılan mahlukun hamile (hamil) olduğuna zahip olsa revadır.

Eğer bedr ise etrafına bir sarı hâle dağıtır ki bizim gibi mehtabın da bir âlem olduğunu bilenler dahi felekte ak benizli bir kız pencereden aşağı sarkmış — sırma saçlarını çehresinin etrafına dağıtmış — zeminin ârâyiş-i renk-â-rengini temaşa ediyor zan eylese tâyip olunmaz.

Mehtabın baharda deryaya aksini seyretmelidir ki serv-i siminin letafetinde olan kemali anlamak mümkün olabilsin. Havalar berrak — sular saf — serv-i simin ise güya ki nurdan dökülmüş bir peri kızı gibi anadan doğma çıplak suya girer — şinaverliğe başlar. Vücuduna dokunan her katre su iken nur kesilir. Derya arasında güzaran-ı hayal için minhac-ı hakikat gibi nurani bir cadde peyda olur.

Biz galiba sadedden çıktık. Muradımız Çamlıca'nın tarifine evsaf-ı bahardan bir girizgâh bulmak idi. Fakat yârin mev'id-i telakisini ararken yolda çiçek toplamaktan kendini alamayan hevadaran-ı muhabbet gibi pişgâh-ı tasavvura rast gelen birkaç taze hayali çiğneyip geçmeye gönlümüz kail olmadı. Taciz ettikse afv niyaz ederiz. İşte maksada şuru ediyoruz.

"Ey âlem-i misalin seyyah-ı huşyarı" / "Hiç kasr-ı suretinde gördün mü nevbaharı"

İstanbul'u görenlere malumdur ki Çamlıca köşkü safabahşalıkta ruhperverlikte nevbahardan aşağı kalır bedayi-i rüzgârdan değildir. Binası bir tarafa dursun! Yalnız bulunduğu mevki İstanbul'un en müstesna bir noktası olduğu gibi.

İstanbul bir malike-i derya-yı letafettir ki yalnız hazin hazin sahillerine yüz sürerek pişgâhından akıp giden deryanın safası mevkiinin bütün cihan içinde akransızlığını ispata kifayet eder.

İstanbul denilen mecmua-i bedayiin havi olduğu her dürlü nevadiri bir bakışta gösterecek bir nokta ise Çamlıca'dır: Boğaz içinde bir büyük orman veya bir küçük körfez yoktur ki Çamlıca'nın pâmal-ı nezareti olmasın! Payitahtımızın Beyoğlu gibi — Galata gibi — Babıâli civarları gibi — Sultan Bayezid gibi hangi mamur ciheti görülür ki Çamlıca'nın nazar-ı temaşasından kendini saklayabilsin. İstanbul'da tesisat-ı atika ve ebniye-i meşhureden hiçbiri var mıdır ki Çamlıca tasvirini almak mümkün olamasın. Çamlıca o nazargâh-ı ibrettir ki bahar içinde insan çeşmesinin yanına çıkar da başını kaldır etrafına bakınız ise gözünün önünde tabii — sınai — fenni — nice yüz bin dürlü bedayiden mürekkep bir başka âlem görür. Bayağı hadaka-i basar o âlem-i bedayiin ve maharet-i fevkalade ile nokta-i vahideye sığıştırılmış haritasına döner. Bir de gözünü aşağı meylettirmek isteyince nur-ı nazarı — cihanın her dürlü ezharını cami bir şükûfezara düşmüş zenbur gibi — dakikada bir çiçeğe ilişerek saniyede bir meyve ile oyalanarak ahiste ahiste sahil-i deryaya gidinceye kadar tab u tavandan kesiliyor.

Çamlıca'ya firdevs-i âlânın yere inmiş bir kıtası denilse şayestedir. Feyyaz-ı kudret âlemde âb-ı hayat icadını irade etmiş olsaydı o hassiyeti Çamlıca suyuna verirdi.

Bundan takriben sekiz sene evvel orada bir tulû seyretmiştim. Semadan zemine nur yerine ruh yağıyor kıyas ettim.

Seyir yerleri zevkim değildir. — Tatil günleri her dürlü beşaretten beri bir kuru inşirah için — boyanmış cellat kemendi denilmeye layık — bir sıkı boyun bağı takarak ve — süslü tomruk vasfına şayan — bir çift dar potin giyerek sabahtan akşama kadar araba arkasında devr ile fısk u hırmanı cem etmek ve akşamdan sabaha kadar hunnak eziyeti ve nasur cefasıyla yatakta inlemek gibi şeylerde bir safa göremem. — Hele cuma veya pazar günleri Unkapanı'ndan bir

piyade tutup da yolda seksen kayığa çatarak — doksan girdab-ı mehalikten geçerek o nazenin Kâğıthane deresine dühul ile tozdan dumandan yapma bir insan resmi veya — teşbihin daha doğrusu istenilir ise — "Hazer hazer ki ecel nâresîde medfûnem" mısraına masadak olmayı iltizam etmişçesine mezarını omuzuna almış bir cadı (çadır) şekline girmek — sonra da bu hâlin adını eğlence koymak hiç aklımın erdiği şeylerden değildir.

Fakat ne yalan söyleyeyim? Cumanın — pazarın gayri bir açık veya sünbüli havalı günde, Boğaz içi seyirlerinin hemen kâffesini ve hususiyle baharda Çamlıca'yı severim. İnsan cihan-ı medeniyetin lezaiziyle ne kadar ülfet etse yine arada sırada hâl-i evveli olan sahranişinlik meylini bütün bütün hatırdan çıkaramıyor! Şimdi bir gurup zamanı — bir su başında — bir çimenzar içinde — bir ağaç altında oturup da, tabiatın o ulvi ulvi mahzunluğunu temaşa etmek şehirlerin — hanelerin hangi eğlencesine tercih olunmaz? Arada sırada beldelerin o ufunetli havasından — o yeknesak manzarasından kaçar nesimin mesamat-ı ezhardan henüz kurtulmuş parçalarıyla teneffüs etmeyi nasıl gönül olur da istemez? Sahranın birbirine benzemez nice yüz bin elvan ve eşkâline dalmayı hangi nazar vardır ki arzu etmez?

İşte insanın umumuna şamil olan seyir meyli bittab — zirde hâlinden bahsedeceğimiz — Ali Bey'de dahi mevcut idi.

"Geldi sabah-ı ruz-ı civaniye infilak" / "Eyyam-ı fitne erdi belalar mübareki"

Ali Bey ağniya evladından yirmi bir — yirmi iki yaşında bir delikanlı idi. Anasının — babasının bir danesi olduğundan ve hususiyle pederi evlat kadrini gerçekten bilenlerden bulunduğundan İstanbul'da bulunduğu hâlde — tahsiline, maarifçe terakkinin aksa-yı meratibine varmış olan yerler zadegânı kadar, itina olundu.

"Çocuk o yaşında iken birkaç lisan bilir. Üdeba arasında nevresteganı maarifin en müstaidlerinden addolunur. Hele pederinin — bizim taraflarda emsali pek az görülen — rıfk ve şefkatini, fıtratında olan safvet ve nezaketine o kadar kuvvet vermişti ki terbiyesine — muamelesine bakanlar kendini adeta bir melek zannederlerdi.

Fakat biçare pederi sağ oldukça ciğerparesi için daima bir büyük endişe içinde idi. Çünkü çocuk sarı benizli — ziyade asabi — bununla beraber kanı da oynak bir şey olarak gördüğü hakimane terbiyelerin müşfikane muamelelerin tesiriyle tabiatının netayicinden olan hiddetle galebe edebilir gibi görünür ise de o mizacın bir diğer neticesi olan inhimak ve ibtilaya esir olduğu hemen her hâlinden anlaşılırdı: Her neye merak ederse bütün dünyayı unuturcasına ona hasr-ı iştigal ederdi. — Bir şeyi arzu eder de husulünde bir maniaya tesadüf eylerse maksadı ne kadar cüzi olur ise olsun ele getirmek için yolunda en büyük fedakârlıktan çekinmez idi. — Hatta ufak bir emelinden meyus olunca günlerce hastalanır — geceleri gizli gizli ağlardı.

Pederi ise dünyada hem en büyük kemalat — hem de en büyük nekaisin saiki olan — bu meşreb-i musırranesini çocuğun tabiatından çıkarmaya imkân göremediği için o meyelanı daima tahsil ve terbiye cihetlerine sevk ederek oğluna bir silah istifade etmek isterdi.

Vakıa Ali Bey pederinin hayatında ve hele on dört on beş yaşına girdikten sonra âlemde maariften başka sevilecek — arzu olunacak bir şey bulamamış idi. Dünyayı unuturcasına meşgul olduğu şey var ise dersleri idi. — Küçük maksadı için büyük fedakârlık ihtiyar ederse nüshası nadir bazı kitapları bahasının kırk elli misline almakta ederdi. — Hastalanırsa bir bahiste mağlup olduğu için

hastalanırdı. — Ağlarsa okuduğu şeylerde bir müşkül meseleye tesadüf edip de hal edemediğinden dolayı ağlardı.

Fakat bu âlem-i inkılap kendi gibi sebatı sevenlerden olmadığından çocuk yirmi yaşına girer girmez — sebeb-i vücudu — mürebbi-i efkârı olan — pederi âhirete intikal etmekle Ali Bey'in hâlinde birbirini müteakip envai tagayyür — envai belâyâ zuhur etmeye başladı.

Der vakt-i civani zi muhabbet çi hicabest / Pes tavr-ı aceb lazım-ı eyyam-ı şebabest

Çocuğun fıtraten teessüratı galip olmakla beraber aldığı terbiye vicdanındaki hissiyata bir kat daha kuvvet verdiğinden ve pederi ise bais-i hayatı olduğu için indinde hayattan mukaddes olduktan başka her hâl ve kârda mürebbisi — müsteşarı — razdaşı — yar-ı sadıkı olduğundan gönlünde ne kadar kabiliyat-ı muhabbet var ise hemen cümlesini ona hasretmişti. O öyle hiç hatırında yok iken mâmelek-i vicdan ve irfanı olan bir vücud-ı azizi telafisi kabil olamayacak surette bağteten gaip edince hayatın lezzetini de beraber gaip eyledi. — Nedim-i ruhu olan kitaplarına bakar nâcins ülfete düşmüş kadar sıkılırdı. — Mesire-i efkârı olan kalemine gider — zindana atılmış kadar müteezzi olurdu. İşi küçük odanın bir köşesine çekilerek yetimane âh etmeye — mahzunane gözyaşı dökmeye münhasır olmuştu. Onun bu hâli ise validesine zevcinin vefatından ziyade endişe vermekte idi.

Beyin validesi bahredar-ı maarif olan milletler kadınları gibi danişli bir şey değil ise de zatan zekâsı galip olduktan başka yirmi beş sene kadar Bey'in terbiyesi altında kalarak gördüğü — işittiği hadiselerden onun irşad-ı hakimanesiyle pek çok hakikatler istihraç etmiş bir kadın idi. Ona binaen kendini de ye's ve keder önüne salıvermek lazım gelse sevgili zevcinden dûr olduğu gibi bir de

ciğerparesini gaip edeceğini ve gözlerini ölülere ağlaya ağlaya ve dirileri göremeyecek bir hâle getirmek dünyada onlara muzır — âhirette olanlara faidesiz olduğunu bildiğinden merdane bir ikdam ile ne kadar hüznü — ne kadar kederi var ise gönlünde hıfzedip böyle zevcinin fıkdanına ağlamak gibi en memduh olan bir hâli kabahat yollu ketmetmeye mecbur olduğundan dolayı çehresine arız olan acı acı tebessümleri hande-i neşat suretinde göstermek isterdi.

Çocuğu düştüğü hüzn-i sevdaviden almak için bin dürlü vesail düşündüğü sırada hanelerine yakın olan Çamlıca'yı da hatırından çıkarmadı. — Nihayet bir çarşamba günü ki mayıs evailine tesadüf idi felek zümrütten dökülmüş bir âyineye benzedi. Üzerini Musuli tülden örtü çekilmiş gibi gayet bir beyaz bulut setreylemişti. Bir hâlde ki güneşin ziyası nazik mizaçlı bir nazeninin bârika-i cemali gibi dokunduğu yerleri tenvir eder — fakat yakmazdı. — Ağaçların — sayesinden sahralar istiğna hâsıl ettiği için — yukarıdan aşağı nazar-ı hakaretle bakar gibi gerdenkeşane duruşları abes görünür idi. — Rüzgâr mehdeki çocuğun uykusuna nigehbanlık eden validenin nefesinden hafif eserdi. Hanım hava ve sahranın bu letafetini görünce Ali Bey'i ricalar — niyazlar — ibramlarla Çamlıca'ya doğru çıkmaya ikna eyledi.

Seyre ilk gittiği gün oraları çocuğa pek bigâne görünmüştü. Hatta ikinci — üçüncü defa dahi çocuğu sahraya temenni ile — icbar ile çıkardılar. Ancak gide gide Bey Çamlıca ile gereği gibi ünsiyete başladı. Birkaç gün birbiri üzerine kıra çıkmasa adeta sıkılırdı.

İnsan ne garip bazice-i tabiattır ki Ali Bey indinde en aziz olan bir vücudun fenasından müteessif iken âsâr-ı hayatın timsal-i mücessemi olan cihan-ı medeniyetten kaçar da her arşın toprağında nice vücutlar nihan olmak cihetiyle mevtin misal-i müşahhası olan sahralarda gezip eğlenmek isterdi.

Her ne hâl ise Bey iki günde bir kere Çamlıca'ya gitmeyi tabiatında olan inhimak cihetiyle — hayatının levazım-ı zaruriyesinden addeder olmuştu. Fakat gezmeden muradı galebelikten kaçmak olduğu için tatil günleri eğlencesinden geri kalır ve binaenaleyh cuma ile pazarı kendince hilaf-ı âdet sa'y ve meşakkat eyyamından bilir idi.

Bir gün kalem arkadaşlarıyla Çamlıca'ya olan meylinden bahsederken kendinden orada bir ziyafet isterler. — O da maalmemnuniye kabul ile "Yarından tezi yok buyurun" deyince — meğer mübahase bir salı gününe tesadüf eylediğinden — arkadaşları gülüşmeye başlarlar. Ali Bey ise bu handelere hiçbir mana veremeyerek sebebini istizah eder. — Anlar ki rüfekası indinde Çamlıca'da cuma ve pazarın gayri — tenhalık cihetiyle — eğlenmek gayrikabil sayılıyor. Her ne kadar eğlenceden murad galebelik seyretmek ise İstanbul ve Beyoğlu sokakları dururken Çamlıca'ya gitmekte hiç lüzum olmadığını anlatmak isterse de alışkanlığa karşı gösterilen delail — velev bedihi olsun — ne kadar tesir ederse Bey'in bahhaslığı dahi ancak o kadar netice verebilir. — Ekser kalem ihvanı arasında mûtat olduğu üzere kendiyle zahirde pek lâubali — hakikatte pek külfetli görüşen nazik beylerden bazıları Ali Bey'in öyle bir tenha günü teklif ve bu teklifinde ısrar edişini ziyafetten kaçtığına haml eder yollu birtakım kinayeli sözler söyledikleri için çocuk arzusundan değil hicabından davetini cumaya talik eyledi.

Validesi ise oğlunun — öyle bir günün eğlencesinden âtisince tertip edeceği felaketleri nereden keşfeylesin — insan içine karışarak vakit geçirmeye meylini görünce ciğerparesi yeni dünyaya gelmiş kadar memnun olmuştu.

Cuma gelince karar vechile Bey'in arkadaşları saat üç radelerinde Üsküdar'a geçerler. — Sabah yemeğinden sonra zatan Ali Bey'in

evinde mevcut olan iki arabaya binerler. — Doğru mev'id-i safaları olan Çamlıca'ya giderler.

Bir müddet çeşmenin başında ikamet ile Ali Bey tabiatın nice yüz bin bedayi-i renk-â-rengini — beriki beyler — mülevven feraceli ve boyalı çehreleriyle mesireyi — ağaçları baştan aşağı çiçekler gark olmuş da rüzgâr estikçe öteye beriye salınmaya başlamış bir bahçeye hem-hâl eden — hanımların şivesini temaşa ile saat yedi buçuk sekize kadar eğlenirler.

O vakit ise Çamlıca'nın en "civcivli" zamanı olmak cihetiyle yollar birbiri ardınca akıp gelmekte olan yaşmak galebeliğinden köpükler içinde kalmış bir seyl-i huruşanı andırmaya başladı. — Beyler de yerlerinden kalktılar. — Hanımlara karıştılar. — Her biri belki bin danesine ibtilasından — ondan başka kimseyi sevmek ihtimali olmadığından — yolunda ölmeyi canına minnet bileceğinden — hâsılı dünyada kaç dürlü soğuk yalan var ise cümlesinden bahisler açmaya başladılar.

Bu hâller ise Ali Bey'in fıtratına — terbiyesine bütün bütün mugayir olmak cihetiyle bu eğlenceden bayağı bir felaket kadar müteezzi idi. Fakat memleketimizin hâli malum: Ahbap arasında kalbin teessüratını hâlisane izhar etmemek ve ülfet adabından sayılıyor. — Eğlence gibi hiç hükümsüz şeylerde bile beğenmediği hâli riya ile beğenir gibi görünmek insaniyet vezaifinden addolunuyor. Binaenaleyh biçare çocuk ekseriyete tabi olmak ve gönlündeki ıztırabı safa şeklinde göstermeye çalışmaktan başka çare bulamadı. — O da arkadaşlarıyla beraber öteye beriye gezinip dururken — hiç içinde kimlere dikkat etmeden — bir arabaya — rüfekasından yeni öğrendiği tarz ile — işaret etti. — Lakin arabadan mukabele görmedi. Bu hâl ise evvel emirde bir ehl-i ırz arabasına

tasallut etmiş olmak vehmiyle bir derece hicabını mucip oldu ki kanında hâsıl olan hararet vücudunu eriteceğini zan eyledi.

Öyle bir mevkide ve öyle bir hâl üzerine lisanen istifa-yı kusur için imkân göremediğinden mazeretühahane bir nigâh-ı hüzn-alud ile beyan-ı teessür etmek istedi. Kirpikleri birbirinden ayrılıp da o tarafa doğru bakar bakmaz arabanın perdesi bir kere açıldı. — bildiği yolda bir işaret göründü. — Yine derhâl kapandı.

Malumdur ki ciddiyatın birçoğu uysallıktan tevellüt eder. O kabilden olarak bu biçare delikanlının da öyle arkadaş hatırı kırmamak için ihtiyar ettiği bir hareket sergüzeşt-i ömrünü bir facia-i cangüdaza tahvil eylemiştir.

Arabadan edilen muamele nazarında ismet perdesinden biihtiyarane aks etmek istemiş bir eser-i muhabbet gibi görünerek zihnine — kalbine bütün bütün istila etmiş ve birkaç dakika içinde dünyada emeli yalnız aldığı işaretin manasını bilmek ve sahibini görmeye inhisar eylemişti. Bununla beraber yine hazm-ı nefsinde kâmilane mücahedelerle rüfekasına hâlini sezdirmedi! Çamlıca'da bulundukça zahirde herkese eğlencede ittiba eder. — Fakat zihninde mahut işareti anlamak için — Mısır'ın hutut-ı kadimesini elde elifbası yok iken okumaya çalışan hükema gibi — her şekilden nice mana — her vaz'dan birçok kazaya istihraciyle uğraşırdı. Fakat itab-ı fikr ettikçe hallini istediği muamma işkâle düşer — muamması işkâle düştükçe zihnindeki yorgunluk artar. — Hayali ise bu devr-i fasit içinde hayran hayran dolaşır dururdu.

Âkıbet! Bereket versin ki avdet sırasında başka bir arabadan yine aynı aynına öyle bir işaret zuhur eyledi de — güya yeni girdiği meslekte malumatını ilerletmeye çalışır yollu işaretin — ne mana ifade eylediğini arkadaşlarından birine sual edebildi ve işaret "Etraf

ağyardan hâli olmadıkça muhabere caiz değildir" demek olduğunu öğrendi.

Bu malumat üzerine ise işaret sahibesinin ismetince olan itikadı bir kat daha kuvvet bulmaya başladı — (O kadar tecrübesiz bir çocuk ismetli bir kadının öyle işaretlerden bittab haberdar olamayacağını nereden idrak eylesin?) Çocuk bu fikir ile evine gelerek sabahlara kadar arabadaki hanımı zihninde bin şekle koymuş ve hiçbirinde gönlündeki arzunun timsalini görememişti.

Sabah olunca — zatında olan fetanet cihetiyle — kendini toplamaya ve böyle bir gün içinde o kadar senelik mahsul-i ömrünü terk ettirecek surette kalbine hücum eden endişeyi bir tarafa etmeye azmeyledi. — Evin kapısından çıkışı dahi bu niyetle idi. — Hatta yolda Çamlıca'ya bakmak bile istemedi.

Fakat biçare ne yapsın ki daha arkadaşlarıyla Çamlıca'ya gittiği gün harekât-ı ihtiyariyesinin eceli gelmiş ve belki mezarı orada kazılmıştı.

İnsan her adımı mezardan tebaüd için atar. — Yine her adımda mezara bir adım daha takarrüp eder!!.

(Nitekim her nefesini temdid-i hayat için alır. — Yine her nefeste hayatından bir nefeslik zaman azalır!!!) İşte Ali Bey'de o kabilden olarak Çamlıca'dan uzamak arzusuyla yol değiştirmeye başladı. — Fakat her yol değiştirdikçe daha kestirme vâsıl olur bir sokağa girerdi.

Nihayet böyle endişelerde tabii olan "Her çi bad abad" akıbet-i vahimesine ittisalden kurtulamadı. — Arabadaki hanımın fikirde hayalini tasavvur ile uğraşmaktan ise Çamlıca'da cemalini taharri daha münasip olacağına hükmeyledi. — Kaleme Beylerbeyi tarikı ve şirketin mahut "Dilenci" vapuru ile inmeyi düşünerek yola girdi. —

Hemen kendini Çamlıca'da buldu. Güya ki aradaki mesafe tayy olunmuş veyahut yürüdüğü yollar uykuda geçmiş idi.

"Hecr ile çeşme nehr-i revan oldu gözlerim" / "O nihali hayli zaman aradı gözlerim"

Heyhat!.... İnsan için her gün zuhur eden bin dürlü amalin kaçına zafer müyesser olur!....

Bey Çamlıca'ya vâsıl oldu. — Ancak orada gözüne tesadüf eden şey arabadan aldığı işaretin yad-ı hazininden ibaret idi!

Öyle bir vakitte ne gelir hatırına? Çeşmenin yanındaki ağacın altında bir sandalyeye oturdu. — Biraz vaktini sevdiğini ağyar arasında görmüş üftade gibi buht-ı sırf içinde geçirdi. Bir hâlde ki: simasındaki renksizliğe — azasındaki hareketsizliğe bakılsa taş kesilmiş zannolunurdu. Ondan sonra birdenbire yüzü kızarmaya — vücudundaki azanın her biri bir başka emele malik imiş gibi ayrı ayrı titremeye başladı. — Yerinden fırladı. — Yar ile mev'id-i telakisini geçirmiş âşık gibi — şiddetle — süratle etrafı dolaştı. Bir hâlde ki: çehresindeki hararete — hareketindeki şitaba bakılsa oralara insan kıyafetinde bir yıldırım düşmüş kıyas edilirdi.

Kendi hâlâ aradığını bulmak ve ondan sonra İstanbul'a inmek hulyasında iken ufuktan doğru Çamlıca üzerlerine bir karanlık çökmeye başlamıştı. Bir karanlık ki her insan için ömründen zaman geçtikçe zuhuru tabiatı olan perde-i şek gibi ağır ağır gelir — fakat dakika bedakika yaklaşırdı.

Bey ise o karanlığı gördükçe yorgunluktan gözleri kararıyor sanırdı. Âkıbet kumru göğsü gibi her renginden nice renk-i diğer tevellüd etmek şanından olan gurup alametini görmeye başladı.

Ali Bey ise o yaşa gelince hiçbir akşam bir yerde kalmaya validesini alıştırmamış — sebepsiz bir konağa gitmek nefsinden sadır olmamış. — Hâsılı kendi âdetini tabiat-ı âlem — kendi fikrini

sırf hakikat bilmiş bir çocuk olmak cihetiyle böyle yirmi yıllık bir ömür içinde hiç başına gelmedik bir badireye uğrayınca o kadar telaş eyledi ki hâline bakılsa ölüm derecesine gelmiş bir hastadan fark olunmazdı. İnsan bir garip hayvandır ki her şeye alışır — her alışmadığı şeyden korkar — hatta bazı kere o kadar korkar ki mevti (mesela) dünyada en ziyade bekasızlıkla maruf olan ikbalden ayrılmaya bile tercih eder. (Ağleb-i ihtimaldir ki o ölüm korkusunun umum nev-i beşere şamil olması da mevtin bir şahsa bir kere geldiği cihetle alışkanlığa kabil olmadığındandır.)

Bey o telaş ile evine gurup ile beraber vâsıl oldu ki çehresi gurup üzerinde bulunan güneş gibi hem ateşler içinde kalmış — hem de sararmış idi. Kapıdan girer girmez herkesten evvel validesine tesadüf eyledi. Biçare kadın! Yavrusunu taharri eder ceylan gibi bir adım atar — bir de döner etrafına bakardı. Beyi görünce hiddet yerine o derece izhar-ı beşaşet eyledi ki oğlunun ağuş-ı vefasında birinci tebessüm-i masumanesini gördüğü zaman bile belki o kadar mesrur olmamıştı. Bu kadar mesretle beraber sitemden de kendini alamadı: Aliciğim! Beni bu hâllere düşürmek insaf mıdır? Nerede kaldın? Hüzünden — telaştan mürekkep birtakım sözlerle boynuna sarılmaya — yüzünü gözünü öpmeye — koklamaya başladı. Ali Bey'in cevabı ise "Telaş etme! Neneciğim! Şimdi yukarı çıkalım da hükmünü söylerim" demekten ibaret idi. Fakat ne söyleyeceğini de bilmediğinden zeban gözüne dar ağacı gibi görünür. — Gönlüne müstevli olan sıkıntıdan ise o zamana kadar çektiği âlâmın cümlesinden ziyade müteezzi olurdu. Çünkü! O vakte gelinceye dek asla irtikâp etmediği yalancılığa müracaat etmekten başka zihninden validesini iknaa bir çare tasavvur edemezdi. İndinde ise hem yalan söylemek — hem de en evvelki yalanıyla dünyada herkesten aziz bildiği validesini aldatmak ölümden beter bir azab-ı

elim idi. Lakin biçare ne yapsın! Doğduğu günden beri me'luf olduğu hicabı birdenbire terk ederek muhadderattan bir kadına nasıl hakikat-i hâli beyan etsin! Validesinin bittab uğrayacağı endişeleri düşünmesin de ne hâl ile düştüğü felakete onu mahrum etmeye kalkışsın. Zaruri

"Dürûğ-ı maslahat-âmîz beh ez râst-ı fitne-engîz"

kavl-i mahudu terk-i hicap etmek ve elbette üzmek seyyielerine tercih ile titreyerek ve söylediği sözler dudaklarını yakarcasına ağzından dökülerek "Kalemde işimiz çok. Vapura yetişemedim. Belki yarın da yetişemem merak etmeyin!" dedi. — Hemen söylediğine pişman oldu. Çünkü pederi kendine daima "Halka söylemekten utanacağın bir işi yapmaktan nasıl utanmazsın? Sen herkesten alçak mısın ki yaptığın bir işi öteki berikinin bilmesinden hicap lazım gelsin de yalnız senin bilmekliğinden hicap gelmesin" der idi. Bir kere de "Sevdiğini üzmemek için doğruyu ketm eyleme! Zira bir vakit gelir ki sevdiğin o ketmden haber alır da korktuğundan ziyade üzülür" demişti.

Ne faidesi var ki memleketimizde herkes ve hususiyle kadınlar için büyüklük hükümet hizmetinde büyümeye münhasır zannolunduğundan validesi Bey'in ağzından kalemce meşguliyet sözünü işittiği gibi ciğerparesince bir mukaddeme-i ikbal kıyas ederek sürurundan yerinde oturamaz oldu. — Çırpınarak "Allah ikbalini arttırsın! Kal iki gözüm! Lazım olur ise gece de kal! Ben merak etmem. İnşallah seni pek büyük görürüm. — Tek o büyüklüğe yolun açılsın da ben gecelerce hasretine de tahammül ederim" demeye başladı.

Bu sözler de Ali Bey'ce sırf yeni bir fikir idi. Çünkü pek kalemine — hizmetine — tahsiline pek müdavim ise de bu sa'yi kendince bir vazife bilir ve o vazifeyi bir zevk suretinde yerine getirirdi.

Yoksa hiçbir vakit büyümek — nail-i ikbal olmak hatırına gelmemiş idi.

Öyle muvakkat — ifa-yı vazife gibi meâliyi itiyat ederek insan arasında gerçekten insan gibi büyümüş bir delikanlı bir iki gün içinde karı arkasında gezmek — yalan söylemek — validesinde hırs-ı ikbal görmek gibi üç garibeye birden tesadüf edince fikri bittab birkaç şiddetli rüzgâr önüne düşmüş bir sefineye dönerek her tarafa meyl göstermeye ve fakat bir tarafa gidememeye başladı. En büyük azmi validesine işin doğrusunu söylemek idi. Ancak âkıbet heva-yı muhabbet malum olan galebe-i mutlakasını icra ederek geç gelmekte — gece kalmakta aldığı ruhsatten dolayı o defa Bey kendini tekzip edemedi.

"Ve beyne'htilafi'l-leyli ve's-subhi ma'rakun" / "Yekürru aleyna ceyşuhu bi'l-acaibi"

Vaktaki o uyku zamanı gelip de Bey kendi odasında tenha kalınca vücudundaki kan seyl ile bir berkiye süratiyle harekete başladı. Güya her damarı bir telgraf teli idi ki beynine dokunan cihetinden yıldırımlar saçılırdı. Uyumak ister — muktedir olamazdı. — Düşünmek ister — bir şey bulamazdı. Yirmi yıllık ömrünün tecarübü nazarında hayal gibi kalmıştı.

İki günün meşhudatı ise tabiatıyla o kadar kuvvetli bir zihne hattı hareket tayin edemediğinden Bey'in hâli hayret-i sırfa müncer olmuştu. Güya ki gözleri açık iken uyurdu. — Güya ki uyanıklık âleminde rüya görürdü.

Bilmem gecenin hâline hiç dikkat buyurulmuş mudur? Bir kere yeryüzüne karanlık çöker — bir kere odanın kapısı — penceresi kapanır da tenhalığın vahşeti fikre — kalbe istila eder mi? Dünya ile ademin hiç farkı kalmaz. Ne tarafa bakılsa her şeye nazar taalluk

etmez — ses işitilmez — yar ve ağyar görünmez. İnsan uykuya muktedir olabilirse beliğin

"Nakd-ı can ile bu âlemden ucuz kurtuldum"

kavlini tekrar ederek mezara girenler kadar bahtiyardır. Olsa olsa rüya görür. Rüya ise ne kadar eziyetli olur ise olsun nihayet bir iki saat imtidat eder. İnsan uyumaya muktedir olamazsa tabii — belki zaruridir ki nefsini — aniyetini gönlünün içinde saklanmış bilir. — Cism ruha bir mezar olur. — Azab-ı kabrin envai zuhur etmeye başlar.

Acaba öyle bir hâlde hatırdan ne hülyalar geçmez! Acaba öyle bir uykusuzluk âleminde her düşündüğünü fiile çıkarmak nerede kalır? Mezara girdiği zaman münkerine bilihtiyar söylemek ister kimse var mıdır? Acaba insanın içini dışına çevirseler — vicdanı ile tenha kaldığı zamanlar — ettiği hülyalardan ziyade nazarında müstekreh görünür mü?.

Bu cihan-ı mihnette kim vardır ki bir gece-i tenha kalsın — bir endişeden dolayı uykusunu gaip etsin. — O hâlde cihanı. — Nefsini. — Ef'alini. — Sevabıkını düşünsün de milletimizin en büyük edip en büyük hakîmi olan bir zatı muhatap ederek «Heyhat!.... Sözün ayn-ı savap imiş. «Âleme geldiğime ben de peşiman oldum» demesin!!!

Cihanın ne türlü bir dâr-ı mihnet olduğu malum. — İnsanın ne kadar zayıf bir mahluk olduğu da tarif ihtiyacından müstağni. — Ali Bey'in ahlakı. — Terbiyesini uğradığı endişeyi ise yukarıda tarif etmiştik. Şimdi bir kere kendinizi onun yerine koyunuz! Bir de birinci defa olmak üzere. — Endişeden uykusuz kalınız! (O zikri mucib-i hicap olacak tasavvuratı bir tarafa bırakalım) Simya bilmek. — Kimya yapmak. — Dünyayı kendi re'yinize tatbik için bir kuvvet-i fevkalâdeye malik olmak. — Define bulmak. — Bir kıtada tesaltun etmek gibi ne kadar muhalat ve hayalat var ise hepsine bir cihet-i

imkân ararsınız. — Akıbet yine acziniz. — Görünür. Gönül mevtten başka bir şey arzu etmemeye başlar. — İnsan yatağının yorganına. — Çarşafına bakar da kefenden, topraktan bir farkını göremez. — Kendini telef etmek ister. — Ona da kıyamaz. Çaresiz akıbet-i hale intizar etmeye karar verir. Değil mi? Ali Bey'in hali de bu mütalaanın ayni idi. Zihni ne kadar tasavvurat ve hayalata muktedir ise cümlesini birer birer pîş-i nazarından geçirdi. — Cümlesi gözüne uyku gibi tatlı fakat — gece gibi karanlık. — Rahat gibi muhal görünürdü. Bu şeb-i yeldâ-yı ıztırabın sabahı ise pazar olduğundan Ali Bey'ce aksa-yı makasıt olan arabanın oralarda bulunabilmesi ağleb-i ihtimal olmak cihetiyle — diri diri mezara gömülmüş adam gibi. Gözünü kırpmaksızın içinde yuvarlandığı yataktan kalkar kalkmaz ilk işi yine o temaşagâha intizara azimet oldu. Ve Çamlıca'ya gidince iki gün evvel arkadaşlarıyla ihtiyar eylediği köşeye oturdu. İki saat intizar etmeksizin karşıdan beklediği arabada görünmeye başladı. Güya ki ne kadar amali var ise tecessüm etmiş de araba şekline girmiş karşısına gelmişti. Pederini validesini karşılayarak serbestçe bir lakırdı söylemeye hicap eden çocuk arabayı görünce bî-ihtiyar yerinden sıçradı. — İstikbaline şitap eyledi.

Kendi arabaya doğru gider. — Araba ise ondan firar ederdi. Güya ki kendi talip, araba emel idi. Gide gide galebelikten ayrıldılar. — Araba Çamlıca'dan takriben on dakika uzak bir ağacın altında durdu. Ali Bey bir çeyrek kadar ne yapacağını bilmeyerek etrafta dolaşmaya başladı. İnsanın hali budur: Bir maksadın arkasında dolaşır. — Fakat husulüne en ziyade ümit var olduğu zaman takarrubundan ihtiraz etmeye başlar.

Bey bu halde ser-gerdan-ı hayret iken arabanın şafak rengine taklîden yapılmış canfes perdeleri açıldı. — İçinden yine bildiği

yolda bir işaret zuhur eyledi. Bu ise Bey için halli muhal diğer muamma idi. Birçok tasavvurlardan. Tefekkürlerden. Şüphelerden. Tereddütlerden sonra insanın her bildiği şeyi kendi arzusuyla mutabık bir yolda tevil etmek hâssa-i malumesinin vücuduna binaen aldığı işareti davet manasına haml eyledi. (Meğer zannı ayn-ı isabet imiş).

Bu zan ile — yukarıdan beri tafsil olunan evza-ı mahcubanesiyle arabaya takarrup etmek istedi. Bir haldeki gözünün. — Kaşının hasılı kâffe-i azasının her hareketi isti'zan matlabı için bir lisan-ı edep olmuştu. Bir on on beş adım kadar takarrup edince arabanın iki kapısı birden açıldı. Bey'e karşı olan taraftan kumru göğsü feraceli bir hanım. — Diğer taraftan iki cariye zuhur ettiler. Cariyeler seyis ile beraber bir tarafa çekildiler. — Hanım Ali Bey'in yanına doğru gelmeye başladı. Malumdur ki böyle seyr zîneti olan hanım efendilerin yüzlerindeki yaşmak adeta kabarmış düzgün demektir: Setr-i sima için değil tezyin-i cemal için kullanılır. Belki hâssası hevai gönül. — Hafif akıl. — Yalancı nezaket gibi saklamak istediği şeyi tamamıyla meydana koymaktan ibarettir. İşte Ali Bey birkaç geceden beri zihnine istila eden mahbube-i vicdanı hakkında olan hayalatı gözü önünde tecessüm ettiren o akkâse-i hüsn ü ân tavsifine sezâ olan setre-i hafifenin taalluk-ı nazara hava-yı nesimden ziyade hail olamamasıdır.

Ali Bey ahlakında olan hicap ile gönlündeki şevk ve incizabın şiddet-i tesiratı içinde — iki mıknatıs arasına düşmüş bir cüz-i madenî gibi — sükûnu ıztırabı calip ve ıztırabı sükûnuna galip bir hal-i müterediddane ile nihayet derecelerde icbar-ı nefs ederek gözlerinin üst kapağını biraz yukarı kaldırmaya muktedir olunca karşısında ne görsün üstat elinden çıkma sanemlerden mütenasip belli. — Siyaha mail samurî saçlı. — İncerek düz kaşlı. — Noktalı

yeşil gözlü. — Siyah ve uzun kirpikli. — Hafif sarı üzerine mevceli koyu al yanaklı. — İrice çekme burunlu. — Ufak ağızlı. — (Şiddet-i şehveti gösterir surette) ateşî kırmızı kalınca dudaklı. — Her karşısına geleni kucaklayacak gibi önüne mail yürür. — İnsanın kalbine girecek gibi manzuruna dikkatle bakar bir afet duruyor.

Her türlü hevesat-ı nefsaniyenin şiddet-i galeyanı zamanında o terbiyede bulunan bir delikanlı mahbub-ı kalbi. — Ruh-ı hayali olan öyle bir nadire-i ruzigârın birinci meclis-i mülakatına tesadüf ederse hayretten. — Giryeden başka neye muktedir olabilir?

İşte Ali Bey bu derece müşkil. — Böyle tesiratın izhar ve izmarı nakabil bir behet içinde kalarak bir söz de arz-ı murat etmek istedikçe havf ve tereddüt ile dudağını ısırmaktan başka bir şeye muktedir olamamak ve bir nigâh-ı tahassürle keşf-i raz eylemek arzusuna düştükçe gözlerini girye-i tahayyürden kurtaramamak azap-âbâd-ı ıztırabında iken hanım efendi tarafından feth-i kelama müsaraat olunur.

«Yaktın ey ateş-zen-i aram yanmış gönlümü» / «Nev-heves kıldın şu kendinden usanmış gönlümü»

Hanım efendi ki ismi Mahpeyker'dir ahlak ve terbiyece bütün bütün Ali Bey'in hilafına olarak gayet namussuz. — Gayet alçak bir ailede perverş bulmuş ve zaman-ı rüşde baliğ olur olmaz rezailin kavaidinde mürebbilerine üstat olmuştu. Biraz okuyup yazmakla uğraştığı ve ekser-i evkatını meşhur aşüftelerin meclis-i ülfetinde geçirdiği cihetle tabii bir kat daha kuvvet bulan zekâvet-i dessasanesi ise bir derecede idi ki zînette. — Peri gönlünde. — Haccac dirayetinde bir iblis yaratılmış olsaydı istediği adamı tahakkümde bu nazenin kadar ya maharet gösterir ya gösteremezdi. Bununla beraber nihayet derecede şehvetine mağlup olduğu gibi ahlakça dahi sevdiği adamları taht-ı tahakkümünde tutmaya talip

idi ve hatta bu yoldaki teşebbüsatının kâffesinde her istediğini yapmıştı. Bir güzeli severdi. Fakat yılan bir çiçeği nasıl severse bu da öyle severdi. — Bir adamı nasıl sararsa bu da öyle sarmak isterdi!... Mezar vücudu nasıl kucaklarsa bu da öyle kucaklamaya çalışırdı. — Nasıl kucakladığına dünya yüzü göstermezse bu da öyle ihtisas etmek arzusunda bulunurdu.

Ali Bey ise hüsn-i tabiatla muttasıf olan kadınlarca en şiddetli sevdaları tahrik edecek derecelerde yakışıklı bir delikanlı olduğundan Mahpeyker daha ilk işaretini aldığı gün kendini zapt edemeyecek mertebelerde meftunu olmuştu. Bir derecede ki sairleriyle ülfet etmek istedikçe bir kanun-ı zaruri hükmünde bildiği taharri-i mal ve tahkik-i meşrep mukaddematını icraya bile kalkışmaksızın ve hatta velev Ali Bey fakir ve bedhuy olsa dahi yine dirig-i visal etmemek kararından ictinap etmeksizin mülakata gelmişti.

Bu azm ve şevk ile Ali Bey'e yaklaşınca birkaç kere çocuğu yukarıdan aşağı süzerek telaş ve ıztırabından söze başlamaya iktidarsızlığını anladıktan sonra hevesat-ı şehvaniyesinde zuhur eden galeyanı — bin türlü tecrübelerden hasıl ettiği melekât-ı riyakârane ile — gönlünde habs ederek masumane ve sadedilane bir tarz ile şu yolda muhavereye başladı.

«Bey Efendi! Bir terbiye görmüş zata benziyorsunuz cuma günü buraya teşrif buyurmuştunuz. Arabada layıkımız işaret ettiniz ben de size galebelikten sakınınız yollu bir işaret verdim. O güne kadar hiç seyir yerlerinde göründüğünüz yok iken bu gün yine geldiniz. — Yine eski yerinizde oturdunuz. — Karşıdan arabam görünür görünmez — eskiden beri bildiğiniz bir dostunuz geliyor imiş gibi — bin türlü telaş göstermeye başladınız. — Bütün seyirci halk gözlerini bize diktiler. Bendeniz de şayet bir münasebetsizlik çıkar korkusuyla

arkadan geliniz için işaret verdim. Siz ise hemen arabanın yanına yapıştınız! — Kendinizi gaip ettiniz. — Buraya kadar bir halde geldiniz ki tarif olunmaz. Niçin bana bu kadar musallat oluyorsunuz? Görenler ne söyler? Beyhude yere beni lekelemekten ne hasıl olur?»

Mahpeyker bu sözleri söylerken Ali Bey'in simasında hasıl olan şiddet-i hicap ve infiale göz ucuyla dikkat ederek ve çehresindeki asardan kalbinin sırf heyecan halinde ve her türlü teessüratı kabul istidadında bulunduğunu layıkıyla derk eyleyerek cevaba intizar yollu bir dakikacık sükût ettikten sonra yine kelama bed' ile mahzun mahzun «Benim bir parça yüzüme bakılırsa — Allah'a emanet — siz de ay parçası gibi bir delikanlısınız. Sizin bana şayet meyliniz var ise ben de size mübtela olabilirim sonra halimiz neye varır?» deyince Ali Bey'in bütün bütün ihtiyarı elinden gider. — Biçare çocuk bulunduğu yere yıkılmamak için yanındaki ağaca dayanır. — Kalbinin heyecanından çehresine gelen isfirar ile balmumundan dökülmüş tasvir gibi dona kalır.

«Yare küstahane dil arz etti dağ-ı sineyi» Ateşin pirahen oldu germi-i hacalet bana» Mahpeyker hafa-hane-i vicdanı görmekte malik olduğu hiddet-i nazar ve muamelat-ı naz u niyazda hasıl ettiği rüsuh kuvvetiyle Bey'in gönlündeki hissiyatı tamamıyla gözünün önünden geçirdikten sonra gâh söylediği lakırdılara pişmanlık izhar eder. — Gâh muhabbetini hissettirdiğinden dolayı gönlünde husule gelen memnuniyet-i hafiyeyi setre çalışır. — Gâh muamele-i aşıkanesine karşıdan hüsn-i mukabele bekler yollu birtakım şivelere dökülerek her bakışından bir başka ima. — Her ufak hareketinde bir işve-i diğer göstere göstere Bey'i bulunduğu behet-i hazin içinden kurtarmaya çalıştı. — Bu suretle yavaş yavaş çocuğun çehresine toz pembe yaşmaklar kadar hafif bir renk-i al yayılmaya başladı —

Vücudu biraz yerinden hareket eyledi. — Sözleri kalbinden parça parça kopar da ağzından öyle dökülür imiş gibi kesik kesik «Bilmem nasıl teşekkür etsem!... Bendeniz neyim ki meylinize nail olabileceğim!... Muradınız bir biçareyi taltif etmek yahut eğlenmek değil mi? Kulunuz... Kulunuz ona da raziyim» deyince tercüman-ı hissiyat olan her türlü evzaı taklitte en mahir oyunculara hocalık etmeye muktedir olan Mahpeyker hüzn-i derunu şetaret-i caliye ile örtmeye çalışır yollu hafif ve fakat acı acı bir tebessüm ederek «Beyim kadınlar sahibini hâkimi bilir. Biz bir vakit efendilerimizle eğlenmeye cesaret edemeyiz. İşimiz yalnız onlara eğlence olmaktır demin «Sizin bana şayet meyliniz var ise» dediğime baktığınızda küçükten sizi kendime meftun zannedecek kadar sadedilliğime mi hükmettiniz. Bilirim efendim. Beyler buraya vakit geçirmeye gelirler. Her şeyle eğlendikleri gibi biraz da önlerine tesadüf eden kadınlarla eğlenirler. Neden canım sıkılsın? Siz görülmedik bir şey çıkarmadınız ya adeti yerine getiriyorsunuz.» yollu mukabele eyledi. — Kız bu sözleri söyledikçe Ali Bey'in vücudundaki kan hiddet ve hicap ile ateş kesilerek simasındaki renk-i al yeni tutuşmuş bir alev şekli bağladı infialat-ı nefsaniyesinin şiddet-i galeyanı cihetiyle lisanına da bir küşayiş gelerek dedi: ki

«Nasıl meyil!... Eğlence ne demek?... Hâliniz nerede kalır işaretinizi aldığım zamandan beri hayalinize esir oldum. Dün sabahtan akşama kadar divane gibi buraları dolaştım iki gecedir bir dakika uyku uyumadım. Eğlence mi? Daha bir kere gördüm. Ama gözü perdeli doğmuş insan yirmi yaşına girdikten sonra o illetten kurtulur da dünyanın tezyinat-ı rengarengini görürse güneşi nasıl sever bende sizi öyle severim (Mahpeyker'in yüzüne haifane bakarak ve fakat bir şey hissedemeyerek) Ah! Affedin! Affedin!.. Canınızı mı sıktım? Haysiyetinize mi dokundum Allah bilir ne söylediğimi. — Ne

de söyleyeceğimi bilirim. Şimdiye kadar böyle bir belaya düşmedim ki tecrübem olsun da makama münasip davranayım. Niçin kaşlarınızı öyle çatıyorsunuz?... Benziniz uçtu. Ben sizinle ne vakit eğlendim ki öyle acı acı lakırdılar söylüyorsunuz? Ah! Yorgunluk bir taraftan uykusuzluk bir taraftan kalbin halecanı bir taraftan üzerimde bir ağırlık var: Vücudumun azası birbirinden ayrılıverecek sanıyorum. Buraya geldim. — Sanki hafif bir iltifatınızla teselli bulacaktım. İptida arkama düşüyorsun diye sonra da eğlenirsin diye azarladınız» yollu söylendi. — Lakırdısının son kelimeleri lisanından çıktığı sırada gözlerinin her birinde yıldız gibi bir damla parlamaya ve allı sarılı yanaklarının üzerinde şafak bulutuna tesadüf etmiş şihap gibi seyrine doyulmaz bir letafetle süzülmeye başladı.

«Nasıl çıldırmadım hayretteyim hâlâ — [...] lisanından seni sevdim sözün gûş ettiğim demler» Tesirat-ı şedide yine tesirat-ı şedide ile galebe olunur. Mahpeyker ise bu dakikayı layıkıyla bilirdi. Kinayat en ciddi sözlerin bile şiddetini artırır. Hanım ise bu hakikatten dahi gafil değildi. Binaenaleyh Ali Bey'in vicdanı infialatın hararetiyle erimiş bir maden gibi her kalıba dökülmeye kabiliyet halinde görünce o parlak gözlerine bir mahzuniyet getirerek ve zihni arzu ve nedametin keşmekeş-i tereddüdünde muzdarip imiş gibi nazarını daima yere doğru dikerek şiddet-i infial ve fıkdan-ı sabırdan mürekkep bir tarz-ı hazin ile «Öyle ya buraya Bey Efendinin musallat olmasından kendinizi kurtarmak için geldin! Kendisiyle görüşmek istemesen arabamızın penceresini kapayamazdın! Kendinden kaçmak istesen gidecek başka seyir yeri bulamazdın! Yanına gittim karşımda dargın gibi durdu. — Bir kelime söylemedi! İptida lakırdı açmaya ben mecbur oldum. Onda da arkamda niçin geziyorsunuz gibi mukaddemeler yapmaya ne ihtiyaç var idi? Niçin «Şayet ben de size mübtela olurum»

demeliydi? Belkim senin bana meylin var ise ben seni çıldırasıya seviyorum zevkin ne ise emret diyerek birdenbire kalbimi önüne açıvermek üzerimize vacip değil miydi? Kendi «Benimle eğleniyorsun» dedi. Hayır siz bizimle eğlenirsiniz diyecek oldum hiç Bey Efendilerle öyle latife mi olur? Kendini azarlamışım! Baksana kıyametler kopuyor» gibi uzun uzadı birtakım sitemlere başladı.

Ali Bey lakırdısının her cümlesi bittikçe. — Gâh itizara. — Gâh cevaba. — Gâh niyaza hazırlanır idi. Fakat Mahpeyker gözlerini yerden ayırmadığından ne evza ile arz ettiği isti'zanları göstermeye muktedir olabilirdi. — Ne de lakırdısını kesmeye cesaret ederdi.

Söz buraya varınca Mahpeyker bir iki dakika yine gönlüyle dövüşür gibi muzdaribane bir sükût halinde kaldıktan sonra birdenbire Ali Bey'in yüzüne gayet âşıkane bir nigâh ederek ve hemen kucaklamaya kast etmişçesine üzerine doğru bir temayül göstererek «İşte söyledim gönlünüz oldu mu? İşte yüreğimi açtım. — İçinde ne var ise önünüze döküyorum. Bana kadınlığı terbiyeyi unutturdunuz elvermedi mi? Bir daha mı söyleyeyim? İşte seviyorum. Ne yapayım gönle hükmüm geçmez ya? Kadrimden. — Haysiyetimden. — Vücudumdan. — Canımdan. — Dünyamdan. — Ahiretimden ziyade seviyorum» diye dilnüvazane bir muamele-i takat-süze aghaz eyledi. «Seviyorum» kelimesi ağzından her çıktıkça dudakları ismet kadar güzel şehvet kadar lezzetli bir renk bağladı.

«Yetmez mi temaşa-yı cemal elde sunarsan» / «Ey âşık-ı mihnetzede bu aldıkça bunarsan»

Bu muamele-i dilfiribe karşı Ali Bey adeta gaşy olmuştu. Bir iki dakika lakırdı söylemek değil vücudunun bir telini bile kımıldatmaya muktedir olamadı. İnsan için Bey'in kalbine girmek kabil olmalıdır ki o sırada birinci defa olarak hasıl ettiği hissiyat-ı latifenin ne lezzetli şeyler olduğunu anlayabilsin.

Bey biraz kendini toplayınca şükrandan. — Meserratından. — Bahtiyarlıktan. — Saadetten açtığı bahisler o kadar âşıkane o kadar şairane idi ve hususiyle simasının şekli ve azasının evzaıyla o kadar kuvvet bulmuştu ki kâffe-i tesiratıyla beraber kâğıt üzerine nakletmek ne ashab-ı kalem için mümkündür. Ne de ressamlara müyesser olur.

Mahpeyker ise Bey'i tarz-ı şehvanisinde ve fakat gayet şiddetli bir derecede sevdiğinden muhabbetinin bu derece hüsn-i kabul olduğunu görünce tabii gönlüne istila eden inbisatın tesiratıyla sima ve lisanında hasıl olan taravet ve pür-gûluğa rüsuh-ı işvekârânesiyle bir revnak-ı diğer vererek ve kendi açıldıkça Bey'i dahi açarak aralarında iki saat kadar bir sohbet-i can-güzeran etti ki mecalis-i ruhaniyeye layık olacak kadar latif idi.

Birbirine sarılmışçasına irtibat ile neşvemend olan iki kalp sevdapezir mevkiin letafetine. — Baharın füyuzatına. — Seyrin eğlencesine. — Tenhalığın lezzetine. — Muhabbetin tesirat ve halatına dair her ne hissetti ise birbirine teşrihatıyla beraber tebliğ eylediler. Ali Bey infialatını yeni başlamış bir sevda-yı ismetkâranenin hayalat-ı hâilesinden ibaret olarak tasavvuratının dehşetini şairane nüktepervelik. — Safdilane serbestlik perdeleri altında saklamaya çalışırdı. Mahpeyker'in hissiyatı ise hüsn-i kabul görmüş bir meyl-i şehvaninin ezvak-ı sürurundan mürekkep olmakla gönlünün şetaretini ce'lî bir hiffet-i masumane. — Ve gelip gidici bir hacalet-i kâzibe ile setr ederdi.

Mahpeyker iki lakırdıda bir kere ömrün lezzetinden ve bundan sonra hissedar olacağına dair müferrih birtakım sözler söylerdi. Ali Bey o güne kadar Mahpeykersiz geçen ömrü için hazin hazin birçok teessüfler eylerdi.

İkisi de gönülce bir zaman geçirmek için aşk ve hevesten mürekkep bir nice tasavvurat ve müzakerat ile meşgul oldukları sırada Ali Bey mülhimane bir tarz ile gayet ciddi bir yolda söze başlardı. Der ki «Tev'em yaradılmış iki gönül niçin birbirinden ayrı yaşamaya mecbur olsun? Siz de adi bir adam değil padişahları bahtiyar edecek kadar hüsn ü cemal var. Bendeniz de sizi bahtiyar edemez isem muhabbet ve mutavaat kuvvetiyle mahzun bırakmaya olsun çalışırım. En ufak eğlencelerimiz dünyada en büyük zevkim olur. Bir valideciğim var. Pek halûktur. Elbette annem ibtilamı görünce size benden ziyade hürmet eder emr ederseniz hemen bu günden.....» Mükâleme bu dereceye varınca Mahpeyker bütün bütün tarzını tebdil ederek çehresindeki taravet-i ferah yerine karaltıya mail bir hafif reng-i me'yusiyet peyda oldu. — Ağzındaki nazlı nazlı tebessümler. Etrafındaki fıkırdak fıkırdak şiveler arasına bir mekânet. — Bir durgunluk karıştı. — Gözlerini mahzun mahzun Ali Bey'e dikerek «Biz daha bu günden işin nihayetini düşünmeye başladık. Sakın o ümit ile kendinizi yormayınız. Benim önümde bir felaket uçurumu vardır ki onu geçip de hiçbir erkekle birleşmekliğim mümkün değildir. Bir daha ağzınızdan öyle bir söz işitirsem beni kıyamete kadar göremezsiniz» diyerek kat-ı kelam eyledi.

Mahpeyker'in bu sözleri şayet izdivaç teşebbüsüne kalkışılır ise tahkikat-ı mutade sırasında sevabık-ı ahvali tabiatıyla meydana çıkacağından ve o halde Bey'e malik olmak değil onu bütün bütün inkıta etmek lazım geleceğinden dolayı şeytanetkârane bir ihtiyat olduğunu Ali Bey anlayabilmek şöyle dursun birdenbire uğradığı elem-i ye's ile zihnine gelen perişanlık cihetiyle hilaf-ı memul gördüğü ruy-ı redde bir sebep dahi tasavvur edemediği için maşukasını iğzap edebilmek korkusuna bile mağlup olmaksızın bî-ihtiyarane ve fakat müterеddidane suale kalkışarak «Demin

gördüğüm lütuflar ne idi? Şimdi en haklı teklifime gösterdiğiniz mümanaat nedir? Sizi dünyada benden ayıracak nasıl felaket uçurumu imiş» diyecek oldu. Mahpeyker derhal mekânetini müstehziyane bir bezle-gûluğa tahvil ile «Zabtiyede istintak memuru olduğunuzu bileydim elbette sizden korkardım. İltifatınıza bir türlü cesaret edemezdim» yollu hafif gülerek eğlenmeye başladı.

Ali Bey ise zihni bin türlü tasavvurat-ı mütezaddenin keşakeş-i ıztırabında bulunmak cihetiyle o kadar zekâsıyla beraber nüktesini layıkıyla fehm edemediğinden hayran hayran «Bendeniz zabtiyede müstantık değilim Bab-ı Âli'de katibim» demek istedi. Mahpeyker o hezl-âmiz tebessümlerini bir kat daha tezyit ederek «Bab-ı Âli'de herkesin esrarını aramak adet midir? Leyla'nın şakirtlerinden kibar nazlısı bir hanım ile görüştüm (Biçare kadıncağız ne mürüvvetli idi benim gibi kalın kafalı bir deli kıza uğraşa uğraşa derslerde okuturdu) ondan işittim: Bab-ı Âli halfaları arasında duyduğu sırrı saklamak. — Bir de kimsenin sırrını sormamak adaptan sayılır imiş. Acaba malumatım yanlış mıdır?» sözleriyle meramını izah eyledi.

Bey Mahpeyker'in lakırdılarındaki imaları anlayınca bir taraftan kendi yaşında bir kadından ders-i edep okumanın hakaretine düştüğü için tarif olunmaz derecede bir mahcubiyet altında kaldığı gibi bir taraftan dahi mahbubesinde o kadar zekâ. — O kadar irfan gördüğünden dolayı şevk-i sevdası dakika dakika tezayüdüne mağlup olarak bütün bütün veleh getirdiğinden mübahaseye değil itizare dahi muktedir olamaksızın. «İrade sizin! Nasıl emr ederseniz öyle olsun!» demekten ve o dört beş kelimeyi ağzından döke döke tekrar etmekten başka bir şey söyleyemedi. Mahpeyker ise çocuğu öyle bir me'yusiyet halinde bırakmak dahi istemediği cihetle yine hiffet-i masumanesini ele alarak ve lisanını bütün bütün değiştirerek «Niçin öyle mahzun durdunuz? Ben neyim ki irade benim olacak?

Bir kadın. — Hususiyle aşka mağlup olan bir kadın bir erkeği nasıl kendine ram edebilir yalnız demin ki teklifinizi tekrar etmeyiniz. Başka ne isterseniz emrinize tabiim» dedi ve gayet şehvani ve sevdavi bir nazarla Bey'in yüzüne bakarak sözlerine bir de «Her ne isterseniz....» ilave eyledi ki — son sözünü — her kelimesi kâffe-i havassın tazyiki altından çıkar gibi — gayet ağır bir tarzda söylemekle müsamahakârlığı ne radelere kadar götüreceğini Bey'e ifham etmek istedi. Fakat Bey'in o yollarda hiç tecrübesi olmadığı gibi kendilerini iğfal-i kulûba müekkel bilmiş nice yüz bin insan kıyafetinde şeytanın hülasa-i tasniatı olan nükat-ı sefahat fetanetle idrak olunur şeylerden olduğundan çocuk Mahpeyker'in son lakırdılarını yalnız hatırşinaslıktan tevellüt etme bir taltif-i nazikaneye haml eyledi ve binaenaleyh cevabında «Sizden niyazım seyir günleri olsun buraya teşrifinizdir. Bendenizi mülakatınızdan mahrum buyurmayınız da o kadar ihsana da kailim» diyerek safvet-i kalp ve masumiyet-i ahlakını Mahpeyker'in nazarında bütün bütün bedahete çıkardı.

Kız bu muamele-i sadedilane üzerine yine letaif-i müstehziyanesini ele alarak «Çok şey istediniz fakat ne çare tabi olmaktan başka elden ne gelir? Teşekkür olunur ki seyre gelmek herkese adet olmuş fukaraya kimse bir şey de söyleyemez. İnşallah uzun uzadı kardeş gibi görüşür eğleniriz» diyerek ve saatine baktıktan sonra vakit geçtiğinden bahs eyleyerek gayet âşıkane bir veda ile arabasına avdet eyledi.

Mahpeyker arabasına girince beş on dakika Bey'in sadedilliğinden dolayı arzusunu kendine anlatabilmekte düşeceği müşkülatı zihninden geçirdi ise de maşukunun kendi hüsnüne gösterdiği meftuniyetinden ve desais ve tecarübüne karşı uğradığı mağlubiyetten emin olduğu için iptida eden ülfetin zaruri intaç

edeceği alışıklık kuvvetiyle en evvel zuhur edecek fırsatta meramına nail olacağına katiyen hükmetmekle yalısına kemal-i beşaşet ve itminan ile gitmişti.

Ali Bey bilakis ömr-i güzeştesine teessüfle nigeran olmuş bir hakîm gibi hüzün ve hayretle Mahpeyker'in gittiği tarafa gözlerini dikti. Araba nazarından gaip olunca kızın teklif-i izdivaçtan o derece istinkâfı hakkında fikri kaç türlü tasavvura müstait ise hepsi birden başına hücum eyledi.

Mahpeyker'in kendisine meylsizliğini farz ederdi. Onun tesiriyle uğradığı perişani-i efkâr arasında biraz evvel gördüğü muamelatı düşünerek farzının sahih olmasına bir türlü ihtimal veremezdi. Vakıa muhabbetten mahrum olan bir kız bir kere kendine işaret etmiş ve bir kere de arabasının arkasına düşmüş bir delikanlı ile niçin def'aten muamelat-ı naz ü niyaza girişsin? Kızın başka birine meftun olabilmesini tasavvur eylerdi. O infial ile kalbine musallat olan rakibane tehevvürler. — Âşıkane kıskançlıklar içinde yine Mahpeyker'den gördüğü ruy-ı iltifatı derhatır ederek onda asla imkân göremezdi.

Hakikat halde dahi bir gönül iki sevdaya nasıl tahammül edebilir ki birinin aşkına mağlup olan bir biçare seyir yerlerinde kendine bir maşuk daha taharri eylesin?

Hasılı Bey zihnini ne tarafa havale eyledi ise hayretten. — İstihaleden. — Tereddütten başka bir şey göremedi. Akıbet istidlalatının hulasası olarak Mahpeyker'in hareketini mükâlemat-ı muhabbette gösterdiği hiffet-i laübaliyanesini setr için saika-i hicap ile ihtiyar olunmuş bir ihtiyatkârlığa haml ederek o da maksadının bir zaman fırsatta husulünden ümitvar olduğu halde hanesine avdet eyledi. — Pederinin vefatından beri çehresinden bütün bütün zail

olan güşayiş-i sürur ile valide-i müşfikasının ağuş-ı muhabbetine atıldı.

«Şane ger kâkülünün bir teline verse zarar» / «Çub-ı şimşadı bütün yerleri sûzan ederim»

Garip haldir ki insan ne kadar genç. — Ne kadar tecrübesiz. — Ne kadar mahcup olursa olsun kendine mahsus bir sır. — Bir teşebbüs peyda ettiği gibi derhal çocukluktan recüliyete intikal eder. Nefsinde hemen her şey için bir kifayet. — Bir iktidar görür. — Her işe karışmak ister. — Hiçbir tavra dökülmekten ictinap etmez. Bu kaide-i külliye netaicinden olarak Ali Bey de Mahpeyker ile ülfete başladıktan sonra meşagil-i masumanesinden hemen bütün bütün tecerrüt ile gerek hanesinin ve gerek kaleminin işlerine büyümüş de küçülmüş bir pir-i cihandide gibi tebassur ve kârşinaslıkla çalışır. Ve seyir günleri gönlünün her türlü halecan ve teessürünü maşukasının hıram-ı hatırfiribi önünde pamal-i inidam ettikten sonra geceleri onun barika-i hayaliyle efkârını tenvir ederek ve gündüzleri feyz-i muhabbet ve ümid-i visal ile kalbine bir kuvvet-i diğer vererek gerek tahsilinin ve gerek vezaifinin ikmaline sahihan merdane bir gayret-i fevkalâde ile sa'y eyler idi.

Kendi hidmetinde ikbal ve istikbal gailelerinden vareste iken rütbeler. — Maaşlar. — İtibarlar. — Haysiyetler ayağına gelmeye başladı. Hayatını ciğer köşesinin beşaşetle bir tebessümüne müftekir ve dünyada büyüklüğü devletçe büyüklüğe münhasır addeden validesi Bey'i o kadar ferih ve mukdim bir halde ve hususiyle mebadi-i ikbalde gördükçe ömr-i hakiki ve ruh-ı izafisi hükmünde olan zevci taze hayat bulmuş kadar meserretlere müstağrak olurdu.

Ali Bey'in Mahpeyker ile muamelat-ı muhabbeti ise her mülakatta bir kat daha kızışmakta ve lezaiz-i naz ü niyaz bazı kere

ikisinde de kendini gaip ettirmek cihetiyle meclis-i ülfet sabahtan akşamlara kadar imtidat etmekte idi. Kız daima safdilane hiffetler. — Şehvani şivelerle Bey'i arzusuna meyl ettirmeye çalışır. — Bey ise her zaman bu etvarı germi-i mahremiyet ve gurur-ı ismet asarından kıyas ederek ileride maşukasına temellük ümidini mümteniü't-tahalluf hükmünde tutar idi. Bir de Ali Bey evvelleri kalemdeki hulefa ile insanca görüşmek ve her muamelesinde hüsn-i terbiyesinin icabatına tevfik-i hareket etmekle beraber hiç kimsenin daire-i mahremiyetine girmediği halde mebadi-i muhabbetten beri ahlakında görülen inkılabat cümlesinden olarak arada sırada ahval-i vicdaniyesinden bahisler açıp da gönlünün zehrini dökmek için bir hemraz aramak hevesine düşmüştü. Uzun uzadı vakitlerden tecrübelerden sonra bu ülfet-i yek-vücudaniye kalem arkadaşları arasında hemsini ve bir dereceye kadar hemmeşrebi olan Atıf Bey'i ihtiyar eyledi.

İki delikanlı hemen daimî surette beraber gezerler ve iki günde bir kere yekdiğerinin hanesinde bulunurlar idi. Maamafih — Ali Bey arkadaşından hiçbir sırrını saklamadığı ve macera-yı muhabbetine müteallik olan hikâyat ile gecelerce Atıf Bey'i uykusuz bıraktığı halde ona dahi Mahpeyker'i göstermek değil namını dahi bildirmedi. Bu kadar mahremiyet arasında öyle bir biganece muameleye Ali Bey'in gösterdiği sebep maşukasının zu'munca muhakkak olan ismeti olarak Atıf Bey ise refikinin arzu-yı izdivacını bildiğinden bu hareketini pek tabii. — Pek meşru add eyler idi.

Bir pazar sabahı iki dost yine ber-mutat buluştular. Esna-yı sohbette Atıf Bey o gün Çamlıca'ya gitmek niyetinde bulunduğunu beyan ile diğerinden murafakat talep ettiyse de Ali Bey maşukasıyla mevaidesi olduğundan bahisle beraber gidememekte arz-ı mazeret

eyledi. Nihayet kendi hemen seyir yerine gitmek ve Atıf Bey saat sekiz sularında azimetle ikisi orada birleşmek üzere karar verdiler.

Ali Bey mev'id-i mülakata vasıl olmadan evvel Mahpeyker gelmiş ve iptida-yı muhabbetten beri bezm-i şevkâşevk ülfetlerine sayesaz-ı letafet olan çınarın altındaki çimenler üzerinde bir sath-ı zümrüdin üzerine oturmuş tasvir-i hayali gibi hatırfirib-i âlem olacak bir işve-i nazenin ile durmuştur. İki üftade iltika-yı cism ü ruh gibi birbirine sokularak yekvücudane musahabete başladılar ve en evvel bir gün ve iki gecelik firkatlerinin tesirat ve tasavvuratını saatlerce yekdiğerine naklettikten sonra teşrihat-ı muhabbete müteallik en âlinazar hakîmleri hayran edecek birtakım bahislere giriştiler. Bu ülfette de ber-mutadına Mahpeyker'in meyelanı cism gibi lezaiz-i süfliyeye. — Ali Bey'in incizabı ruh gibi ezvak-ı ulviyeye idi.

Bu âşıkane güftügûlar saat yedi buçuğa kadar devam ettikten sonra Ali Bey arkadaşına olan vaadini tahattur ederek kemal-i ye's ile macerayı Mahpeyker'e hikâye eyledi. Ve arkadaşının yanına gitmek için isti'zan etti. Kız Bey'in adab-ı ülfet netayicinden olan bu hareketini kendine olan meylinin tenakusuna haml eder yollu nazikâne biraz sitemler ederek ve itikadının hakikat-i hale muhalif olduğuna dair bin türlü teminat alarak Bey'in gitmesine muvafakat gösterdi. Fakat çocuk arkadaşına olan vaadinde hulf etmek zaruretinde bulunduğu gibi iyd-i ruhanisi olan ruz-ı mülakatın nısfını yâr-ı canından bütün bütün dur olarak geçirmeye dahi bir türlü gönlünü ikna edemediğinden arabada olsun ara sıra cemalini görmek için Mahpeyker'den Çeşme önüne çıkmasını yürekler dayanamayacak bir surette hüzn ile istirham eyledi. Mahpeyker ise masumiyet vicdan netayicinden olarak sırf cüz'iyata masruf olan bu sûzişli niyazları müteaccibane tebessümlerle geçiştirerek beraber gidip de ağyara bir bahane-i güftügû vermemek için Bey'den yirmi

beş dakika sonra arzu ettiği yere gelmeyi vaat eyledi. Doğruca Büyük Çamlıca'ya gelerek adeti üzere Çeşme başındaki çınarın altında bir iskemleye oturdu. Arkadaşı ise daha oralarda görünmemişti. Bulunduğu mevkide yanına bildiği birkaç zat tesadüf ederek kendinden üç dört iskemle ötede takriben kırk yaşında görünür. Ve simasından zekâvet ve sebat anlaşılır esmerce bir adam var idi ki hikâyeler. — Latifeler. — Mazmunlar. — Nüktelerle meclis-i ülfeti bütün bütün idare eden o idi. Bey ise zaten fetanet meftunlarından olduğundan birinin kuvve-i natıkasını pek ziyade severek öyle efraddan hiçbiriyle aşina olmadığı bir encümenin daire-i ünsiyetine duhul için bahane taharrisine başladı. Hatta aralarında geçen muhaverelerden münasebet düşürerek bir iki defa lakırdıya karıştı. Bu hareket-i rindanesiyle hemen bütün bütün içlerine karışmak üzere iken hizalarında birkaç araba tevakkuf eyledi. Berikiler kadınlara harf-endazlık etmeye başladılar. Bey ise vakıa muhabbetin kemal-i şiddetle taraftarlarından idi. Fakat bildiği kadınları birtakım münasebetsiz sözlerle tasdia kalkışmak meslek-i bî-edebanesinin bütün bütün aleyhinde bulunduğundan hemcivarlarından bu muameleyi görünce haklarında olan teveccühü bayağı bir tenaffür-i hasmaneye tebdil eyledi. Sözlerine karışmak değil eğer arkadaşı ve maşukasıyla mev'id-i telakisi orası olmasaydı herifleri gözüyle göremeyecek bir tarafa çekilip gitmesi mukarrer idi.

Kendi bir taraftan mukarenet-i nacins ve bir taraftan intizar belalarıyla bir ıztırab-ı cangüdaz içinde iken Mahpeyker'in arabası karşıdan görünmeye başladı. Bey ise nazarı o tarafa isabet ettiği gibi yine dünyayı unuttu. — Gözlerini arabaya dikti. — Seherin hava-yı ruhperveriyle buhranından kurtulmak için aftabın doğmasına intizar eden hastalar gibi Mahpeyker'in vürudunu bekler idi.

Araba Çeşme civarına gelir gelmez kendisi daha maşukasına bir nigâh-ı muhabbetle bakmaya vakit bulmaksızın yanındaki encümenin rabıta-bend-i ülfeti olan mahut esmer zat hemen yerinden fırladı. — Laübaliyane bir tarz-ı aşinayi ile arabaya yanaştı. — Temenna-yı visal yolunda gayet tabii ve gayet ümitvarane birtakım söz söyledi. Mahpeyker ise hemen perdelerini kapayarak arabasını süratle başka tarafa sevk eyledi.

Ali Bey'in bu temaşa ile damarlarında ne kadar kan var ise bir berk-i seyyal kesilerek her lemha-i basarda bir kere vücudunun her tarafını yaka yaka dolaşırdı. Vakıa Mahpeyker'in iffetine çocukça bir itimad-ı tam halinde bulunduğundan kalbine istirkap azabı müstevli olmadı. Fakat bir dolgunca vaktinde doya doya yüzüne bakmaya kıyamadığı mahbubesinin o kadar küstahane bir hakarete uğraması bütün bütün ihtiyarını elden almış ve hele kendi itikadınca Mahpeyker namzed-i vicdanı olmak cihetiyle araya bir de namus meselesi karışmıştı. Bu teessüratın tazyikiyle ne yapacağını bütün bütün şaşırmış olduğu halde iskemleden kalkarak ve iki kolunu göğsüne kavuşturup ellerini koltuklarının altına koyarak cellatane bir nigâh ile hasmını yukarıdan aşağı süzer idi.

Bu yeni zat ise Mahpeyker'in evzaından hiç fütur getirmeksizin arkadaşlarının yanına avdetle «Nazenin bir mirasyediye çatmış olmak gerek yüz vermiyor» bezle-gûluğa başlamak isteyince Ali Bey hemen sözünü keserek «Garip şey! İstanbul halkı eski evlere rahmet okutuyor. Şerlerinden kadınlar seyir yerine bile çıkamayacak» yollu söylenmeye başladı. Fakat lakırdıyı söylerken sesinde gayet vahşiyane bir şiddet. — Nihayet derecede kalbe dokunacak bir tesir olduğundan berikiler bî-ihtiyar kendisine doğru döndüler.

Mesud Efendi ki Mahpeyker'e taarruz eden esmer zattır. Mukabeleye ve Ali Bey ise cevaba tasaddi ile bir bile «Garabet onda

da değil yirmi yaşında bir adamın seyir yerlerinde muhtesipliğe kalkışmasındadır — Arabadaki kadın mahremlerinizden olaydı da taarruz başka tarafından vuku bulaydı memnun olur mu idiniz. — Demek ki kız sizin akrabanızdan — Öyle olursa ne lazım gelir? — Simanızda necabet eseri görünüyor. Bizce teessüf etmek lazım gelir — Ne demek istiyorsunuz? İtikadınızca o kadın namussuz mudur? — Tahakkümane sorulan şeylere cevap vermeyi adet etmedim» yollu bayağı mücadeleye yakın bir muhavere cereyan etmeye başladı.

Atıf Bey o sırada hemen yanlarına gelmiş ve fakat bunlar hiddet ve hararetle vürudunu görememiş idi.

Çocuk münazaanın bütün bütün alevlenmek üzere bulunduğunu görünce zaten akrabasından bulunan Mesud Efendi'ye yaklaşarak «Dayı ne yapıyorsun» dedikten ve «Ne bileyim ona sor! Bir arabaya lakırdı söyledik elinden gelse dilleri kesecek» cevabını aldıktan sonra «Ali Bey Efendi terbiyeli bir zattır. Hani daima size vasfeder mi idim. Kardeş gibi görüşürüz. Der mi idim» yollu sözlerle itilafa bir çare aramak istedi. Beri taraftan «Maşallah! Güzel dost intihap etmişsin. Eğer senin de her işe böyle karışır ise ülfetinden müstefit olursun» töhmetiyle mukabele görmekle def'aten dayına söz geçirmekten me'yus olunca hemen Ali Bey'in yanına koşarak ve elinden tutarak «Gel kardeşim! Biz seninle konuşalım! Derdin ne ise mahremine söyle!» dedi. — Bey'i aldı. Dayısının bulunduğu encümenden uzak bir tarafa götürdü. Onlar gider ve beriki takım birbiriyle fısıldaşarak arkalarından gülüşürler idi.

Atıf Bey gerek yolda ve gerek oturdukları yerde birçok mizacgirane sözlerle yaltaklanarak refikinin heyecanını biraz teskin ettikten sonra «Ya a kardaş! Bir adam bir arabaya takılmış bizim nemize lazım da münazaa çıkarıyoruz. Ahlak hocası mıyız? Yahut zaptiye müfettişi miyiz?» diyecek oldu. Ali Bey kemal-i tehevvürle

yine serapa ateş kesilerek «Nasıl bir arabaya takılmış! Takıldığı o... onun arabasına söz attı. Hem kırk yıllık kapatmasıyla konuşur gibi hakaretler etti de bîçare kızı oradan kaçırdı. Şimdi anladın mı?» diyerek çocuğu — güya şikâyet ettiği hareket ondan sadır olmuş gibi yüzüne bağırarak azarlamaya başladı. Atıf Bey ise refikini halisane sevdiği gibi bîçarenin şiddet-i ibtilasını dahi bildiğinden bu muamele-i hatırşikenaneyi mürüvvetmendane mazur tutarak mahzun mahzun «Mesut öyle münasebetsizlik etmezdi. Hele sizi ve bilhassa onunla ülfetinizi bilse o tarafa gözünün ucuyla bakmazdı» deyince Ali Bey bir kat daha tehevvürünü tezyit ederek dedi:

«Nasıl münasebetsizlik etmez. «Kızı namussuz mu bilirsiniz» diye sordum. Ona bile cevap vermek istemedi».

Sözün nısf-ı ahiri ağzından çıkarken sesi titremeye ve gözlerinden ufak ufak birkaç damla yaş koparak kirpiklerinden dolaşmaya başladı.

Atıf Bey arkadaşının bu derece teessüründen ve hususuyla bu teessüre akrabasından birinin sebep olmasından dolayı pek ziyade dağdar olduğu gibi aralarını telife dahi katiyen azmetmekle Ali Bey'e «Allah aşkına bu kadar mahzun olma! Ben şimdi gider sana sualinin cevabını getiririm» diyerek hemen yerinden fırladı. Ve doğruca Çeşme başına vürut ile Mesut Efendi'yi bir tarafa çekerek aralarında şöyle bir mübahase cereyan eyledi. — Dayıcığım! Niçin Ali Bey'e öyle bir muamele ettin? O size sert bir şey söyledi ise affetmeliydiniz. Halini görmediniz mi? Aklı başında değil. Yanına gittiğiniz arabadaki kızı seviyor — Seviyorsa ne yapayım? Dünyada ondan başka adam sevmiş kimse yok mu? Seviyormuş diye yüzüne kim baksa gözünü mü çıkaracak? — Öyle değil! Ay efendiciğim! Hayatından ziyade seviyor. İnsan saadet halini nasıl severse öyle seviyor. İmkânı bulduğu gibi alacak... — Alacak mı? Ne kadar

namusunu vikaye eder delikanlı imiş! — Namusunun yoluna can verir — Öyle ise bu çocuk delidir zahir? — Niçin? — Nasıl niçin? Göze hiç içine karışmamış mı? Hiç kadın arkasında gezmemiş mi? Bu kadının halini hiç kimseden sormamış mı? Nasıl birdenbire almaya kalkışmış? Niçin almak istemesin? Sorsa idi ne öğrenirdi? — O sevgili nişanlısının yarı İstanbul halkından arta kalma bir fahişe olduğunu öğrenirdi.

Muhavere ilerledikçe Atıf Bey'in hayreti de ilerlediği gibi Mesut Efendi'nin bahse verdiği hatime bütün bütün zihnine velvele getirdiğinden şaşkın şaşkın «Şimdi nasıl edelim?» demekten başka söz bulamamış idi. Fakat Mesut Efendi cemiyet-i medeniyenin her köşesine sokularak bin türlü vukuat içinde vakit geçirdiği cihetle a'raz-ı insaniye ve emraz-ı nefsaniyece pek çok tecarübe malik olduğu gibi tab'an eşrara bir şiddet-i adavetle beraber mazlum ve hususuyla mugaffel olanları velev kendi marzilerine mugayir olsun düştükleri beladan kurtarmak merakına mübtela idi. Binaenaleyh Atıf Bey'i uzun uzadı istintaklara çekerek refikinin zekâ ve marifet ve terbiye ve haysiyetini ve biraz zaman evvele gelinceye kadar kadın arkasından gezmek şöyle dursun — tatil günleri mesirelerine bile çıkmamak âdetini etrafıyla tahkik ettikten sonra «Ne yapacağımızı ben bilirim» diyerek ve Atıf Bey'i önüne katarak doğru Ali Bey'in yanına azimet eyledi.

Ali Bey refikinin — güzergâh-ı âmaline tesadüf etmiş bir bela-yı siyah hükmünde gördüğü mahut adamla beraber geldiğini görünce kalbinde olan cerihalar defaten tazelenerek arzu ettiği gibi bir mücadele ile teskin-i hararete hazırlanmakta idi. Fakat Mesut Efendi hal-aşinalığı cihetle Bey'in yanına gelir gelmez söz söylemesine meydan bırakmaksızın «Bey Efendi affedersiniz gerek sizi gerek halinizi bilmeyerek bir kusur etmişim» mazeretiyle

bed'etmekle Ali Bey'i terbiyesi cihetiyle kendisini hüsn-i kabule mecbur eyledikten sonra «Teessüf ederim ki bir kusurum için mazerethah olmaya geldim. Fakat şimdi evvelkinden büyük bir kusur daha edeceğim. Onu da hüsn-i niyetime bağışlarsınız zannederim» mukaddimesiyle Ali Bey tarafından «Ne gibi?» sualine mazhar olduktan sonra — «Şimdi Atıf biraderinizden işittim. Demin arabasına yaklaştığım karıyı sevmişsiniz. Ayıp değil gençlikte böyle şeyler herkesin başına gelir. Şu kadar var ki halisane sevmişsiniz. Hatta başka niyetleriniz de var imiş» deyince Ali Bey ifşa-yı esrarda gösterdiği kayıtsızlıktan dolayı Atıf Bey'i bir nazar-ı tahkir ile süzdükten sonra Mesut Efendi'ye mütehevvirane «Sizin ne vazifeniz!» dedi. Ve lakırdısında devam ile tasmim ettiği mücadeleye bir gürizgâh bulmak istedi ise de Mesut Efendi yine süratli davranarak «İhsan buyurunuz! İnsan olana insanca davranmak herkesin vazifesidir. Onunla istediğiniz kadar eğlenebilirsiniz kimse bir şey demez. Fakat başka tasavvurda bulunmayınız ki namusunuza yazıktır. Telaş etmeyiniz — lakırdımı bitireyim de ne söyleyecekseniz. — Ne türlü hareket edecek iseniz söylersiniz. — yaparsınız. O kadının ismine Mahpeyker derler değil mi? Hani şu ufak körfezin kenarındaki pembe yalıda oturur. İstanbul eğlenceleriyle me'luf olanlardan kimi bilirseniz sorunuz işte Atıf burada duruyor. Emniyetiniz var ise size halini o da tarif edebilir. Mahpeyker o derece meşhure bir fahişedir ki memleketin içinde kendiyle hem meclis olmadık belki sizden başka bir delikanlı yoktur» dediğini müteakip Atıf Bey de «Vah kardaşçığım vah! Bu kadar zamandır çektiğin belalar onun için mi idi. Ne vakit istersen iki altın sarf edivermekle emeline nail olursun» sözleriyle dayısının kavlini teyit eyledi.

Ali Bey ise arkadaşının her ne için olursa olsun yalan söylemekten fevkalgaye içtinap edegeldiğini pek tecrübe ile bildiğinden Mesut Bey'in sıhhat-i ifadatı hakkında gönlünü iştibaha fevkalgaye icbar etmekle beraber bir türlü muktedir olamayarak Mahpeyker'in iffetsizliğine bir iki dakika zarfında katiyen hükm eyledi. Dehşet ve ciddiyette mevt-i hailden nişan olan bir hakikatin tazyikiyle kuvasına bir inhilal gelmişken şematetin bir nev-i diğeri olan tesirsiz nasihat dinlemek korkusundan merdane bir himmetle hissiyat-ı kalbiyesini yine kalbinde habs etti. Ve gayet bârid bir kayıtsızlıkla kendinin kıza ibtilası ismet tevehhümüyle hasıl olmuş gaflet olduğundan ve zannının sakameti tebeyyün edince bittabi meylinin dahi hiç hükmü kalmadığından bahisler açarak ve bir çeyrek kadar ülfeti bu dairede tuttuktan sonra afaki sohbetlere nakl-i makal ederek süratle def-i meclise muvaffak olabildi.

Mahcubiyet korkusuyla riyakârlığa tenezzül insan için ne garip nakisedir! Ya hele bir yalanı tertip edip de muhatabını iknaa medar olmak için parlak safsatalar — tesirli sözler taharrisine çalışa çalışa kendi yalanına bazı kere kendi dahi inanacak dereceye gelmek ne agreb gaflettir! Vakıa bu hal inanılmayacak derecelerde agreb görünür. Fakat herkes nefsine müracaat ederse o tasdiki müşkil görünen gaflet inkârı nakabil bir hakikat olduğunu itirafa mecbur olur. İşte Ali Bey de halini en mahrem görüştüğü bir arkadaşından hicaben ve o güne kadar hiç görmediği bir adama karşı nahveti setr etmek için tertip ettiği kazaya-yı kâzibenin suret-i müessirede tebliğine medar olmak için vicdanını o derece hakikatin hilafına çevirmiş idi ki muğalatalarının maharet ve muhatabatının harareti sayesinde Mahpeyker'e olan muhabbetinin zevaline kendi bile inanmış idi.

Hususuyla — Mesut Efendi'den ayrılmış ise de Atıf Bey akşama kadar yanında bulunduğundan ve halbuki onun da zeval-i muhabbete tamamıyla kani olması mültezim bulunduğundan Ali Bey çeyrek başına iddiasını müeyyit bir delil-i diğer tedarikine nefsinde mecburiyet görür. Ve bu suretle fikir ve lisanı evvelki sözünün teşrihi yolunda melekesini arttırdıkça Bey'in Mahpeyker'den geçiverdiğine itimadı da ziyadeleşirdi.

«Yer yer açıldı hane-i tende çerağ-ı ye's» / «Etti feza-yı derun-ı dili dağ dağ-ı ye's»

Akşamüzeri iki arkadaş birbirinden ayrılarak Atıf Bey Mesut Efendi ile birleşti. Ali Bey yalnızca hanesine azimet eyledi. Yolda giderken Ali Bey metaib-i efkâr ve tereddüd-i vicdan ile güya vücudu havass-ı batınadan bütün bütün hali imiş gibi baygınlığa yakın bir dalgınlık halinde yürürdü. Atıf Bey ise muanese-i nisvana nail olmakla beraber öyle şiddetli bir alaka geçirmediğinden ve Ali Bey'in azmindeki şiddet-i sebatını bildiğinden Mahpeyker'den bütün bütün inkıtaına katiyen emin idi. Fakat Mesut Efendi muhabbet «defaten hasıl olabilir. Fakat defaten zail olamaz» sözünü defaatle tekrar ederek Atıf Bey'e itminansızlığı göstermekten hali olamazdı.

Ali Bey hanesine avdetinde ilk evvel çehresindeki melal asarından dolayı validesi tarafından müşfikane ve endişekârane birtakım suallere uğramış ise de seyir münasebetiyle yorgunluğundan bahs ederek hakikat şebih olan bir dürûğ ile o meraklardan pek çabuk yakasını kurtardı ve istirahat bahanesiyle saat üçe varmadan odasına çekildi.

Gece bir fikr-i sevdazede gibi hem mağmum hem zulmani idi. Yıldızlar zalam-ı şübehat arasına düşen bâruka-i hakikat gibi — parça parça bulutlar arasında gâh görünür. Gâh görünmezdi. Karanlık içinde ve seçilir seçilmez derecede görünmekte olan

ağaçların şekl-i dehşetnümununa bakıldıkça bahçe birtakım hayalat-ı haile ile dolmuş zannolunurdu.

Göz önünde bir şekl-i garip ile tecessüm eden zulmet nur-ı nazara mani olmakta İstanbul ufkunu ihata eden kara dağları. — Lacivertî dalgaları andırırdı.

Akşamdan sonra her illet-i tabii tezayüt eder sevda ise devası gayet müşkil illet olarak Ali Bey'in sevdası me'yusiyet beliyyesiyle bir kat daha kuvvet bulmuş ve ye'si de daha yeni başlamış olmak cihetiyle en ziyade tesirini gösterecek bir zamana tesadüf etmiş idi. İşte bu iki kuvve-i galibeye bir de tenhalığın vahşeti munzam olunca çocuğun tabii vücuduna bir ağırlık. — Kanına bir durgunluk. — Kalbine bir kasvet. — Nefsine bir darlık. — Kendini toplamak için ettiği ikdamata bir imkânsızlık çöktü. Güya ki zulmetabad-ı âlemin her tarafını kâbuslar kaplayarak muttasıl üzerine hücum eder dururlar idi. Mahpeyker'in hayali ise melek kıyafetine girmiş bir şeytan gibi vicdanına tasalluttan bir zaman hali kalmadı.

Bîçare Çamlıca'daki sükûnetin iadesini o yolda birkaç senelik ömrünü feda edebilecek kadar hahişle arzu ederdi.

Heyhat! .....

Kendini teskin etmek şöyle dursun temenna-yı sükûnet gailesi dahi kalbinin heyecanına bir kat daha şiddet vermekten başka bir tesir hasıl edemedi. Hissiyatının teşrihiyle uğraşa uğraşa tamamıyla yakin hasıl eyledi ki yüreğindeki ceriha-i muhabbet öyle fikrini tahvil azminde ısrar ile tedavi kabul edemeyecek derecelerde derin açılmış! Dilrübanın muhabbete değil bir nigâh-ı şefkate bile layık olmadığı indinde tahakkuk etmiş iken yine her halini affedecek ve yoluna canını ve belki namusunu feda etmekten çekinmeyecek kadar seviyor! .... Dünyada kendi haline muvafık gelebilecek ne

kadar vahşi tasavvurlar. — Ne kadar kara hayaller var ise hepsine imale-i efkâr etmekten kendini alamadı:

Gâh iffetsizliğiyle beraber kendiyle ülfet hasıl etmeye cesaret eylediği ve bilhassa visalini kendi için muhafaza etmediği için Mahpeyker'i. — Gâh hayalinde tekvin ettiği yeni bahtiyarlığı iğtisap eylediklerinden dolayı kızla hem bezm olanları. — Gâh Mahpeykersiz hayatta bir lezzet tasavvur edememek cihetiyle nefsini idam etmeye karar verir ve tasavvurlarının kimini imkânsız. — Kimini faidesiz gördüğünden zihninde hiçbir şeye karar veremezdi. Beynine. — Sinirlerine. — Kalbine. — Kanına arız olan ıztıraptan dolayı vücudu gâh buz gibi kesilir. — Tiril tiril titrer. — Gâh ateşler içinde kalır. — Başından ayağa terler dökerdi. Ama ne zaman için biraz uykuya yatınca dalar dalmaz bin türlü korkulu rüyalar içinde kalarak kemal-i dehşetle uyanır. Ve uyanınca uykudaki mer'iyat-ı hailesi hayalat şeklinde temessül ederek karşısında dikilmiş gibi görünürdü.

Kendi sevdaya bir hayli zamandan beri alışmış ve eleminde dahi bir türlü lezzet bulmaya başlamış idi. Fakat ye's istiğrakı hiç alışmadığı infialattan olarak bunlarda lezzet alacak bir cihet dahi göremediğinden o iki hiss-i elim ile itilafa bir türlü imkân tasavvur edemezdi.

Bu beliyyat-ı takatgüdaz yalnız o geceye münhasır kalmadı. Odasına ne vakit çekilse tasavvurat-ı vahşiyane ve infialat-ı dilşikâfanesi bir tarz-ı diğerde ve maahaza daha şiddetli bir halde teceddüt ederdi. Efkâr ve âmalinde bu suretle zuhur eden tagayyür-i külli kendini ifrat-ı ıztırap ile memzuç bir tereddüd-i seri'ül-inkılap içinde bırakmakla ilel-i ruhaniyesinin asarı simasına in'ikas ederek gecelerce imtidat eden uykusuzluğun bahş ettiği zaaf ve sükûn dahi o reng-i haili bir kat daha soldurduğundan ve ekser zamanları hatta

göz kapaklarını bile oynatamayacak derecelerde bir behet içinde geçtiğinden kıyafetine bakılsa kıyam halinde kalmış bir meyyit zannolunurdu.

Maahaza validesini merak düşürmemek ve refikinin yanında zaaf-ı kalp ile itham olunmamak için yemeğe oturdukça ve kalemde bulundukça elinden geldiği mertebe şetaret göstermeye çalışır ve bir masume kadın ile ta'mik-i nazar iktidarından beri bir delikanlıyı iğfal edebilecek kadar olsun teessüratının ihfasına muvaffak olabilirdi.

O sıralarda en büyük arzusu mümkün oldukça Atıf Bey'den ayrılmamak idi. Çünkü onun yanında bulundukça o kadar şiddetli bir elemi ketm için zihnini nihayet derecede işgale mecbur olduğundan kendine hıraş-ı can olan hayalat-ı faciayı ara sıra unutur gibi olurdu.

Bu hirman-ı azim arasında bir ümidi kalmıştı ki o da Mahpeyker'i görmek ve bir niza-ı şedit ile aralarındaki muanaseyi kat etmek idi. Bîçare zihninde bir kıyas-ı muksim yaparak der idi ki «Eğer kız halini inkâr ederse yalancılığından. — İkrar ederse edepsizliğinden gönlümde hasıl olacak nefret tabiatıyla meyli izaleye kâfidir» Kalbine sarılan yılan öyle hiddetle. — Nefretle def'i kabil belalardan olduğunu nereden idrak eylesin? Yalnız ömrünün hâdimü'l-lezzatı hükmünde olan hakikat-i haileyi bir pazar günü keşf eylediği cihetle Mahpeyker'i görmek için cumayı beklemeye muhtaç olduğundan ve halbuki eyyam-ı felaketin her saati evkat-ı cehennem gibi seneler kadar imtidat eylediğinden dolayı kendini fevkalgaye bedbaht addederdi.

Tahammül eylemez zor-ı hevaya perde-i ismet / Giribançak-i gül dest-i bîdad-ı sabadandır

Vaktaki cuma geldi. Ali Bey bir mev'ud-ı visale gider derecelerde telaş ve inhimak ile ta sabah ezanı okunmadan yatağından fırlayarak Mahpeyker'le merkez-i mülakatı olan köşe-i tenhaiye azimet eyledi. İntizarı o derece şiddette idi ki zaman uzadıkça bayağı orada bu belaya tahammül etmekten geçirdiği leyal-i hevl içinde bulunmayı ehven görürdü. Kız ise şeytanet-i fıtriyesi iktizasınca Mesut Efendi ile geçen macerada Bey'in elbette hakikate vakıf olacağını ve o halde dahi mutlaka kendiyle bir belaya çıkarmaya kalkışacağını aynıyla keşf eylediği gibi bu harekete karşı iktiza eden tedabiri dahi hazırlamıştı.

Kendini muktaza-yı hal mevki-i niyaza sevk ettiği cihetle o tedbirler cümlesinden olarak Bey'e bir hile göstermek üzere Çamlıca'ya gelmek için mutat olan vakitlerden yarım saat evvel yalıdan çıkmış idi. Ali Bey kemal-i me'yusiyetle saatine bakmakta ve zannınca daha Mahpeyker'in vürudüne kırk dakikaya yakın zaman kaldığı için nefsince tahammül kabil olamayacak derecelerde muztarip olmakta iken öteden hilaf-ı me'mul Mahpeyker'in arabası görünmeye başladı.

Araba ta yanına gelinceye kadar Ali Bey kıza söylemek için mülzim mukaddemeler. — Müessir tarizler tedarikiyle meşgul olarak zihni ise seyyale-i berkiye süratiyle cevelan halinde bulunduğundan birkaç dakika zarfında bin türlü gürizgâhlar hazırladı. — Bin türlü itaplar buldu. — Kimini beğenmedi. — Kimini tadil etti. Kimini daha teşdit etmek istedi. — Nihayet hepsini birbirine mezc ederek cümlesinden alelacele bir hulasa çıkarmaya muktedir olabildi. O sırada Mahpeyker de arabadan inerek yanına doğru gelmeye başladı.

Kızın cümle-i tedabirinden biri de tezyin olduğundan yapma beyaz goncalarla işlenmiş bir beyaz tül entari (anteri) giymiş. —

Başının ön tarafına iki yıldız iğnesi ile saç bağına tirfilli bir beyaz karanfil. — Boynuna ortası elmaslı birkaç dizi inciden yapılma bir zarif gerdanlık takınmış. — Başındaki gazı. — Arkasındaki feraceyi. — Ellerinde eldiveni. — Ayaklarındaki potini hep entarisinin renginde intihap ederek bir hüsn-i mücessem gibi yukarıdan aşağı beyazlara gark olmuş ve çehresi ise hasıl edeceği galebeye itminanın meserretiyle gayet parlak gayet tatlı bir renk bağlamıştı. Bir halde ki sima ve endamı bir subh-ı safa-yı nevbahar içinde henüz şafaktan kurtulan aftabı andırırdı.

Ali Bey kızın cemalini görür görmez bütün bütün. — Kalbinde birbirini imha ile uğraşan sevda ve tehevvürün. — Keşakeş-i ıztırabına tutularak mükâleme zamanı gelince — mukaddema tertip ettiği sözlerin bir harfini tahattur etmek şöyle dursun «Sizden me'mul etmezdim» itab-ı masumanesinden başka söyleyecek bir söz bulmaya muktedir olamadı.

Mahpeyker öyle mütecahilane sualler veyahut yalancı nümayişlerle Bey'in remad-ı sükûnet altında mestur olan ateş-i tehevvürünü alevlendirmeye kalkışacak sadedillerden olmadığı için gayet laubali. — Nihayet derecede sadakatnüma bir tarz ile söze başlayarak dedi ki «Esrarımı öğrendiniz Beyim değil mi? Zararı yok. O ne zaman olsa meydana çıkacak idi. Galiba benden me'mul ettiğiniz şey halimi size söylemek cesaretsizliğim oluyor. Kalbinize müracaat buyurun! O kadar nefret verecek. — O kadar utanılacak bir sırrı kendi lisanıyla söylemeye insan nasıl muktedir olabilir? Madem ki başka tarafından işittiniz şimdi ben de söyleyeyim. Evet Beyim hakkımda ne söyledilerse belki azdır. Gayet terbiyesiz bir evde doğdum. — Orada büyüdüm. Daha yaşım on üçe varmadan akrabam benim namusumu satarak zenginlemeye kalkıştılar.

O yaşta bir çocuk iffet nedir? İnsanlık ne türlüdür? Adam kendini nasıl muhafazaya muktedir olur? Nereden bilecek? Adam bir kere de o yola girince kum deryasına düşmüş gibi çabaladıkça batıyor. — Gittikçe gidiyor. Felek sevk etti. Ben de daima ilerledim. Dünyada yapmadığım şey pek az kaldı. Ta sizi gördüğüm güne gelinceye kadar indimde yaşamak seyir yerlerinde gezmekten eğlence meclislerinde bulunmaktan ibaret idi. Dünyada muhabbet dedikleri şeyin hatta vücuduna kail olmazdım. Daima «Kız bize de sever hem bizim muhabbetimiz ehl-i ırz hanımların sevdasından bin kat beter olur» der idi de ben gülerdim. Meğer lakırdısı ne doğru imiş! Sizi bir kere gördüm. — Gönlümde başka bir hal hisseder idim. Toprak üstündeki çiğler güneşi görünce havaya münkalip olduğu gibi benim de yüzünüze bir kere nazar etmekle bütün bütün gönlüm yükselmeye başladı. Arkama bakmak istedim. Geçmiş zamanlarımın ahvalinden iğrendim. Elden tutup da beni düştüğüm mezbeleden kurtarmaya muktedir dünyada bir sizi tasavvur ettim. İlk gördüğüm işaretinize «Tenhada görüşelim» yollu ettiğim mukabele nasıl isterseniz yemin ederim ki ne satış idi. Ne de nazlanmak idi. Yalnız benim kadar fena şöhret kazanmış bir kadına iltifatınızı öteki beriki görürde ortaya haysiyetinize dokunacak bir lakırdı çıkar korkusundan ileri gelmiş bir ihtiyat idi. O akşam buradan ayrıldım. — Cuma ertesi gecesi de pazar gecesi de sabahlara kadar uyku uyumadım.

Halimi gözümün önüne aldım. — Ne yüzle teveccühünüzü ümit edebileceğimi düşündüm. — Zihnime gelen bin türlü evham arasında yalnız bir şeye itimadım var idi: Kendi kendime derdim ki benim mevkiime düşmüş bir kadına bir delikanlı muhabbet edemezse eğlenmek için meyil gösterebilir a! Eğer talihim yâr olur da Bey'den öyle bir muamele görebilirsem kendimi onun evindeki

cariyelerden çok aşağı. — Kapısındaki köpeklerden biraz yukarı bir sadık hizmetkâr olurum böyle görüşmeye arzusu devam ettikçe sayesinde gerçekten yaşarım. Benden soğuduktan sonra tabii hasretle can veririm. — Dünyanın meşakkatinden kurtulurum. Burada ilk evvel görüştüğümüz pazar günü bu hallerin cümlesini size ima ile anlattım.

Meşrebiniz âli. — Benimle başka yolda ülfet etmek istediniz. Birkaç günler dünyada iken cennette gibi yaşadım. Eyvah! .... O tatlı muhabbetler. — O ruh gibi ülfetler beni de kendiniz gibi zannetmenize muhtaç idi. Şimdi o zan değişti. Benim için de o birkaç günün zevk-i hayaliyle yaşamaktan başka çare kalmadı. Sözlerime itimat ediniz. Mizacınızın ne kadar tahir olduğunu bilirim. Bundan sonra yüzüme bile bakmayacağınıza tamamıyla eminim. Tek siz rahat olun! Tek siz haysiyetinizi muhafaza edin de yolunuza bir Mahpeyker feda olmakla dünyanın altı üstüne gelmez!»

Habise hissiyat ve vukuat-ı sahihesinin en müessirlerini birer birer toplayarak ve rabt için aralarına kemal-i maharetle birtakım yalanlar serpiştirdikten sonra neticede sıdk-ı müddeasına delil olmak bahanesiyle bir iftirak-ı ebedî temayülü göstererek tertip ettiği muhatabat-ı iknaiyeyi muktaza-yı hale ve Bey'in kabiliyat-ı vicdanına göre o derece müessir düşürdü ki bîçare delikanlı kızın lakırdısı devam ettikçe nefretten şefkate. — Şefkatten tereddüde intikal ile nihayet tesir-i sevda kâffe-i hissiyatına galebe etmekle meczubane ve mübrimane bir tavır ile kızın eline sarılarak «Yüzüne bakmaya mı tenezzül etmeyeceğim? Senden geçmeye bir türlü karar veremiyorum. Karar versem de yapamayacağım. Mazi ne halde olursa olsun şimdi mezar-ı ademe gitti. İlerisini düşünelim. Ama sana gönlün istediği gibi malik olamayacak mıyım. Senin

düşündüğün yolda malik olurum a. Yalnız ... yalnız bana mahsus olacağına söz verir misin?» kavliyle Mahpeyker'in tasavvurundaki imkân-ı husulü gösterince kız istihsaline başladığı muzafferiyeti bir darbe-i ahire ile ikmal için hiffet-i laubaliyanesinden bir masumiyet-i elimeye dökülerek Ali Bey'in ifadatına «Beyim sakının! Allah aşkına sakının! Belki haysiyetine dokunur. Bak orasını düşünmüyorsunuz da size mahsus olacağıma söz istiyorsunuz. Demin de söylemiştim tabiatım sizi gördüğüm dakikada bütün bütün değişti. Tahkik ediniz — ismimi bilmez bir kadın değilim ki öğrenmekte güçlük olsun — eğer işaretinizi aldıktan sonra yüzümü bir erkeğe gösterdimse. — Hatta tatil günleri buraya geldiğim zamanlardan başka bir kere sokağa çıktımsa beni öldürürsün! Vallahi kailim bu kadar zamandır hayalinizle kanaat etmişken visalinize nail olduktan sonra mı başkasını arayacağım. Fakat siz yine sakınınız! Haysiyetinizi düşününüz» sözleriyle mukabele eyledi.

Hakikat-i halde dahi Bey'i göreli ne kimse ile görüşmüş. Ne de Çamlıca'dan başka bir yere çıkmış idi. Ali Bey ise mebadi-i ibtilasından ve bilhassa Atıf Bey ile ülfeti ziyadeleştirdikten sonra gezmeyi kendine eğlence edindiğinden tahsilini gecelere. — Ve vazifesiyle uğraşmayı kalem zamanlarına hasr ile sabahleyin kalkıp da evine müteallik olan işlerini tesviye edince hemen sokağa çıkarak Beyoğlu gibi çarşı (Çarşu) içi gibi gibi cay-ı ictima olan mahalleri dolaşır ve her nereye giderse gözlerini giderse gözlerini bir dakika etraftan ayırmaksızın Mahpeyker'i taharri eder. — Bulamazdı. Bu cihetle kızın beyan ettiği hakikat Bey'in tecrübesine muvafık düştüğü için ihtisas emelince gönlünde bir itminan hasıl oldu. Mahpeyker'in tekrar ettiği muhafaza-i haysiyet bahsi ise zaten sadme-i muhabbete galebe edebilecek manialardan olmadığı gibi

onun ağzında dolaştıkça tabiatıyla kuvvetini gaip ede ede ictinabı değil bilakis inhimakı davet eden güft ü gû-yı naz ve niyaz idadına karışmış idi.

Binaenaleyh Ali Bey iki dakikacık olsun mülahaza ve tereddüde hacet görmeksizin «Muhabbet dünyada yalnız benim haysiyetime mi dokunacak? Akranımdan beni tayip edecek kim ise ibtida kendini ıslaha çalışsın. Mutlak görüşeceğim. Ne olmak ihtimali var» sözleriyle bütün bütün Mahpeyker'in arzu-yı samimisine arz-ı teslimiyet eyledi.

Mahpeyker bu sözler üzerine taklitten taklide intikalde muhayyir-i ukul olan sürat-i fevkaladesiyle yine safvet-i sadedilaneyi alarak alarak kendi arzusundan ziyade Bey'in emrine ittiba eder gibi bir «İrade sizin! ....» dedi. — Fakat söylerken o kadar cezbeli bir nigâh eyledi ki çocuğun bütün bütün iktidarı elinden giderek kemal-i inhimak ile «Bugünden tezi yok şimdi ...» demeye ve «Şimdi» sözünü dakika bedakika tekrar etmeye başladı.

Kız ise maksadını ümit ettiği mertebelerde bir sürat-i fevkalade ile istihsal edince kendi mahsusatından olan şetaretle yine birtakım latifelere dökülerek «Aman iki gözüm! İhsan buyurunuz Şimdi nasıl olur? Bey Efendimizi ağırlayacağız. Sonra mahcup mu olalım? Bari akşama kadar cariyenize müsaade ediniz» zeminlerinden tutturdu. — Birkaç dakika muhavereden sonra Bey'in gece saat bir buçuk raddelerinde yalıya gitmesine karar verildi.

«Ko feryat eylesin gülşende bülbül çak çak olsun / O gülruhsar ile sağar-bedest-i işretim şimdi»

Vakıa suret-i ülfet değişti. — Visal kararlaştı. Fakat Ali Bey için hall-i müşkil bir mesele kalmış idi ki o da gece hanesinde kalmamaya bir bahane tedariki idi. Çünkü tatil münasebetiyle kalemde geçeceğinden bahs etmeye imkân yok idi. Vakıa zihni bu

mütalaa ile işgal ettiği sırada zihnine pek mahirane birtakım yalanlar hutur eyledi. Fakat eyyam-ı sevdada birçok zuhurat üzerine gerek yalan söylemeye ve gerek yalan dinlemeye mecbur ola ola bu meslekte de birtakım tecrübeler hasıl ettiğinden ekazibin etraflı oldukça ikna hassiyetinden mahrum olageldiğini bildiği cihetle yine kizb-i me'lufunu bir reng-i diğere koymaktan münasip çare bulamadı. — Bazı mühim işler için zabitin yalısına gitmek lazım geldiğinden bahs ederek validesini ikna ile saat on bir buçuk sularında hanesinden Kuzguncuk'a doğru gitti. — Vakt-i mev'udu intizaren bir gazinoda karar eyledi.

Bittesadüf Mesut Efendi ile Atıf Bey de o vakitler zikr olunan gazinoda bulunmuşlar idi. Ali Bey'in o tarafa doğrulup geldiğini görünce Atıf Bey arkadaşının hilaf-ı mutat böyle bir hareketine fevkalgaye istiğrap ederek sebebini sual ile karşılamak istemiş ise de Mesut Efendi «Mutlak Mahpeyker'e gitmek için buralarda dolaşıyor. Ben sana muhabbet öyle birdenbire zail olmaz dememiş miydim. Kendine bir şey söylemek gelmez. Sonra icabına bakarız. Haydi buradan savuşalım. Şayet bizden sakınır da mahcup olur» demekle ikisi de Ali Bey gelmeden bir tarafa savuştular.

Ali Bey gazinoda bulunduğu müddet gönlünü ümid-i vuslatla eğlendirir. — Fikrini nazarına tesadüf eden temaşa-yı latifin ezvakıyla teskin eylerdi. Maşukasının güzel gözlerinde girye-i meserret görmüş kadar ferah bulurdu. Gâh Boğaz içinden akıp gelmekte olan gemilerin etrafa istila eden hafif zulmet içinde hayal meyal yelkenlerini görür. — Perde-i istikbal arasından ümid-i saadetin nişane-i zuhurunu görmüş kadar mesrur olurdu.

Akıbet saat-i intizar Boğaz içinin rakit suları kadar ağır ağır güzar etmekle Bey önüne tesadüf eden bir piyadeye binerek mev'id-i mülakata doğru azimet eyledi. Kendi kayığa girdiği sırada mehtap

dahi ufuktan zuhur etmiş idi. Tarih cemaziyelevvelin on yedisine tesadüf etmekle kamerin tenakusa başlamış olan cirm-i mer'isi perişan saçlarının gölgesi cemaline aks etmiş beyzi çehreli bir güzele benzerdi. Deryaya in'itaf eden ziyası ise o küçük küçük dalgalar üzerinde çarpındıkça bir nurani cemalin heva-yı muhabbetle heyecan halinde bulunan bir kalb-i safa düşen aks-i hayalini andırırdı. Dağlardaki çimenlerin. — Ormanların koyu yeşil yaprakları içinde aydınlık o kadar hafif görünürdü ki nebatat güya üzerlerine yığılan nurun birçoğunu bel' ile taayyüş eder ve birazını hisse-i şükran olarak enzar-ı mahlukatın cevelangâh-ı ezvakına arz ve ihda eyler idi.

Ali Bey şule-i şem' içine atılmış pervane gibi sûz ü güdaz-ı sevda ile nurlar içinde yüzerek az vakit içinde iskeleye yanaştı. Ve güya ki saadetsera-yı visal istikbaline şitap edecek imiş gibi daha iskelede iken yalı kapısını taharriye başlayarak dolaşılması lazım olan sokakları mehtap sayesinde suhuletle güzar ederek önüne tesadüf eden bir köşeyi devr edince gördü ki bir bahçe kapısı azıcık açılmış arasından Mahpeyker'in nısf-ı cemali yan tarafından alınma bir melek tasviri gibi şimdiye kadar nigâhının me'luf olduğu yolda bir letafet-i fevkalade ile bir ağaca dayanmış. — Duruyor. Gönlünün halecanından vücudunun her zerresi ayrı ayrı titreyerek ve kanının hararetiyle çehresi dakikada birkaç kere sararıp kızararak ağyar nazarından ihtirazen sokağın her canibine göz gezdirdikten ve etrafı tenha bulduktan sonra hemen kapının aralığından süratle içeri atıldı. Mahpeyker ise güya geldiğini görmemiş de birdenbire kapıdan girince yüreği oynamış gibi bin naz ve şiveden mürekkep bir tavr-ı dilfirip ile Bey'in kucağına yıkıldı. Ve başını omuzuna vaz ile saçlarını boynuna. — Göğsüne dağıtarak bir iki dakika bir hayret-i âşıkane ile yüzüne baktıktan ve istimdat eder yollu elini hafif hafif

sıktıktan sonra kendini topladı. — Önüne düştü. — Bahçenin nihayet derecede hüsn-i tabiatla tertip olunmuş latif latif hıyabanları arasından dolaştırarak bir ufak köşke isal eyledi.

Güya ki bir tendürüst dilberin reng-i vücudu gibi gayet açık pembeye boyanmış olan — bu köşkü Örfiler. — Şevketler görseler idi sahile kurulmuş bir melike-i deryaya ve önünde olan körfezceğin suyunu kenarı beline sarılmış da sairleri hiffeti cihetiyle sath-ı aba yayılmış bir ipek peştemala benzetirlerdi. O halde ise sevk-i nesim ile kasrın eteğinde peyda olan ufak ufak habablar o peştemalın etrafına işlenmiş inciler. — Cevherler hükmünde tutulabilirdi. Kasrın ortasında tesadüf eden büyük pencereyi bir nurani sineye. — Kenarında şahnişin vari harice uğramış olan iki ufak revzeni ise ay parçası gibi iki memeye teşbih etseler hayal biraz acemane olursa da bütün bütün letafetten beri sayılmazdı. Hele köşkü kucaklayacak gibi üzerine müstevli olan salkım söğüt ile yapraklarının arasından geçmekte olan envar-ı mahtap «Bar-ı hasretle beli bükülmüş sevdazededir ki yârinin karşısında pâberca-yı kıyam olarak perişan saçlarıyla cemalini nigâh-ı istiraktan saklamaya çalışıyor.» Leyal-i visalde meşşata-i hüsn ü an olan mah-ı münir ise o âşık-ı maşuk-adanın gisu-yı tarumarını şane-i elmas ile tarıyor tahayyülüyle vasf olunsa layık idi.

Odanın sandalye takımları beyaz zemin üzerine pembe çiçekler işleme canfesten yapılmış imiş. — Halısı da döşemesinin renginde olarak yalnız üzerine çiçek yerine ötekinin pembesinden daha koyuca birtakım iri dallar nakş olunmuş. — Duvarındaki kâğıdın bilakis zemini pembe. — Çiçekleri yaldızla karışık beyaz olarak tavanı ise alçıdan döktürme gayet musanna güldesteler. — Papağanlarla tezyin edilmiş idi. Kara tarafına olan duvarın vasatına ve binaenaleyh büyük pencerenin karşısına tesadüf eden kapıdan

girildiği gibi pencereden hali olan sağ duvarın bahçe tarafındaki köşesinde ince beyaz tül ile örtülmüş yataklık. — Yataklıkla denize nazır olan pencerenin arasında birkaç sandalye. — Büyük pencerenin önünde endam aynasıyla. — Çifte fanuslu çalar saatiyle bir muntazam çiçeklik. — Sola düşen ve bahçeye nazır iki penceresi olan duvarın deniz canibindeki köşesinde bir kanepe ve beriye doğru yine birkaç sandalye ile kapı tarafındaki köşesinde bir aynalı dolap. — Kapının iki tarafında dahi bahçenin sokak kapısı tarafındaki cihetine nazır iki pencere görünürdü. Pencerelerin beyaz bürümcük perdeleri yarı yerlerinden merbut ve binaenaleyh alt tarafları açık olduğundan endam aynasıyla mestur olan büyük pencereden başka hem denize ve hem de bahçeye nezaret olunurdu. Kanepenin önüne mükellef bir işret takımı kurulmuş. Ve üzerine bahçeye nazır olan pencereden alınma bir dal henüz açılmış beyaz güllerle sayesaz-ı letafet olmuştu.

İçeri girdikleri gibi Mahpeyker hemen dolaba koştu. — İçinden bir canfes bohça çıkardı. — Yanındaki iskemlenin üzerinde açtı. — Bey'i bir diğer iskemleye ku'ud ile soydu. — sincabi hareden bir gecelikle üzerine yine o kumaşla kaplanmış bir fiyom kürk giydirdi. — Potinlerini de kendi çekerek ayaklarının altına «Elimin emeğidir. Layık değilse de müsaade buyurunuz! Hakipayinize yüz sürsün» yollu nükteperdazlıklarla her birinin üzerine yük ipeğinden gayet resimli bir kabartma tuti kuşu işlenmiş bir çift terlik vaz eyledi.

Ali Bey terlikleri giydikten ve geceliğin kendi parçasından yapılmış varakasına rabt olunmuş olan kuşağını bağladıktan sonra Mahpeyker sağ elini yarı koltuğuna girer, yarı kucaklar gibi maşukunun sol tarafına attı. — Bey Efendiyi bu vaz-ı nazenin ile odanın öbür tarafına götürerek kanapenin — üstüne gül dalı ve önüne işret takımı tesadüf eden cihetine ikad eyledi.

Kendi daha yalıya gelir gelmez soyunarak arkasına fistan vari bir beyaz entari giymiş ve saçlarını omuzundan beline doğru dağıtmış idi. Bu defa da perişanlıkta olan güzelliğini tamamıyla göstermek için sıcaktan şikâyet yollu birkaç kelime söyleyerek belindeki kuşağını çıkardı. — Göğsündeki düğme (tekme)leri çözdü. — Denizden bulundukları yeri temaşa kabil olan pencerenin perdesini indirdi. — Geldi. — Beyin yanına oturdu. — Sol kolunu boynuna attı. — Başını omuzuna dayadı. — Ağzından ruh dökülür kadar bir letafetle musahabete başladı. Birkaç dakika afaki sohbetten, — bir müddet de bedayi-i muhabbetten bahsettikten sonra Mahpeyker'in sözleriyle, — evzaıyla teklife yakın birtakım imalar etmesi üzerine iki âşık birbirine sarıldılar. — Öpüşmeye başladılar.

(Galiba dudağın cildinde olan rikkat cihetiyle oraya tesadüf eden asabın ziyade hassaslığından olmak üzere) lezaiz visalin derece-i saniyede bâlâteri bulunan buse-i şehvaniyeye Ali Bey müddet-i ömründe birinci defa olarak nail olunca ezvak-ı muhabbeti hayal ettiği mertebelerden kat kat bâlâter bulmuştu. Bir yarım saat kollarını maşukasının belinden, — dudaklarını yüzünden, — göğsünden ayırmak istemedi. Mahpeyker ise her şevkine bir şive-i diğerle mukabele ettiğinden ve nihayet dudağını dudağına vererek zevk-i vuslat kadar tatlı naz-ı dilber gibi medid buse ile Beyi gaşy olmak derecesine getirdikten sonra nazikane elinden sıyrılarak işret sofrasının yanında kıyam eyledi.

Mevcut olan kadehlerden birini doldurunca bir nigâh-ı tecessüs ile Beyin simasından meylini öğrenmek istemiş ise de red ü kabule dair bir şey anlamaya muktedir olamadığından «Efendiciğim: siz içmezsiniz değil mi? Yine alışmayınız! Bahusus alışmanıza ben sebep olmayayım. Müsaade buyurursanız bendeniz kendi kendime... — .. Yok o da olmaz. Alışmayanlara kokusu pek fena gelir de sonra

benden iğrenirsiniz» yollu kesik kesik lakırdılarla hulus şekline dökülmüş birtakım sözlere kalkışınca Ali Bey «Şimdiye kadar içmedim. Fakat pek çok işret meclisinde bulundum. Kokusundan asla müteezzi olmam. Beni severseniz zevkinizi bozmayınız: sonra gücenirim» sözüyle — mukabele eyledi. Bu muamelesine sebep terbiyesi iktizasınca kızı taciz etmemek mütalaası idi. Yoksa Mahpeyker'in iffetsizliğiyle beraber işrete me'luf olacak derecelerde aşüfte meşrep olması hayliden hayli canını sıkmıştı.

Her ne hâl ise iki üç kadehten sonra Mahpeyker'in çehresindeki mevceli renk-i âl bir kat daha parladı. — Gözlerine bir kat daha mahmurluk çöktü. — Meşrebinin küşayişi bir kat daha ziyadelendi. Arada nazlar, — şiveler, — latifeler, — nükteler, — sarılışlar, buseler müteakibü'l-vürud olmaya başladı.

Kızın sesi de siması kadar güzel olmakla ara sıra mizacı gibi hafif ve havai şarkılarla dahi meclisin parlatırdı.

Ali Bey maşukasının işrete başlayalı hasıl ettiği şetaret-i fevkaladeyi görünce tezyid-i neşat ümidiyle bittabi rakıya bir arzu peyda eyledi. Dünyada kim vardır ki nail olduğu zevkin velev ne kadar parlak olsa bile terakkisini istemesin? Beyin meyli ise birkaç dakika zarfında o derece şiddet bulmuştu ki eğer zihninde bir mahzur tasavvuru olsa hemen Mahpeyker'in elinden kadehi kapmak isterdi. Fakat daha ona kıyam etmeden evvel «Acaba insana dokunur mu» yollu bir sual irad eyledi. Buna Mahpeyker'den «Beyim! Hiç dokunur mu? Çok içilince bayağı adamı hasta eder» cevabını alınca «Ben vücuda dokunduğundan korkmam. Acaba zihne dokunur mu?» dedi. Mahpeyker ise «Çok tecrübe ettim insanın cibilletini (cibillet) meydana çıkarıyor. Ayıklığında zihni tam. — Mizacı güzel olanlar işret hâlinde de yalnız gülüyor, — eğleniyor» sözleriyle mukabele eyledi. Bir hüsn-i âlem-aşub basırayı

tenvir ettiği ve bir sada-yı bülbül-âyin samiayı okşadığı sırada genç bir gönülde mülahazaya tabiatıyla iktidar kalamayacağından Ali Bey de bu muhavereler sırasında ağır ağır meyl-i derununa tamamıyla mağlup olarak «Şuradan bir kadeh ihsan ediniz de bizim cibilletimiz de meydana çıksın» deyince Mahpeyker işretin vücuda olan mazarratı cihetiyle alışmasına dair ca'li ve binaenaleyh tesir-i hassasından beri birtakım niyazlardan sonra en mukaddes bir hiss-i kalbisinin kendi şive-i dilfiribine mağlup olup olmayacağını tecrübe için yine söze başlayarak aralarında «Ya valideniz duyarsa nedir? — Validem nereden duyacak? Yanınızda olmayınca işret mi edeceğim? Yoksa yanınızda işret edince aileden ayrılacak mıyım? Siz lütfedin de bir kadeh rakı verin oldu olacak. Eğlencemizin o cihetini olsun noksan bırakalım» yollu bir muhavere cereyan ettikten sonra Mahpeyker «Madem ki emir ediyorsunuz muhalefet bendenizin haddi midir» gibi bir paye-i ızdırar göstererek kadehi doldurdu. — Eliyle Beye içirdi.

Birinci meclis-i vuslat, — birinci buse-i şehvet heyecanlarına inzimam eden bu birinci sagar-ı işret ise gayet hafif bir neşe ile Beyin fikrinde müstakar olan kavaid-i terbiyeyi ta esasından tezelzül vermeye başladı.

Dilruba parlak parlak bezlegûlukları — müessir müessir şarkılarıyla meclise revnak-bahş oldukça tabii işret dahi kızıştığından Ali Bey tamamıyla sermest olarak ve o hâlde ise muhabbete müteallik bir hafta evvel zihninde devran eden hayalat-ı şairaneyi tasavvur ve bulunduğu ezvak-ı maddiye ile mukayese ederek bayağı bu cismani telezzüzatı o ruhani eşvaka tercih eder olmuştu.

Hasılı iki âşık üç buçuğa kadar istekleri gibi eğlendikten sonra biraz yemek yediler. — Hazım için kol kola bahçede gezinmeye

çıktılar. Gâh yaprak gölgesi arasında birbiriyle oynaşır bir çift kumru gibi bin türlü şiveler, — latifelerle ağaç aralarında dolaşırlar idi. — Gâh bir nihalin sayesine sığınarak evrakının arasından darmadağınık üzerlerine saçılan nur parçalarıyla başlarından aşağı elmaslara gark olarak koltuğa hıraman-ı şevk olan Me'mun ile Buran'ı andırırlardı.

Bey neşat ile güldükçe inci dişlerinden saçılan parlaklık üzerlerinde şa'şaa-saz olan Nahid'in döndükçe etrafa dağıttığı nurlara benzerdi.

Hanım ahiste ahiste terennüm ettikçe yeller ahengine dem tutardı. Bu hâl ile dahi bir saat eğlendiler — ondan sonra halvethanelerine avdetle hem-âguş-ı visal oldular. — Yattılar.

«Dostum âlem seninçün olsa ger düşman bana / Gam değil zira yetersin dost ancak sen bana»

Bey ertesi sabah hanesine avdetle biraz validesiyle görüştükten sonra kalemine azimet eyledi. Fakat gönlü bütün bütün geceki eğlencenin sür'at-i tekerrürü arzusuna esir olduğundan iş görmek hatırına bile gelmezdi.

Köşk ile bahçenin gayet sade ve fakat gayet zarifane tezyinatını düşündükçe Mahpeyker'in hüsn-i tabiatını bedayi-i fıtratından madud olacak derecelerde âli görür, — cemalini ise hüsn-i tabiatına faik bulur hususiyle o kadar zarafet ve taravete inzimam eden nükte-şinaslıkla musiki maharetini mülahaza ettikçe bu kadar mezayanın bir diğer vücutta ictimaı kabil olamayacağına katiyen hükm eylerdi. Hele daha yalnız bir kere zevkyab olduğu âlem-i işret nazarında en mübtela bengilerin itikadı gibi, — fıkdanı hâlinde hayatın mematdan farkı olmayacak derecelerde ruh-efza, — bir devre-i saadet görünürdü.

Bu tavr-ı cedid-i hayata meylanı bir derece şiddet bulmuştu ki tahassür içinde geçirdiği günün her dakikası bir saat-i siyam — ve gecenin her saati bir leyle-i yelda kadar uzar idi.

Pazar gelince şafakla beraber hanesinden uğradı.

Çamlıca'ya vusul bulduğu sırada henüz saat on ikiye gelmemişti. Yolda yürürken iki saatten ziyade intizar çekeceğini düşünmekte ve zihninde o vakt-i hasreti geçirebilmek için türlü türlü eğlenceler tasavvur etmekte iken mev'id-i mülakata varınca ne görsün: Mahpeyker kendinden evvel gelmiş kudumuna intizar ediyor. Kızın bu muamele-i hatırnüvazanesi kendinin ona ibtilasından ziyade onun kendine iştiyakını gösterdiği için Beyi o ezvak-ı visalde bile bulamadığı birtakım fevkalade teessürler içinde bırakmıştı. Gönülde bir garip hâl vardır ki sevmekten ne kadar istifade etse sevilmekten gördüğü en küçük bir nişaneye bedel tutamaz.

Bey mesruriyetinin heyecanından kurtulduktan sonra lakırdıya başlar başlamaz defaten birkaç kelime ile tahassürünün takatgüdaz bir dereceye geldiğini beyan ederek sahralarda havf ve istitar içinde vakit geçirmekten ise hemen o dakikadan itibaren yine mastaba-i mahremiyetlerinde bir bezm-i safa tertibini mübremane teklife kalkıştı.

Mahpeyker en büyük silah-ı galibiyeti olan tedbirinin ki hevesat-ı şehvaniyesine hayırhahlık kisvesiyle nazar-rüba-yı idrak olacak derecelerde ziynet vermektir hiçbir fırsatla istimalinde ihmal edecek kadar safderun olmadığından bu teklif üzerine de sahteliğini anlamak kabil olamayacak derecelerde musanna bir telaş izharıyla ülfet o kadar sıkıştırıldığı hâlde validesince hasıl olabilecek bin türlü ihtimamsızlığa, — işlerince zuhuru mümkün olan her nev' intizamsızlığa dair zihnine gelen tasavvuratın cümlesini tadada başladı.

Sözlerinin mebadisini şayet hilaf-ı matlab bir netice vermek korkusuyla biraz bâridce tuttuysa da istiğnası Beyin arzusuna bir kat daha kuvvet verdiğini simasındaki tagayyürden anlayınca o da muhatabatına gittikçe hararet-bahş olarak maşukunun hissiyatını bayağı infial gösterecek derecelerde tehyiç edip de nazarında kendini muztar göstermedikçe teklife muvafakat etmemişti. Maamafih muvafakatini dahi yine Beyin validesi tarafından ruhsat almasına talik ederek sadakat-i mevhumesine bir delil daha ibraz eyledi.

Bey ise bu defa dahi kalem meşguliyeti bahanesiyle hanesinden kurtulabildi. Fakat alıştığı eğlenceyi hayat için kat'iyyü'l-vücub add etmeye başladığı cihetle bütün ömrünü Mahpeyker'in âguş-ı iltifatında imrar etmek istediğinden ve kız yanında bulunmadıkça ruhundan ayrılmış gibi evkatını bir azab-ı kabir içinde geçirdiğinden maşukasının sahte tereddütlerine, — musanna niyazlarına ibramat-ı musırrane ve evza-ı münfailanesiyle galebe ederek muamelat-ı ülfeti evvelleri üç dört ve sonraları iki gecede bir defa birleşmek radelerine kadar sıkıştırdı. Hanesince ise yalnız kalem meşguliyeti değil ona ilave ettiği bir yirmi kadar kâzip bahanelerin cümlesi tekrar ede ede tesirsiz kalmaya başlamıştı.

Vakıa Mahpeyker Beyin ikbalini her hâlde kendi amaline tercih etmek nümayişini ki vesait-i cazibesinin en kuvvetlilerinden biri idi bütün bütün gaip etmemek için mukavemet kabil olmayacak bir ısrar ile maşukunu gündüzleri işinden kalmamakta muztar bıraktığından gerek Atıf Bey gerek sair refikleri ilcaat-ı muhabbetle tuttuğu mesalik-i sefihaneden bir şey hissedemediler. Fakat validesi âguş-ı vefasından Beyin bu derece tebaüde çalıştığı için bayağı çocuğu bütün bütün gaip etmiş kadar dağdar olurdu.

O kadar düşünürdü, — Beyin terbiyesi, — dirayeti öyle bir yola dökülmesine ihtimal tasavvur ettirecek mertebeden kat kat bâlâter bulunduğu için dünyayı ve hatta evladı indinde dünyadan kıymetli olan validesini gözleri görmek istemeyecek derecede işret ve sefahate inhimakini hatırına bile getirmezdi.

Hangi valide vardır ki — arada hiçbir sebep olmaksızın belki bazı deliller bile mevcut olsa evladında öyle en şeni iki ibtilanın ictimaını düşünmeye menşe-i her felaket olabilecek bir teşe'üm nazarıyla baksın? Maamafih Beyin hâlindeki tagayyür bir sebeb-i meşru ile tevili veya bir müsamaha-i müşfikane ile hükümsüz tutulması kabil olamayacak derecelerde bedihi bulunduğundan biçare kadın ne kadar it'ab-ı efkâr eylediyse Ali Beyin hareketine ne bir cihet-i mazeret tasavvur edebildi ne sebebini keşfetmeye muktedir oldu. Nihayet bulunduğu tereddüt ızdırabından kurtulmak için hakikat-i hâli çocuğun mahrem-i razı olan Atıf Beyden sormaktan başka çare bulamadı.

Bela bunda ki Beyler birbiriyle görüşmekte, — daima yekdiğerine gidip gelmekte iken Hanım Atıf Beyin ailesiyle hiç ülfet etmemiş olduğu gibi ne oturdukları haneyi bilir, — ne de çocuğa aksedebilmek korkusuyla uşaklardan tahkike cesaret ederdi. Bu acz içinde mutemedi olan iki üç cariye ile hasbıhâl eylerken biri bendeniz hizmetle sokağa çıktığım sıralarda Beyin birkaç kere bir yalıya girdiğini gördüm. Birinde İvaz yanımda tesadüf etti yalı kimin olduğunu sordum «Atıf Beyindir dayısıyla beraber yeni tuttular» demişti. Emir edersiniz yalıyı bulabilirim» deyince Hanım sürurdan bî-ihtiyar cariyenin üzerine atılarak yüzünü gözünü öpmeye başladı. Ve cariye kendini endişesinden kurtardığı gibi o da cariyeyi esaretten azat eyledi. Bu mükâfatperverliği bitirdikten sonra birinci verdiği emir arabasının hazırlanması idi. Araba kapının önüne

geldiği gibi cariyeyi yanına alarak onun delaletiyle Atıf Beyin yalısına azimet eyledi. Vakıa o hane halkı nazarında şahs-ı meçhul idi. Fakat Ali Beyin validesi olduğunu söyleyince en kadim ahbaptan ziyade hürmet ve muhabbetle telakki bulundu. Kendi ise kahve gibi merasim-i adiyenin hitamını bile beklemeksizin Beyi görmek istediğini beyan etmekle ve daha vakit erken olduğundan gerek o ve gerek Mesut Efendi yalıda bulunmakla derhâl Hanım Efendiyi mabeyn odasına götürdüler. — Atıf Beyi oraya çağırarak ikisini tenha bıraktılar.

Hanım Efendi daire-i ülfetini gayet küçük ve bayağı birkaç akraba ve hemcivara münhasır tuttuğu cihetle böyle resmiyet hâlinde bulunan tarz-ı idare-i kelam ile me'luf değildi. Fakat tab'an suhulet-i ifadesine malik olduğu gibi şefkat-i maderanesinin heyecan-ı elemi natıkasına garip bir tesir, — fevkalade bir ciddiyet vermiş idi. Atıf Beyi görünce Ali Bey ile olan ülfet-i biraderanesi cihetiyle kendi de bir diğer oğlu ve binaenaleyh bulunduğu hâl içinde melce-i münferidi olduğunda ve bir valide iki çocuğunun biri için diğerinden istimdat ettiği hâlde nasıl muameleye intizar ederse soracağı şeylerde o suretle mürüvvet ve sadakat beklediğine dair makama münasip bir mukaddimeden sonra Ali Beyin haneden tebaüdde olan ısrarını gayet hazin ve müessir bir eda ile tarif etti. — Beyden de bildiği hâlde kendine beyan etmesini niyaz eyledi.

Atıf Bey biraz düşünse kendinden sual olunan sebebi gayet kolaylıkla bulabilirdi. Fakat Ali Bey hanesince gösterdiği tagayyür-i harekâtın kalemce zerre kadar bir emaresini bile izhar etmediğinden ve mahut pazar gününden beri Mahpeyker'in namı dahi mecalis-i ülfetten gaip olduğundan o cihet hatırına gelmedi

Muhabbet meselesinden başka refikini öyle bir meslek-i garibe düşürecek bir sebep tasavvur etmek ise muhal hükmünde idi.

Binaenaleyh Hanım Efendinin ifadatına kemal-i hayret ve teessürle hiçbir şeye malumatı olmadığı beyandan başka mukabele edecek bir söz bulamadı.

Bu mukabelesine «Kâtipler için ketum olmak âdet ise de o âdeti bir biçare validenin oğlu için ettiği medethahlığa da set etmek zulüm olmaz mı» yollu bir sitemle cevap aldığından sözlerinin ayn-ı hakikat olduğunu müteaddit yeminlerle temin etti.

O sırada Kuzguncuk vakası hayal meyal zihninden güzar etmeye başladı ise de Mahpeyker meselesi kendinin emanetine tevdi olunmuş bir sır olduğu gibi Hanım Efendinin teşekki ettiği hareketler ondan neşet ettiğine dahi elde bir delil olmadığından şüphe üzerine o derece dehşet-bahş olabilecek bir haber ile zaten bin türlü elem ve ızdırap hâlinde bulunan bir valideyi bir kat daha halecanlara düşürmeye dili varmadı ve zihninde kendince bir hatt-ı hareket tayini için Mesut Efendinin tecarib-i fikriyesine müracaattan başka çare bulamadı. — İşi bir kere dayısından sual için ruhsat istedi. — Hanımın muvafakati üzerine Mesut Efendinin yanına gitti.

Mesut Efendi macerayı işittiği gibi «Öyle vakitsiz Kuzguncuklarda gezdiğinin neticesini anladın mı? Bak! Hınzıre çocuğu validesinden bile ayrılacak derecelerde esaret altına almış! Yürü beni Hanımın yanına götür» demekle tekraren alınan müsaade üzerine Efendi dirayetine şayan olacak derecede edibane ve mevkiin ilcaatına mutabık düşecek mertebe temkinli bir tavır ile mabeyn odasına duhul eyledi.

İki taraf kısacık birer mukaddime-i i'dadiye serd ettikten sonra Mesut Efendi hemen maksada atf-ı kelam ederek «Bize her şeyden evvel lazım olan vereceğimiz kararların değil hatta görüşüldüğünün bile Ali Bey Efendiye aksetmemesidir» dedikten ve Hanım Efendi

tarafından «Bendeniz de Bey Efendi oğlumuzdan onu rica edecek idim» cevabını aldıktan sonra «Bey Efendinin başında bir şiddetli sevda var mübtela olduğu melune ismi huzurunuzda zikr olunabilecek mahlukattan değildir ki size hâlinden bahsedebilsin. Kolaylıkla cazibe-i desayisine mukavemet kabil olur belalara benzemez ki onun pençesinde iken sizi düşünmeye muktedir olsun. Maamafih telaş buyurmayınız! İnşallah bu hâli çok sürmez rey-i acizaneme kalırsa zat-ı seniyeniz için şimdi iki tedbirde kusur edilmemek lazım gelir: Bunun birincisi Bey Efendinin hâlini bütün bütün bilmemezliktir çünkü oğlunuzun tabiatında bazı hâller tecrübe ettim bir münasebetsizliğe başlayınca hareketi hafi kaldığı müddet biraz ihtiyatlı davranıyor. — Meydana çıktığı gibi «Oldu olacak yoluna gidiyor. Hele bir şey için üzerine varmak bütün bütün ısrarını mucip oluyor. İkincisi mümkün ise devlethanenizde Beyin tab'ına mutabık düşecek bir güzel cariye bulundurmaktır. Şeytana galebe için melekten istimdat iktiza ettiği gibi müfsit bir güzelliğin tesiratını olsa olsa reng-i ismetle ziynetlenmiş bir cemal mahveder. Bey oğlunuzun daha birinci ibtilası olduğundan sevdiğinden güzel birine istediği gibi temellük edeceğini görünce ihtimal ki meyli o tarafa döner. — Şimdi dönmese bile az zaman içinde meclup olduğu havai lezzetlerden tabii usanacaktır. Hiç olmazsa zevkini başka yerde aramaya muhtaç olmaz» demekle Hanım böyle bir bela-yı nagehzuhur üzerine vele getirecek derecelere geldiyse de Mesut Efendinin suret-i ifadesinde gördüğü tarz-ı itminan ile beraber cariye hususu muhabbet-i maderane ihtiraatından add olunabilecek derecelerde sade güzel bir tedbir olmakla kendi hissiyatına muvafık düşerek nazarında bayağı mümteniü't-tahalluf görünmüş idi. Binaenaleyh bu teselli ile hanesine oldukça rahat bir hâlde avdet eyledi. Göz önünde bulunan bir felaketin def'ine çare taharrisiyle

uğraşmak ne kadar zahmetli olsa şüphe ve tereddüt belalarından elbette ehvendir.

Hanım Efendi için yalnız işin icraatınca bir suubet kalmıştı ki o da Beyin meyl edebileceği tarz-ı hüsnün tayini idi. Nihayet yalıya gelen çocukların bazılarına gösterdiği muhabbetten keşfiyat-ı hakimaneden madud olabilecek bir dikkat-i maderane ile bir hulasa çıkararak iki üç gün sabahtan akşama kadar hane hane dolaştıktan ve paraca pek büyük bir fedakârlık ettikten sonra Dilaşub isminde arzusuna muvafık bir kız tedarik eyledi. — Dilaşub'un saçları sırma gibi parlak sarı, — alnı safvet-i vicdanın ayine-i in'itafı denilecek surette duru beyaz, — kaşları zülfüne nisbet biraz karalığa mail ve biraz kalın olmakla beraber biraz da mukavves, — gözleri mutedil mai ve fevkalgaye tahrik-i sevda edecek yolda mahmur, — çehresi âşıkane bir soluk beyaz üzerine gül-i ziba pembeliğine mail bir renk ile müzeyyen. Burnunun rengindeki safvet ile tenasübündeki letafet açılmasına bir gün kalmış bir zanbak goncasına benzer, — dudaklarının gerek rikkati ve gerek pembeliğinin parlaklığı birbirine sarılmış iki gül yaprağını andırarak aralarından inci dişleri jale damlası gibi görünür — çenesi daha yaprakları perişan olmamış bir beyaz kamer gül zannolunurdu. — Hele gerdanı — şeffaflığından dolayı damarlarının hariçe akseden reng-i latifiyle — bir derece revnak bulurdu ki kızın kurs-ı mer'isi şekl-i müstatile girse ancak buna muadil olabilirdi. Boyu bir kadına yakışacak derecede uzun ve her erkeği meftun eyleyecek mertebe narin olarak beli on iki yaşında bir çocuğun koluyla tamamen der-âguş olunacak kadar ince idi. Maamafih baştan ayağa vücudu bir hafif şahm ile mestur olarak sinesiyle omuzlarının hadd-i ittisalinde bile kemik eseri görünmez ve nazik parmaklarının her boğumuna bile büyücek bir inci danesi sığabilirdi. Biçare kadın ciğerparesinin hevesat-ı vicdani hanedanı

dahiline münhasır tutmak için ele geçirdiği bu cazibe-i zîhayatın tecrübe-i tesiratına bin can ile mütehalik ola dursun. Ali Bey tabiatında olan şiddet-i inhimak iktizasınca Mahpeyker'in ülfetlerine vaz' etmeye çalıştığı her türlü hududu payimal ederek gündüzlerini de orada geçirmeye başlamış ve nihayet bir hafta kadar işrete eğlenceye hasr-ı vücut ederek o mastaba-i sefahatten çıkmamıştı. Nihayet Mahpeyker yine mutadı üzere hayırhahlık yolunda niyazlara başlayarak ve saatlerce ağlayıncaya kadar ibram ederek Beyi hanesine gitmeye razı etti. Ve hatta üç gün kaleminde ve üç gece validesinin yanında kalmadıkça avdet etmeyeceğine dair söz de aldı.

Vaktaki Bey bir haftalık işret ve sefahatin ve ona inzimam eden yorgunluğun tesiriyle asabı gayet müteheyyiç bir hâlde yalıya avdet eyledi. Harem kapısından girer girmez bahçe kenarında Dilaşub'a tesadüf etti. O ise görmediği bir sima olduğundan misafir olmak zannıyla geldiği tarafa avdet etmek istedi. Fakat sair cariyelerin ifadatı üzerine onun da evden olduğunu anlayarak yolunda devam eyledi.

Bahçeyi geçinceye kadar birkaç defa dikkatle Dilaşub'un endamını yukarıdan aşağı süzmüş ve başındaki ibtila olmasa hemen bir görüşte meftun olacak derecede beğenmiş idi. Lakin daha merdiveni çıkmadan evvel Mahpeyker'in hüsn ü ânı ve hususiyle meclis-i visalinde geçirdiği bin türlü eğlencelerin lezzatını tasavvur ile Dilaşub'a olan meyl-i cüz'isi bir sarsar-ı şedid önünde iş'aline çalışılan şem'a gibi def'aten mahv oldu. — Hatta biçare kızın yüzüne baktığını maşukası hakkında bir büyük vefasızlık hükmünde tutarak nefsine levm etmeye başladı.

Validesinin yanına girdiği sırada ise işiteceği sitemlere zihninde cevap hazırlamaya meşgul iken kararını sabitane icraya azm eden

Hanım Efendi ibtida-yı mülakatta güya arada hiçbir tagayyür yok imiş gibi kendisini küçükten beri me'luf olduğu buse-i müşfikane ve nüvaziş-i maderane ile karşıladığından çocuğun gönlü biraz yerine oturdu.

Biçare kadın bu müsamaha ile dahi kanaat etmeyerek Beyin simasında hissolunan âsâr-ı vahşeti bütün bütün izale için «Aliciğim! Kalemin işlerine böyle çalıştıkça memnun olurum. İnşallah ikbaline sebep olur. Fakat zabitleriniz biraz insaf etseler de müstaid bekâra, — çalışkan efendilere iki günde bir kere olsun validelerini görmeye müsaade verseler ne olurdu. yollu kendini hakikat-i hâlden bütün bütün vukufsuz gösterecek sözlere başladığından Ali Beyin gönlündeki elem yakıcı deva ile iltiyam bulan cerihalar gibi acı bir teselli ile sükûnet bulmaya başladı.

Oğul ve valide akşama kalan birkaç saati havai sohbetlerle geçirdiler. Yemekten sonra biraz da bahçede eğlendiler. İkisi beraber bulundukça daima hizmette Dilaşub bulunarak Bey ise o tecessüm etmiş hüsn-i ruhani denilmeye lâyık olan bedia-i fıtratı sık sık nazar-ı im'anla geçirir idi. Ancak bakışları güzel yapılmış bir tasviri temaşa kabilinden olarak Mahpeyker'in hayal-i nazeninine esir olan kalbi tesirsiz bir takdir-i mehasin-pesendaneden başka bir şey hissedemezdi.

Maamafih validesinin nazarında serair-i kalbe taalluk edecek kudret mefkut olduğu gibi olanca dikkatini dahi ümide kaptırdığı cihetle maksadını hemen olmuş bitmiş hükmünde tutarak o geceden Dilaşub'u oğlunun âguş-ı telakkisinde görmekle bütün bütün itminan bulmaya intizar eder. — Bey ise bir haftalık yorgunluğu çıkarmak için mümkün olduğu kadar sür'atle yatmaya fırsat gözetirdi.

Saat iki buçuğa gelince valide kendi için vücudunda bir kırıklık bahanesi ihtira ederek ve biraz da Beyin meşguliyet arkasında gezdiğinden ve alışmadığı yerlerde yattığından dolayı tabii hasıl edeceği yorgunluktan bahs eyleyerek yerine çekildi. — Beyi soyup yatırmaya da yine Dilaşub'u tayin eyledi.

Bey odasına gelince hizmetinde bulunan Dilaşub'a güya vücudu bile yok imiş gibi bir nazar dahi etmeksizin soyundu. — Yatağa girdi. — Kızı da «Kapıyı çek» emriyle yanından def' ederek birkaç dakika geçer geçmez uyumaya başladı

Hanım Efendinin bir müddetten beri çektiği ızdırap ile mizacına bittabi tari olan fenalık bir haftadan beri münhasır olduğu ciğerparesini görmek heyecanı ve mev'id-i maksut olan bir gecenin hissiyat-ı şedidesiyle bir kat daha ziyadeleştiğinden bahçede iken bahane olarak söylediği kırıklık odasına girince sıhhat bularak biçare âdeta keyifsizlenmiş idi. Binaenaleyh Dilaşub'un ru-yı kabul görmediğini kendisine söylemeye cesaret edemediler. — O ise yukarıda vicdanındaki emniyet cihetiyle sormaya bile lüzum görmedi.

Zavallı kadın gece hayliden hayli şedit bir nöbet geçirmiş idi. Sabah olup da uyandığı sırada kalbi bir büyük halecan hâlinde, — sinirleri bir ağır ızdırap altında idi.

Daha kahvesini içmeden Dilaşub'un gördüğü muameleyi sual eyledi. — Cariyelerin lisan-ı tereddüdünden me'mulünün bütün bütün tahalluf eylediğini haber alınca güya damarlarında ateş gezermiş gibi baştan aşağı alevler dökülmeye. — Kalbinin halecanı bayağı nefesini tutmaya başladı. — Sinirlerinin ızdırabıyla azasının her biri ayrı ayrı titredi. İnsana en büyük azimler en büyük bela zamanlarında gelir: O kabilden olarak Hanım o kadar şedit bir azap içinde iken zihninde Dilaşub'u Ali Beye mübremane teklif etmiş

hususunu katiyen kararlaştırdı. Gönül bir şeye azm edince cismin ızdırabına pek kolay biner: O cihetle vücudundaki iğtişaşa pek sür'atle galebe eyledi. Aradan bir yarım saat geçer geçmez Ali Bey dahi uyanarak kahve içmek için validesinin odasına gelmişti. İkisi tenha kalınca Hanım söze başlayarak aralarında şöyle bir muhavere cereyan eyledi «— İki gözüm Aliciğim yeni aldığım cariyeyi beğendin mi? — Güzel — Yalnız güzel değil oğlum terbiyesi simasına faik: Oldukça okumak yazmak biliyor. — Güzel piyano çalıyor. — İğne işlerinin hepsinde Avrupa kızları kadar marifetli. — Hele tabiatı melek gibi — İşte pek âlâ ya valideciğim bende burada bulundukça sizi eğlendirir — Bana gelecek vakitleri beklemekten başka eğlence mi olur? Onu ben senin için aldım — Ben cariyeyi ne yapacağım? — Şunun söylediği lakırdıya bak! Allah'a emanet yaşın yirmi ikiye basıyor. Ev bark sahibi olacak zamanın geldi. Şimdi sana bir kibar kızı bulsam almadan göremeyeceksin. Aldıktan sonra şayet hoşlanmazsan, — ömrün oldukça azap içinde kalırsın. Bu bir... O da iki hanım peyda olur. — Biz birbirimizle geçinemezsek yine sen rahatsız olursun bu iki.... Ama bu cariye eğer beğenirsen koynuna alacaksın. — İstediğin gibi terbiye edeceksin — Bana lazım değil — Niçin? Kız tabiatına mutabık gelmediyse ne türlü güzel istersen tarif et! Öylesini bulayım — Hayır ben kıza bahane bulmuyorum. Daha güzeli belki huriler melekler içinde de güç bulunur. Fakat lüzumu yok. Beni evlendirmeyi neden bu kadar merak ettiniz? — O nasıl lakırdı! İşte ihtiyarlıyorum. Ben dünyada bir danecik ciğerparemin yavrularını kendi elimle büyütmek istemez miyim? Şimdi şurada bir iki dane ufacık melek gezinse yüzlerine baktıkça insanın ne kadar ömrü ziyadeleşir düşünüyor musun? — Daha yaşınız ne ki ihtiyarlayacaksınız? İnşallah yine torunlarınızı istediğiniz gibi büyütürsünüz. Arzu ettiğinizden ziyade safalarını sürersiniz birkaç

sene sonra olmakla dünyanın sonu erişmez ya — İşte Aliciğim! Madem ki şu kızcağızı beğendin. Kıymetli validenin hatırı için olsun odana al da biraz rahat edeyim — Acayip bir huy peyda etmişsiniz: Evvelleri böyle olmayacak işlere hatır falan karıştırmazdınız!»

Muhavere buralara gelinceye kadar Hanımın keyifsizlik münasebetiyle asabında olan hiddet sözlerinin tesirsizliğinden dolayı gönlüne gelen ızdırap ile bir kat daha ziyadeleşerek ağlar gibi hazin bir ses ile «Ya! Bir fahişe için validenin istediği şeyler münasebetsiz oluyor. Hatırı ayaklar altında kalıyor. — Öyle mi?» diyecek oldu.

Biçare kadın ne bilsin ki kâfirü'n-niam çocuk kendini ruhu gibi karnında taşıyan, — lezaiz-i ömrü gibi âguş-ı vefasında büyüten bir valide-i müşfikayı sahihan bir fahişenin yalancı handelerine feda edecek kadar şehvetine mağlup idi. Zavallı valide nereden idrak etsin ki hak-naşinas sefih hıfz-ı haysiyet ve husul-i selameti yolunda feda-yı candan çekinmeyen bir melekü's-sıyaneyi kendi meayibinden tegafül etmediği için tahkire cesaret edecek kadar nahvetine esir idi.

Bey validesinden bu sözleri işitince ne yapsa beğenirsiniz? Hizmetkârına karşı söz söyler gibi bir tarz-ı serkeşane ile «Kabahat bende ki taciz olacağımı bildiğim hâlde kalkar da evimdir diye buraya gelirim» yollu söylenerek hiddetle yerinden fırladı. — gitti. Hanım Efendinin ise uğradığı beht-i elim içinde arkasından hayran hayran etrafa bakmaktan başka ne bir harekete mecali oldu. Ne de «Takdirimde bu günleri görmek de mi var idi?» feryad-ı me'yusundan başka bir söz söylemeye lisanı vardı.

«Çeşmimde yine aksin eder hüsnünü hayran / Gayrete razı mı olur gayret-i didar»

Mahpeyker'in yalısında olan âsâr-ı ziynet ve servet elbette balâdaki ifadelerimizden anlaşılmıştır. Yalnız şurasını söylememiştik ki kız Bey ile görüştüğü günden beri kendinden bir habbe almamış ve hatta bir akşam getirdiği birkaç okka (vukiyye) turfanda (turfanda) meyve için müstağniyane bir münazaa bile çıkarmış idi. Vakıa bu hareketin en büyük sebebi göstermek istediği muamele-i halisaneyi teyit idi. Fakat Ali Beye meyli sırf şehvani bir hâl olarak arada arzu-yı menfaatin bütün bütün fıkdanı dahi o yolda davranmasına hayliden hayli medar olmuştu.

Maamafih öyle muntazam bir konağın yalnız ayş ve işret ve zevk-i vuslat ile idame-i yesarı kabil olmadığı gibi Mahpeyker zaten bir hanedan-ı servet perverdelerinden değildi. Biraz zamandan beri Beyin ihtisas-ı münferidinde bulunmak cihetiyle hüsn ü şive satmakla temin-i idareye dahi kendince imkân kalmamış ve maişeti yalnız Abdullah Efendi namında daha mebadi-i zuhurunda meftun-ı delali olan bir adamın haraçgüzarane takdim ede geldiği paraya inhisar etmişti.

Abdullah Efendi Suriye'nin en ziyade fesad-ı ahlak ile muttasıf edanisinden olarak intisap ettiği birkaç taciri desayisiyle batırmak sayesinde bir hayli servet peyda etmiş ve hususiyle Mısır ile ibtida ettiği ticarette yanılmaz bir maharet, — azalmaz bir ikdam ibrazıyla zenginlikte şöhre-i afak olan zevat-ı madude sırasına girmiş idi. Sinni yetmişi mütecaviz olduğu muaşeret-i nisvan yolunda kendini alamadığı gibi çehresi pek ziyade çiçek bozuğu olmakla beraber rengi melezi add olunacak derecelerde esmer. — Gözleri birkaç defa çektiği remed-i Mısri bakayasından olarak hem perdeli hem çipil. — Burnu hiçbir vakit âsârından kurtulamadığı frengi beliyyesiyle çürümüş frenk inciri gibi hem iri hem çentik birkaç çürük diş ile çirkinliği bayağı iğrençlik derecesine vasıl olan ağzı gayet geniş. —

Bıyığı, — sakalı ise uyuz hayvan tüyü kadar seyrek bir şey olarak rezaet-i ahlakının üstat elinden çıkma bir tasvir-i mücessemi hükmünde olan o müstekreh kıyafetiyle para kuvveti dahi kadınlarca hüsn-i kabulüne kifayet edemediğinden musallat olduğu facireyi altınlara gark etmekle beraber her türlü eğlencesinde serbest bırakmak ve yalnız ara sıra birkaç saat iltifatıyla kanaat etmek meşreb-i diyasetini rahatlı görmüştü.

Bu kabilden olarak eşedd-i ibtila ile esiri olduğu Mahpeyker'i dahi — üç senede yalnız iki defa İstanbul'a gelmiş ve binaenaleyh çehresini ancak dört beş defa görebilmiş olduğu hâlde yine — ayda bir iki yüz altın sarfıyla hanedan-ı naz ü naim içinde perverde olan Hanım Efendilere gıpta-resan olacak derecelerde tantana ve daratıyla beslerdi.

Bittesadüf Ali Beyin Mahpeyker'le geçirdiği hafta içinde herif İstanbul'a gelerek birkaç kere kızı mülakatına davet eyledi. O ise işin Beye aksedebilmesi havfından Abdullah Efendi ile bütün bütün kat'-ı münasebeti göze almış ve birkaç defa davetlerine gâh bahane ve gâh ret ile mukabele etmiş ise de herifin ne mertebelerde şerir olduğunu bildiğinden temayülünü gayza tahvil edecek bir muamele görünce her şenaati, — her fedakârlığı göze alarak bi-eyyi hâl asayişine ve hatta canına kast edeceğini ve sebeb-i tereddüdünü anladığı surette Ali Beyin de hayatından emin kalamayacağını layıkıyla bildiği için ayrılmaya mecbur olursa bari dostane infikâk etmeye lüzum-ı kat'i görmüş — ve fakat herifin kalb-i sengînini maksadına imale için kendi nigâh-ı mütehakkimane ve şive-i takatberandazanesinden başka bir kuvvet tasavvur edemediğinden bir iki saat olsun görüşmeye karar vermişti. Ali Beyden ayrıldığı sırada üç günden evvel gelmesi için aldığı vaadin sebebi de bu tasavvurun icrasına zaman bulmak idi.

Ruz-ı iftirakta ise — İstanbul'a gidip gelmekle vakit kalmadığı gibi gece Abdullah Efendi ile beraber bulunmayı istemezdi. Binaenaleyh İstanbul'a ertesi gün saat dörtte vapurla inerek doğruca harifin hanesine gitti. Ne çare ki Abdullah Efendi'yi orada bulamadığından ve yolda Ali Bey'e tesadüf edebilmek korkusuyla birbiri üzerine iki gün İstanbul'a inmekte bir türlü cesaret edemediğinden ister istemez akşam ezanına kadar harife intizar eyledi. — Ondan sonra da tabii gece kalmak mecburiyetinde bulundu.

Bir taraftan Ali Bey validesinden ayrılınca bir iki saat kadar ötede beride dolaşarak oldukça hiddet-i nabecasını teskin ettikten sonra iade-i neşat ümidiyle — yolda evlatlık itaati gibi bir vazife-i mukaddeseyi bile fedadan çekinmediği — Mahpeyker'in ağuş-ı iltifatına atıldı.

Yalıya gelip de kızı orada bulamayınca evvel emirde fevkalgaye canı sıkıldı. Fakat validesinin hafif bir sitemi üzerine bunca lütuflarını. — müsamahalarını aklına bile getirmeyen Bey Efendi Mahpeyker tarafından mizacına şiddetle mugayir bir harekete tesadüf edince istidlalce ne kadar kuvvete malik ise hepsini sarf ederek bugüne dek her vakitli vakitsiz. — haberli habersiz ne zaman yanına geldiyse kızı müştakane mülakata hazır gördüğü hâlde bir kere bulamamaya münkesir olmak mugayir-i insaf olacağını ve bir kadının hiç hanesinden çıkmaksızın yaşamaya ve hususiyle işlerini görmeye muktedir olamayacağını pek kolay tahattur eyledi. Yalnız son iftiraklarında Mahpeyker'in aldığı mahut vaade böyle hilaf-ı mutad bir hareketin inzimamı cihetiyle gönlü bütün bütün hadşeden hali değildi. Birkaç saat kâh bahçede gezinerek ve kâh — ümid-i tekerrür derkâr olmak cihetiyle — hayali de aynı kadar safabahş olan mecalis-i visalin hâlâtını tasavvur ederek bir hayli zaman geçirdi. Maamafih ara sıra vaat meselesi hatırına geldikçe gönlü şiddetle

yerinden oynar ve ızdırabından soğuk soğuk terler içinde kalırdı, lakin aradan birkaç dakika geçer geçmez yine fikrine bütün bütün mülakat istila ederek o hâlleri pek süratle geçerdi.

Akşam olup da İstanbul'dan avdet zamanı gelince iskeleye her yanaşan vapuru nazenin dilrübay-ı maksudunu hamil bir taht-ı revan-ı ikbal add ile gönlünde bir zevk-i diğer hasıl eyler ve fakat vapurlar gelip geçerek Mahpeyker zuhur etmedikçe halecanı bir kat daha tezayüt ederdi.

Saat on bir buçuk raddelerine geldiği sırada ki ağır ağır Mahpeyker avdetinden yarı ümidi kesilmişti. Hizmetçiler önüne bermutat bir mükellef sofra-i işret getirdiler. Bir zaman ızdırapta müskiratın vahimeye kuvvet vermekten başka ne tesiri olur? Bey biraz teskin-i halecan ümidiyle içerdi. Rakı ise midesine ateş gibi inerek infialat-ı şedidesini bir kat daha alevlendirirdi.

Nihayet vapurlar hitam buldu. — Meyusiyet-i katiye de başladı. Bey'in çehresine leyle-i zulmaninin hâli aksetmiş gibi bir renk-i hail çökmüştü. Bir taraftan kıskançlık beliyyesi. — bir taraftan bir kadının desisesiyle mugaffel olmak tenezzülü meşakk-ı ruhaniyesi o derece takatgüdaz bir hâle getirmişti ki çocuk gençliğinde mevti hayata tercih eder olmuştu.

Bir yarım saat kadar her dakikada bir kabir azabı çekerdi. Fakat gide gide etrafına baktıkça evvelleri cenan-ı ruhani zannettiği köşk nazarında bayağı bir zindan-ı musibet. — Mahpeyker'in hüsn-i cemali ise lahm ü şahmı dökülerek kadid olmuş izam gibi bir müstekreh zehrhand-ı istihzadan ibaret görünmeye başladı. Evvel kendine kuvvet-i can bildiği nağmelerin aksi samiasına «Benden sakın ki mübrem belayım» feryadı gibi dehşetli gelirdi.

O zamana kadar maülhayat-ı safa add ettiği işret güya zehr-i katil imiş gibi gönlündeki bakiye-i neşatı imhadan başka bir tesir hasıl

etmezdi.

Bu infialat-ı şedide arasında validesiyle macerası zihnine hücum etmeye başladı. Bey'in ahlakı itiyat ettiği sefahatle hayliden hayli fesada yüz tutmuş ise de nadir bulunur bir zekavet-i fıtriye ve yirmi senelik bir hüsn-i terbiyenin kâffe-i melekâtını üç beş aylık bir meftuniyet bütün bütün izaleye kâfi olamamıştı. Mizacı ise ülfetten inhimake ne kadar suhuletle tebeddül ederse muhabbetten nefrete dahi o kadar süratle intikal eylediğinden ve evvel ve ahir bir gün gelip de kelal vermesi umur-ı tabiiyeden olan sevda-yı bi-ismetanenin her türlü ezvakını çektiğinden Mahpeyker'ce bir kere görüp de hakkında hasıl ettiği mütalaatı yüzüne karşı söyleyerek bar-ı tahkiri altında istediği gibi ezmek hâhişinden başka bir ilişiği kalmamış ve kalbi. — zihni bütün bütün validesine ettiği muamelenin telafisine çare aramakla iştigale başlamış idi. Endişe ile sabaha kadar gözüne bir dakika uyku girmedi. — Kabahatini affettirmek can vermeye mütevakkıf olsa katiyen tereddüt etmeyecek derecelerde teessüflere başladı. Ateş üzerinde yanar gibi bir ızdırab-ı cangüdaz ile yatakta döndükçe Mahpeyker'den iptida-yı ülfetten beri ne kadar muamele gördüyse hepsini birer birer zihninden geçirdi. — İçlerinde hiçbiri yok idi ki sahteliği nazarında bedihi görünmesin! Hatta en halisane hareketlerinde bile duradur tevillerle bir bahane-i şeytanet bulurdu. Validesinden kendini bileli her ne hareket müşahede eylediyse cümlesini ferden bade ferd gözünün önüne getirdi. Aralarında hiçbirini bulamadı ki hakkında ayn-ı inayet. — mahz-ı lütuf olduğuna vicdanen hükmetmesin! Hatta en şiddetli muamelelerini bile türlü türlü tevcihlerle bir nişane-i şefkat görürdü. O zaman için hayatı. — saadeti Mahpeyker'i istediği gibi tezlil ile validesini mümkün olduğu kadar tatyib maksatlarından ibaret kesilmişti.

Bey gecesini gayz-ı müntakimane ve nedamet-i telafijuyane gibi biri gayet müdhiş biri gayet rakik iki his-i mütezat arasında geçire dursun. Mahpeyker Abdullah Efendi'yi ancak gurubdan bir buçuk saat sonra görebildi. Çünkü harif tesviyesiyle meşgul olduğu işlerini o zaman bitirerek hanesine avdet eylemişti. O durduğu odaya girip de kızı görünce zebani suretinden numune olan çehresi koca karı ağlayışından çirkin bir tarz-ı nefretengiz ile gülümsemeye başladı.

Biraz zaman harif teahhur-ı visalinden dolayı aşıkane sitemler ettikten. — Mahpeyker ise gelip gelmemek kendi iradesine tabi olduğunu mütehakkimane anlattıktan sonra söz sadede intikal ederek kız beynlerinde sebkat eden mukavelelere mağruren macera-yı muhabbetini ortaya koydu. — Başındaki sevda geçinceye kadar kendisiyle görüşemeyeceğinden muhassasatını kat etmesine kail olduğunu ve fakat muvakkaten inkıta edecek münasebetlerinin husumete münkalib olmasını istemediğini beyan eyledi. — Defaten ve katiyen cevab-ı ret eyledi.

Maamafih yine maksadından ümidini kesmeyerek şivesinde. — etvarında. — niyazında. — infialinde. — natıkasında idrakinde ne kadar kuvvet var ise ağzından bir muvafakat sözü koparmak için sarf eyledi. — Hiçbirinin zerre kadar tesirini göremedi. Ne türlü evza gösterse karşısından arzu-yı visale müteallik birtakım aşıkane nümayişler görür. — her ne söylese beriden ümidinin muhalattan olduğuna dair birçok müstehziyane cevaplar işitirdi. İki üç saat bu hâl ile mücadeleden sonra Mahpeyker arzusunu istihsalden sahihan meyus olunca nahvet-i cibilliyesi bütün bütün galeyan ederek o teessürle ihtiyar ettiği teşebbüsün sebeb-i aslisi olan — intikam kokusunun da gönlünde hükmü kalmadı. — Nazarında terk-i hayat etmek o yolda bir adamın hevesatına esir olmaktan ehven göründü.

Binaenaleyh Abdullah Efendi'nin ağzından son lakırdısı olmak üzere «İki taraf eğlencesinde serbest olmak mukavelemiz iktizasındandır. Fakat bütün bütün meyus bir ufuk değil. Beyhude zihninizi lisanınızı yoruyorsunuz! Her ne söyleseniz ona kani olamam» sözlerini işitince hemen hiddetle yerinden fırladı. Yaşmağını başına feracesini arkasına aldı. — «Keyfin bilir. Bundan sonra senin için Mahpeyker yoktur. Bir daha selamımı alabilirsen senden alçak olayım» dedi. — Geceyi bir başka yerde geçirmek niyetiyle kapıdan çıkmaya şitap eyledi.

Harif ise Mahpeyker'in unf ve istikbarını pek ala bildiği cihetle kendinden tamamıyla inkıtaa ciddi azmettiğini evzaından bir suret-i sahihada istidlal eylediğinden ve hâlbuki o iblis tahdiş-i kalbe ne derece mecbur ise bu da Mahpeyker'e o mertebelerde mübtela olduğundan çaresiz birdenbire tebdil-i lisan ederek bu kadarcık bir latifesine tahammül edemediğinden dolayı cali birtakım sitemlerle geçen lakırdıları ciddiyetten çıkarmak istedi. — Nihayet pek niyaz ve ibram ile kızı azimet fikrinden geçirdi. — Yine yan yana oturdular muhavereye başladılar.

Bu defaki teklifat daima Efendi tarafından vuku bulur. — Mahpeyker ise cümlesini musırrane reddederdi. Bahis saat kadar imtidad ettikten sonra harif Size altı mehlet! Beyinizle istediğiniz gibi eğleniniz isterseniz sokağımdan bile geçmeyiniz! İdarece bir şeyinize noksan gelmez. Hatta refahınız (refahiyetiniz) ziyadeleşir. Lakin mehlet bitince ben de hissemi isterim. Muvafakat ederseniz yine hiçbir eğlencenize mani olmam. Etmezseniz intikama kalkışırım. Son teklifim budur. Sahih söylüyorum ki benim için bunun ilerisine gitmek mümkün olamaz. Makbul oldu ise gidin! Oturun! Ne yaparsanız yapın irade elinizdedir» dedi. — Kat-ı kelam eyledi.

Mahpeyker ise bu teklifin kabulünde iki üç dakika bile tereddüt göstermedi. Çaresazlığı desisede görenlerin kârı define imkân bulamadıkları fenalığın zaman-ı zuhurunu temdide çalışmaktır. Bu kaideye mebni kız verilen karar ile kendini korktuğu beladan kurtulmuş add ederdi. Bir taraftan dahi bugün Abdullah Efendi'ye altı ay hırmanı kabul ettiren naz ve şivesinin altı ay sonra tesirden sakıt olacağına zihninde hiç ihtimal vermez idi. Bu suret-i musalahadan sonra harif o gecelik olsun vuslat temennisine kalkışmış ve aldığı cevab-ı kat'i üzerine bir buseye kanaat ederek yarım saatten ziyade niyazlarla beraber ona dahi nail olamamış idi.

Çünkü vakıa Mahpeyker'in Ali Bey'e olan muhabbeti şehvani bir hevesten ibaret olmakla beraber kemal-i şiddeti cihetiyle kalbine bütün bütün galebe. — zihnine bütün bütün istila hâlinde bulunduğundan kız daha Abdullah Efendi ile muhavereye iptida ettiği zaman Bey'in hayali gözünün önünde tecessüm ederek ne söylese işitiyor ne yapılsa görüyor gibi birtakım vahimelere esir olmuştu.

Hasılı iki aşina-yı kadim ahz ü ita ile meşgul iki tacir gibi işlerini hitam bulur bulmaz birinin parmağı diğerinin eline dokunmaksızın birbirinden ayrıldılar. — Birer odaya çekilerek uykuya vardılar.

Ertesi günü Mahpeyker sabah ezanı okunurken uyandı. — Harif ile vedaa bile hacet görmeksizin hemen sokağa atılarak ilk vapur ile Boğaziçi'ne avdet eyledi. — Yalıya gelip de Bey'in akşamdan beri bulunduğunu haber alınca bu tesadüfün hasıl edebileceği su-i netayici yek nazarda takdir ederek fevkalgaye telaşa düşmüş ise de cazibe-i hüsn ve onun bin tecrübe ile indinde müspet olan tesiratına nazaran beynlerinde bittabi açılarak muhaverede macerayı bazı cihetlerinin tağyiriyle nakleylediği hâlde bu hadiseyi de

geçindirmeye imkân bulabileceğinden ümidini kat etmedi. Ve o mütalaalarla hemen Bey'in bulunduğu köşke duhul eyledi.

Bey ise bir pencerenin yanına oturmuş ve gözlerini denizin ağır ağır cereyanına aldırmış olduğu hâlde bin türlü hülyalar kurmakla meşgul idi. Ayak sesiyle kendini dalgınlığından alarak ve kapıya bakarak Mahpeyker'in çehresini görünce gönlündeki gayz ve hiddet o derece şiddetle galeyan eyledi ki vücudu berk cehende gibi serapa ateş kesilerek gök gürledisi dehşetinde bir sada ile birkaç defa «Nerede idin» sözünü tekrar ettikten ve kız tarafından haifane bir tarz-ı tahayyürle «Öyle hiddet etme ki biraz aklım başıma gelsin de uğradığım belayı hikâye edeyim» cevabını aldıktan sonra etvarı dehşetlenerek. — Sadası gittikçe şiddet bularak «Başına gelen belayı nakil mi edeceksin? Hâlâ yalanlarına inanır sanıyorsun öyle mi? Şimdiye kadar eğlencemi bozmamak için sahte tavırlarını bilmezlendiğime bakıp da beni budala zannediyorsun değil mi? Artık usanç geldi. Al ecretini de biraz da var yeni peyda ettiğin dostlarını eğlendir!» dedi ve süratle koynundan çıkardığı dört beş yüz altınlık evrak-ı nakdiyeyi başına atarak kapıya doğru şitap eyledi.

Heves-i şehvanisine esir olan Hanım Efendi ise bu tahkir-i takatgüdazın hazmından dahi çekinmeyerek ve ifrat-ı teessüründen kapının önüne yığılarak «Allah aşkına beş dakika beni dinle de cürmüm var ise öldür» sözleriyle eteğine sarılmak istediyse de Ali Bey ayağıyla göğsünden kakarak kapıda hasıl edebildiği daracık güzergâhtan bahçeye atıldı. — Etrafa attığı vahşi vahşi nigâhlarla o mastaba-i sefahate ebedi bir veda etti. — Sokağa uğradı.

«Yusuf-ı gümgeşte baz âyed be-Ken'an gam mahor / Külbe-i ahzan şeved ruzi gülistan gam mahor»

Fatma Hanım ki Ali Bey'in validesidir. Oğlundan gördüğü hakaret üzerine yukarıdan aşağı bir hüzn-i mücessem kesilmişti. Çünkü dünyada oğlundan başka bir alakası. — ondan başka bir ümidi. — ondan başka bir zevki olmadığından ve hâlbuki vuku bulan macera üzerine Bey'in bir daha yanına uğramasına ihtimal tasavvur edemediği gibi velev gelse dahi evvelki lezzet ve safvetle imrar-ı ömre kendinde asla kabiliyet göremediğinden Ali nazarında irtihal değil fakat kendi için mecal-i duhul olmayan bir başka âleme intikal etmiş ve gönlünde ne kadar hissiyat-ı rakika ve kabiliyat-ı muhabbet var ise cümlesini de beraber götürmüş idi.

Dünyada bir valide için hem ciğer köşesini diri diri gaip etmekten ve hem de zıyaı için teessüfe bile muktedir olamamaktan büyük bir azab-ı ruhani mi olur.

Hanım'ın bu taab-ı vicdani ile vücuduna arız olan humma nöbeti o gece bir dakika aram edebilmesine meydan vermedi. Gönlü münkesir olmuştu ki evlada beddua gibi bir terbiyeli valide için eşna-i ahval olan bir belayı ihtiyardan kendini alamamak muhataralarında bulunur ve o hâlde dahi zevc-i merhumu tahattur ederek ve saatlerce ağlayarak gönlünün ızdırabını oldukça teskin ile cenab-ı Hak'tan çocuğunun ıslahını tazarruya başlardı.

Dilaşub'a gelince Ali Bey için alındığı ilk günden bilir ve kendisini evlat makamında yetiştirmiş olan eski hanımının ağzından «Bey Efendi'nin ne kadar güzel. — Ne kadar terbiyeli. — ne kadar insaniyetli olduğunu bilmemiş olsaydım Dilaşub'u vermeye kıyamaz idim» sözlerini işittiği için atisine oldukça emniyet ederdi. Ali Bey'e ise hanesine geldiği zaman işret humarı. — eğlence yorgunluğu. — uykusuzluk zafiyle çehresine arız olan hafif solukluk. — gözlerine istila eden az mahmurluk hâl-i tabiisinde bile Mahpeyker gibi bir dele-i ruzigârı mahrum-ı aram eden hüsnüne o kadar hazin. — o

kadar sevdavi bir hâl vermişti ki biçare kız bir iki kere ancak yüzüne bakabildiği hâlde birkaç saat cevazib-i cemalinin her birini ayrı ayrı hayalinden geçirmekle dünyada saadet var ise Bey'in hande-i iltifatında bulunabileceğine kalben cezm eyledi. Bey tarafından birkaç kere nail olduğu nigâh-ı dikkatler ise filcümle bir bişr-i teveccüh göründüğü cihetle o gece uğradığı bârid muameleyi kâh Bey'in hicabına. — kâh validesinin maksadından henüz haberdar olmamış olabilmesine hamlederek gönlünde henüz zuhur etmeye başlamış olan ümid-i felah zerre kadar noksan bulmamış ve bilakis sabr ve intizarı kendine zevk edinmişti.

Hayfa ki ertesi gün Bey'in validesiyle şiddetli bir niza üzerine haneden çekildiğini ve bu faciaya kendinin vücudu sebep olduğunu haber alıp da Hanım Efendi'nin bulunduğu ızdırab-ı takatgüdazı da görünce öyle her dakikası şahane bir ömre faik olan bir devletten — uzaktan temaşasına bile iki üç saatten ziyade fırsat bulamaksızın ilelebet mahrum olmak ve saadet-i itilaf ve refah ile gıptadan salim olan bir handan-ı naz u naimin hemen kapısından ayak atar atmaz perişanlığını davet etmek gibi iki renc-i elimin tesirat-ı cangüdazıyla lahzada bir kere sekerat-ı mevte yakın bir azab-ı ruhani geçirmeye başladı. Bir gün bir gece içinde birkaç yıllar ağır hastalıkla uğraşmış kadar oldu. — Süzüldü. — Gonca ruhsarı — solmuş bir gül-i zibaya benzedi.

Sabah olup da Hanım Efendi'nin oğluyla zaman-ı münazaaları olan namübarek saat gelince o bela-yı nagehzuhurun yâd-ı hazini biçare kadının gönlünde — hemen vakıa tekerrür etmişçesine — tesiratını tecdid ve tezyid etmeye başladı.

İnfialat-ı kalbiyesinin en küçük bir cüzünü olsun izale için zihninde daima sevecek. — meşgul olacak bir şey taharri eder dururdu. O acı tesliyeye duhter-i hırman ve refika-i felaketi olan

Dilaşub ile hasbihalden münasip bir şey olmadığından kızı yanına celb eyledi.

Evvel kelamı «Kızım! Felek beni bir hakikatsiz çocuktan ayırdı onun yerine dünyada bana yar olacak bir sen kaldın. Sağ oldukça benimle beraber bulunmak istemez misin?» deyince Dilaşub kemal-i telaş ile Allah canımı alaydı da ayağımı bu konaktan içeri atmayaydım. Bey Efendi'ye gücenmenize ben sebep oldum da yine hakkımda bu kadar iltifat ediyorsunuz. Talihsizliğim. — Meymenetsizliğim efendilerime dokundu. Aradan ben kalkarsam yine eski imtizaç elbette tazeleşir. Bunun için ölmekliğim iktiza ederse Allah biliyor ya ona da raziyim. Tek cariyenizi gözünüzün önünden def ediniz» yollu mukabele eyledi. Hanım Efendi gayet müşfikane. — gayet nazikane bir tavır ile Dilaşub'a Bey'in vefasızlığında kendisinin asla dahli olmadığını ve iki gün evvel evladını ikileştirmek için yanına aldığı bir vücuttan bir evladını gaip ettikten sonra hiç çekemeyeceğini anlatmakta iken kapıdan içeri süratle bir cariye koşarak Ali Bey'in merdivenden yukarı çıkmakta olduğunu haber verdi. Bey de Hanım Efendi'ye suret-i kabulünü düşünmeye bile vakit vermeksizin oda kapısından göründü.

Çehresi rahat döşeğinin üzerine doğrultulmuş meyyit gibi soluk. — Evzaı hakkın asar-ı gazabını görmüş fasık gibi mahuf idi.

Birkaç saniye kadar mebhut etrafa baktıktan sonra dudakları bembeyaz kesilerek titremeye. — Gözleri bir baygınlık istidadı göstermeye başladı. Hemen niyazmendane ve fakat müterediddane bir tarz ile validesinin dizlerine kapanarak bir lakırdı söylemeye muktedir olamaksızın o kadar ağladı ki biçare kadın gönlündeki inkisarı bütün bütün unuttu. — Ciğer paresini kucaklayarak ve yüzünü başını muttasıl öperek. — kucaklayarak — «Aliciğim Allah aşkına sus! Hem kendini hasta edeceksin. Hem ben helak olacağım.

Hiç validenin bir lakırdısı için sana kırılır mı? Sus benim başım için sus! Vallahi dayanamayacağım. Şimdi bayılacağım» diyerek ve gözlerinin yaşını Ali Bey'in girye-i hazinine mezc ederek yalvarmaya başladı.

Valide infiali ne kadar sürecek! Yarım saat evvel gönlünde itilafa asla kabiliyet hissedemeyen biçare evlat muhabbetine bir evlat daha ilave etmiş gibi çocuğunu susturmayı kendine yar etmekten ziyade arzu eder oldu.

Zavallı Dilaşub kalbinin hüsn-i rikkatini teheyyücte en büyük musibetlerinde müessir olan girye-i nedamet ve iade-i imtizaç temaşa-yı hazininin tesiratına bir türlü mukavemet edemeyerek ve hatta odadan çıkmaya bile muktedir olamayarak bir şiddetli baygınlıkla bulunduğu yere yığıla kaldı.

Ali Bey validesinin telakki-i müşfikane ve tesliye-i ruhperveranesiyle biraz kendine gelerek Hanım Efendi dahi oğlunun lisan-ı hâl-i nedamet olan girye-i hazinini müteakip gördüğü iltifat üzerine simasında belli belirsiz görünmeye başlamış olan asar-ı sürur ile teskin-i halecan edince ikisinin birden nazar-ı dikkati defaten Dilaşub'a taalluk eyledi.

Hanım kızı o hâlde gördüğü gibi hemen yerinden fırlayarak ve Bey'e «Bak biçare senin için neler çekiyor» yollu bir tatlı sitem ederek bayılan Bey olmuş olsa yine daha ziyade telaş edebilmesi muhal add olunacak bir ızdırap ile ruhlar koklatmaya yüzüne sular serpmeye başladı.

Bir on dakika uğraştıktan sonra Dilaşub gözünü açıp da kendi hâlini ve hanımın cariye gibi etrafında dolaştığını görünce bir taraftan hafaya-yı muhabbetini böyle bir tahammülsüzlükle meydana attığını. — bir taraftan da Efendisinin kendisini bayağı hizmetinde bulunacak derecede sevdiğini düşünerek gül cemaline

mahcubiyet pembeliğiyle meserret parlaklığından mürekkep ve letafet geldi ki temaşası elmas üzerinde renkefşan olmakla başlamış pertev gibi nigâh-ı im'ana hîrebahş olur.

Kız telaş ile doğruldu. — Birkaç saniye zarfında merdane bir himmetle infialatına galebe eylediğinden çehresindeki hâl de zail olarak bir gün evvel kazandığı asar-ı mahzuniyet avdet eyledi.

O hâlde ise Ali Bey'in bir muhabbet-i menhuseden yeni kurtulmuş olan ve hemen en evvel tesadüf edebileceği hüsne incizab istidad-ı tamında bulunan gönlü şiddetle çarpmaya başladı.

Dilaşub'da gördüğü hâller Mahpeyker'in nazları. — niyazları. — vaatleri. — hayırhahlıkları. — nümayişleri. — muameleleri gibi sahteliği de sıhhati kadar karibü'l-ihtimal olan umur-ı meşkukeden değil zayıflamak gibi. — bayılmak gibi taklidi muhal ve vücudu hakikatine burhan olan hâlat-ı bedihiyeden idi.

Balada yazdığımız tarifattan da anlaşılacağı üzere Dilaşub Mahpeyker'den kıyas kabul etmez derecelerde güzel olduğu gibi ismet ve sadakati hüsn-i cemalinin kıymetini kat kat tezyid ettiği için bir gün evvel karşısında o yolda envar-ı letafetten düzülmüş bir melek göz yumup dururken onu göremeyecek ve sebeb-i hayatı olan validesini tahkir edecek kadar bir hainenin gafilane esiri olduğuna taaccüpler eder ve validesini eski fikrine çevirmek için bir lakırdı söylemeye bile yüzü kalmadığından dolayı nihayet derecede müteessir olurdu.

Validesi ise mücadele-i malumenin avdeti korkusuyla eski ümidini hatıra getirmeye bile cesaret edemediği gibi Ali Bey'in gösterdiği nedamet acaba berikinden inkıtaını da mucip midir? Yoksa yalnız dünkü hareketine mi münhasırdır? Bu tereddütlerden de gönlünü kurtaramadığından birkaç saatler Dilaşub lakırdısını açamadı. Maamafih çocuğu bir muhabbet-i cedide ile hanesine rabt

ettikçe evvelki terbiyesinde. — evvelki beyliğinde görebileceğine gönlü mutmain olamadığı için anbean bahsi o cihete intikal ettirmeye fırsat gözetir. — ve fakat söze başlamak için bir türlü bir münasip mukaddime bulamazdı. Nihayet arzusunun tazyikatına mukavemetten aciz kalarak Bey'in yanına yaklaştı. Kolunu boynuna attı. — Lakırdısını bir kelimede bir kat ederek ve her kıtada bir kere çocuğun yüzüne bakarak «Aliciğim! Bir şey söyleyeceğim ama sıkılma! Sana gücendim zannettin öyle mi? Onun için ağladın değil mi? Ben sana gücenmem oğlum! Fakat acıdım. Bilsen ne hâlde idin? Aklın başından gitmişti!... Gençlikte insana her türlü felaket gelir. Hâlâ gönlünde o endişeler duruyor mu? Öteki?... ötekini yine o kadar seviyor musun? diyecek oldu. Ali Bey'in çehresi derhâl mehtab-ı şehrâyin gibi bir al alev içinde kalarak «Allah melunun yüz bin türlü belasını versin. Şeytan bir kuvvetli yardımcıdan mahrum kalırdı. yollu mukabele edince biçare kadın tahallüf hâlinde hasıl edebileceği meyusiyet-i cangüdaz korkusuyla bir de o ümitlere düşmeye bile cesaret edemeyerek «Ya... iki gözüm! Dün... dünkü hâlin...» gibi ağzından birkaç lakırdı dökmek istedi.

Ali Bey hemen sözünü keserek «Kurban olayım neneciğim! Bana dünden bahsetme! Dün deli idim. Dün alçaktım. Allah canımı alaydı da bana dünkü günü göstermeyeydi» cevabını vermekle Hanım Bey'in sesindeki şiddet ve ifadesindeki ciddiyete bakarak düştüğü beladan sahihan kendini kurtardığına emin oldu. — Kemal-i meserretle «Ya Rabbi! İnayetin ne büyüktür bir biçare kuluna bir saat içinde hem ciğer köşesini bağışlarsın. Hem de terbiyesi. — insanlığıyla beraber bağışlarsın» feryad-ı müteşekkiranesiyle secdeye kapandı.

Bu hâl ise Ali Bey'in o yolda melekmeşrep bir hamiye-i mihribana ettiği muameleden nedametini kat kat tezyid ederek gönlünü

meserret yerine elem ile doldurmuştu. Çocuk teskin-i ızdırap için validesinin boynuna sarılarak ve gözlerinin yaşını göğsünün üzerine doğru akıtarak birkaç dakika tatlı tatlı ağladı.

Kendi ağlamak kuvvetiyle gönlünün zehrini dökerek sükûnet hasıl edebildiyse de validesi oğlunu istediği hâlde görmek maksadının hitamını Bey'in Dilaşub ile irtibatına mütevakkıf gördüğünden ve fırsatı dahi gayet müsait bildiğinden birtakım zeminlerle kızın cemalinden. — marifetinden. — vefasından. — sadakatinden bahis açtı.

Bir günün içinde uğradığı zaaf gibi. — bir iki saat evvelki baygınlığı gibi Bey'in zaten nazar-ı dikkatinden kurtulmamış olan delail-i muhabbetini müşevvikane bir eda ile bir tafsil ihtar eyledikten sonra «Tabiatına muvafık gelmediyse başkasını arar bulurum lakin biçare kızcağıza yazık!» diyerek ve göz ucuyla simasında hasıl olan hâllere dikkat ederek istimzaca başladı.

Bey ise mahcup mahcup önüne bakarak «Siz beğendikten sonra benim niçin tabiatıma muvafık gelmesin? Sizden ne saklayayım bilakis simasını da beğendim. — Tabiatını da... Lakin şimdiden evlenmeyi düşünmüyordum» cevabıyla muvafakatini ima edince Hanım yine söze iptida ile «İki gözüm! Sana dün de söyledim. Zürriyetini görmek istiyorum. Çocuklarını da kendin gibi elimle yetiştirmeyi arzu ediyorum. Beni o devletten mahrum eder misin?» gibi birkaç lakırdı ile «Siz bilirsiniz» dedirtti ve — hemen o geceden Dilaşub'u Bey'in yatağına vermeyi zihninde kararlaştırdı.

Çocuğu biraz eğlenmek için bahçeye indikten sonra Hanım kızı yanına çağırarak biçarenin gönlünde eski ümidinden zerre kadar eser bile kalmamış iken Bey'in uğradığı iptiladan kurtulduğundan dolayı hasıl olan meserretine dair ufacık bir mukaddimeden sonra beynlerinde cereyan eden kararı bağteten söyleyince Dilaşub yine

kendini tutamayarak Hanım Efendi'nin ayaklarına sarılacak yolda birtakım evza-ı mütehalikanede bulunmuş ve derhâl aklı başına gelmekle ettiği hıffetten nihayet derecede utanarak ağlamaya başlamış idi. Hanım Efendi ise giryesinin sebebi hicap olduğunu çehresinin renginden teferrüs etmekle «Kızım bunda utanacak bir şey yok. Allah'ın emriyle beyin senindir. Seviyorsan iftihar et! Düşmanların utansın» sözleriyle Dilaşub'u yanına oturtarak yüzünü. — saçlarını okşayarak biraz vahşetini def eyledi. Maa- mafih Dilaşub'da yine bir durgunluk görünür ve Hanım o hâli de mahcubiyete hamlederdi. Hâlbuki hüznüne sebep muhabbetinin mebadisinde zuhur eden fenalıktan netayici hakkında zihnine hutur eden su-i tefeül idi. Hele ne hâl ise kız bu mücahede-i merdane ile nefse galebe ederek bu hiss-i elimi sezdirmemeye muvaffak olabildi.

Vaktaki akşam erişti. — Hanım Efendi sağ tarafına ihsan-ı ilahi olan ciğer paresini. — sol tarafına atiyye-i muhabbet olan kerimesini alarak bir meserret-i fevkalade ile yemek yediler. — Yemekten sonra bermutat biraz da bahçeye çıkarak kudret-i fatıranın burhan-ı münir-i azameti olan ecram-ı ulviyeyi temaşa ile tenvir-i vicdan eylediler.

Saat üçe varınca Hanım bir odaya ve birbirinin yanında iken yine zamanlarını birbirine tahassürle geçiren iki müştak-ı vuslat dahi bir diğer odaya çekildiler. Subh-ı safa-yı emel hemen o geceden şaşaanüma-yı zuhur olmaya başladı.

«Âlemin bir zevki yok kim ahiri derd olmasın / Mehtab-ı ıydde der-peydir hilali matemin»

Ali Bey bu izdivaç ile bir sefahat-i rediyeden bir muhabbet-i ismetkâraneye intikal edince tabiatında olan ikdamat-ı kârgüzarane bir başka terakki bularak gündüzleri ifa-yı vezaifinde. — geceleri tahsilinde fevkalade bir himmet. — nihayet derecelerde bir dirayet

göstermeye başladı. Güya ki Dilaşub vücuduna bir ruh-ı diğer ilave etmişti. — Güya ki kalbinde olan bârika-i muhabbetle havass-ı müdrikesinin her birinde bir mihr-i muhabbet tulu ederdi.

Mahpeyker ise gördüğü muameleyi sürat-i zeval şanında olan bir hiddet asarından bilerek ne vakit olsa Bey'i ayaklarının altında rubehâk-i niyaz göreceğinden emin olduğu cihetle kendini bütün bütün istiğnaya çekmek istedi. Bir on gün kadar intizar etti. Arzu ettiği gibi onu ayağında görmek değil hatta bir haberine dahi nail olamayınca zaruri şüphelenmeye başladı. —

Dur u dıraz mütalaalardan sonra bir türlü inhimak-ı şehvetperestanesine galebe edemeyerek serapa sitemle memlu bir tezkire ile feleğin kendi için beslediği istikbalin tesri-i mukaddimatına kıyam eyledi. Lakin tezkiresine bir cevap bile alamadı.

Bu hareket lakaydane ise. — Bey'in hiddeti bir kıskançlıkla başlamak cihetle ne kadar şiddet ve imtidat hâlinde bulunsa muhabbetinin kemaline delalet edeceği için. — Mahpeyker'ce teessüf yerine memnuniyeti mucip olurdu.

Vakıa aradaki münasebetin bütün bütün inkıta edebileceğine katiyen ihtimal vermezdi. Şu kadar var ki zaman-ı firak kendince tahammüle kabil olamayacak kadar imtidat eylediğinden istiğnadan. — sitemden bir faide göremeyince en sonraya sakladığı ifadat-ı halisane ve temenniyat-ı aşıkaneye müracaattan başka çare bulamadı. — Abdullah Efendi macerasını bazı tenkihat ve ilavat ile Bey'in yolunda memnunen ihtiyar olunmuş bir fedakârlık şekline koyarak ve [...] sadakati için yüz bin yeminler ilave eyleyerek bir tezkirede beyan-ı hâl ve arz-ı niyaz eyledi. — Ona da mukabele göremeyince infialin ciddiyeti korkusuyla birkaç günler bir beht-i müterediddane geçirdikten sonra — muamelat-ı sevdanın en büyük

yalanı olan ve fakat arada sırada ve hele hiç memul olmadığı ahvalde sahih çıkageldiği cihetle ekseriyet üzere katiü't-tesir hükmünde bulunan — idam-ı nefs tehdidini şamil bir üçüncü tezkire yazarak bunda muktedir olduğu kadar ahval-i firakı tasvir eyledi.

Nefretle itilaf eden bir kalbe lakırdı ne kadar acıklı söylense o kadar sahte görünmek tabii olduğu için bu varaka Ali Bey'e bir suretle nahvete dokundu. — Bir suretle lakaydliğini tehevvüre tahvil eyledi ki mahudeye kalemiyle dahi tahkir-i cansikâfa uğratmaktan kendini alamadı. — Derhâl şöyle bir cevap yazarak gelen adamla irsal eyledi.

«Hanım! Maşallah adam aldatmakta iblise meydan okumaya başladınız. Azmettiğinizden bahis eylediğiniz karar sahih bile olmak lazım gelse bihakkın layık olduğunuz bir cezanın icrasında siyaset cellatlarının vazifesini gasp etmiş olursunuz indimde zaten vücudunuzla ademinizin hiç farkı yoktur ki öldüğünüzü. — kaldığınızı düşüneyim. Eğer dünyadan giderseniz maskara nikabı kadar sahte bir hüsn ile ücretli ağlayıcı feryadı gibi yalancı birtakım delail-i sadakatten kendini kurtarmaya muktedir olamayan erbab-ı iffet sevinsin. Ahval-i kalbiyeyi bir tarafa bırakalım da biraz da akılane düşünelim: Sizinle olan ülfetimde pek ala tecrübe ettim ki insanın yılanla imtizacı kabil olamadığı gibi seciye-i sıdk ile rezaet-i ahlak arasında bir itilaf-ı daimi hasıl etmek mümkün olamayacak. Ben gönlümü tevdi edecek bir cay-ı ismet buldum. Size bazîçe-i heves edecek bir esir-i sefahat bulmaktan elbette aciz kalmazsınız. Benim için nefsinize kıymeti değil bir saatlik eğlencenize bile feda edeceğinizi idrak edemeyecek mecnunlardan olmadığımdan siz sağ ben selamet temenniyle beraber bendenizi vakitli vakitsiz tacizden feragat buyurmuş olsanız sahihan minnettarınız olacağımı beyan eylerim.»

Mahpeyker gönderdiği adamın bir tezkire ile avdet ettiğine bakarak ümidinin mukaddemat-ı zuhurunu görmüş olmak zehabıyla çehresi bir renk-i meserret bağlamaya. — dudaklarından muzafferane tebessümler saçılmaya başladı. Tezkireyi güya Bey karşısında imiş gibi nazende bir tavır ile eline alarak ağır ağır birkaç kere çevirdikten ve meyl ve istiğnadan mürekkep bir nigâh ile ötesine berisine baktıktan sonra kendince münderecatı evvelden malum imiş gibi ehemmiyetsiz ehemmiyetsiz açmaya başladı. Kâğıdı zarfından çıkarıp da sahifesine süratle bir nigâh atınca zihnini bir taraftan ye's. — bir taraftan hayret istila ederek çehresi müdhiş bir hâlde sarardı. — Dudaklarında bir damla kan kalmadı. — Kaşları çatılmaya — ve bîihtiyar oynamaya başladı. — Vücudu serapa rağşe içinde kaldı. Gönlünde ise «Ben gönlümü tevdi edecek bir cay-ı ismet buldum» sözünden hasıl olan hased tesir-i hakaret ve hırman-ı ülfet gibi hissiyat-ı elimenin cümlesine galip idi.

Kadınlara göre en cangüdaz muamele bir rakibin rüchanı kuvvetiyle mağlup olmaktır. Hususiyle rakib-i kahrına uğrayan kadında güzellikten başka bir meziyet olmaya bu hakaret üzerine Mahpeyker'in kâffe-i havassını maşuk-ı bivefasından zalimane bir intikam hırsı istila eyledi. İsmetsiz bir muhabbet ne zaman kat'ına kalkışılırsa şefkati bir gayza tahavvül etmek tabiidir.

Facire hemen o dakikadan itibaren saika-i vicdanın esbab-ı husulünü mülahazaya başladı. Hatta bu yolda birkaç geceler uykusuz kalarak emraz-ı nefsaniyesinin bin türlü buhranına inzimam eden alam-ı sehr ile birçok korkunç hülyalar. — birçok katil teşebbüsler düşündükten sonra pençesine düşen sayyadın kalbini paraladıkça tehevvür-i hunharanesini teskin edemeyen yaralı kaplanlar gibi hasmının saadet-i hayatına ruh-ı vicdanı olan maşukası cihetinden hücum etmek istedi. Bir kere bu tedbire karar

verince bir taraftan ikmal-i tafsilat ve tertib-i teferruatına hasr-ı efkâr eylediği gibi bir taraftan dahi fiiliyata teşebbüsten geri durmadı. Bu yoldaki hareketlerinin birincisi ise rakibini öğrenmeye — görmeye çalışmak idi: Bohçacı kadınlar marifetiyle Bey'in odalık aldığını pek kolay tahkik etti. Görmek için Fatma Hanım Efendi'nin ülfet ettiği dairelere sokulmakta dahi nümayişinin parlaklığı cihetiyle — pek büyük müşkilata düşmedi. — Akıbet işe başladığının on birinci günü hanım ile Dilaşub'a tesadüf eyledi.

Bu mülakatta rakibiyle kendini mukayeseye başladı. Fakat feleğin bir rağm-ı takatgüdazına uğrayarak güneşe mukabil olmuş mehtap gibi çehresinin parlaklığı kendi nazarında dahi bütün bütün hiç hükmünde göründü

Hatta hanım efendilerin düğüne geleceğini evvelden bildiği cihetle kendisi tezyinata nihayet derecede itina etmiş ve Dilaşub ise adab-ı ismet hükmünce süsünden bayağı güzelliğini setr etmeye çalışırcasına sade donanmış iken yine giydiğini — takındığını yakıştırmakta yalnız kendine değil düğün yerine gelen güzellerin umumuna tefevvuk eylemişti.

Karı hasedinin bir azını olsun izale için bu cihet-i rüchanda kendisinde taharri ederek zekâsına güvendi — birtakım şakraklıklarla meclis idare etmek istedi. Her vicdanda bazı kere ufak tefek asarı zuhur eden gayb-aşinalıklar kabilinden olarak Dilaşub güya ki Mahpeyker'in niyetini keşf etmiş gibi bir koluğuna rekabete kalkıştı — ifadelerinin — nüktelerinin safvet ve edebî kuvvetiyle hazır olanların samia-i teveccühünü berikinin aşüfte-meşrebane ettiği gevezeliklerden tahvil eyledi.

Mahpeyker bu cihette dahi Dilaşub'un derece-i madununda bulunduğunu görünce hiddetinden ifrit kesilmeye başladı. Eğer rakibini kendinden değersiz bulmuş olsaydı ihtimal ki Ali Bey'e olan

gayzının bir azı olsun — gönlünde kendinden aşağı bir vücude perverdiği için — hakarete munkalib olurdu.

Fakat hem bir maşuk gaib etmek — hem de onu her cihetle nefsine faik bir rakibeye teslim eylemek Mahpeyker gibi seyyiat ile perverde olmuş bir hadra-yı dimenin değil en terbiyeli — en hakşinas kadınların bile kolaylıkla tahammül edebileceği belalardan değildir.

Bu nazenin ise meyusiyeti tezayüd ettikçe bütün bütün ihtiyardan kalarak tasavvur ettiği intikamın tertibatını bir kere daha pîş-i nazardan geçirdikten sonra galebelikten bunalmış olmak bahanesiyle düğün evinden çıktı — doğruca emr-i icrada kullanmak istediği Abdullah Efendi'nin hanesine azimet eyledi.

İhtiyar mukaddemki mukaveleden dolayı mühlet tamam oluncaya kadar Mahpeyker'in yüzünü görmekten bile ümidi keserek eğlencesini başka cihetlerde taharri edip durur iken hilaf-ı memul aradan yirmi beş gün geçmeksizin kızın oda kapısından girdiğini görünce bu hareketini paraya dokunacak bir arzuya isnat eylediğinden defaten nefsine bir itina geldi — Mahpeyker'i vakurane ve muvakkaten müsaadekârane bir tavırda «Buyurun efendim! Gördünüz mü koca fellahı nasıl insana lazım olur? Lakin madem ki siz mühletten evvel teşrif ettiniz. Bu inayetinize teşekküren bendeniz de vaadimden — âdetimden birkaç kat ziyade hizmette kusur etmem» sözleriyle istikbal eyledi. Fakat kızın hiddet ve tahannuku andırır yollu şedid nefes aldığını işitince dikkatle yüzüne bakarak gördü ki çehresinden elem — gözlerinden — dudaklarından gazap yağıyor. Derhal tarz-ı mükâlemeyi değiştirerek «Ben de ne divane herifim — münasebetli münasebetsiz her vakit latifeye kalkışırım. Simanızda bir keyifsizlik alameti var Allah aşkına ne oldunuz?» gibi meraklı birtakım sözlere başladı.

Mahpeyker bir iki dakika yorgunluk aldıktan sonra müdhiş bir hâl ile «İstediğimi yapmak elinden gelir mi? Taahhüt edersen maksadım hasıl oluncaya kadar bütün bütün sana munhasır dururum ah! Bir gün intikam... bir kere intikam... ondan sonra isterse dünyanın altı üstüne gelsin» dedi — çehresinde kin akar gibi korkunç bir tagayyür görünmeye başladı. Herif ise şerarat-ı fıtriyesine nazaran kendince hiç hükmünde olan öyle bir matlap için kızın gösterdiği şiddet-i telaşı istihfaf ile zarafete dökülerek «Vah! Vah! gülmeden eğlenmeden başka bir şey düşünmeyen Mahpeyker şimdi intikam heveslerine mi düştü? Bu melek gibi vücuda o kadar korkunç hayaller yakışır mı? Ama niçin yakışmasın? Gurur eyle de melek...» yollu birtakım şetaretlerden sonra «Ne oluyorsun? Derdin nedir? Benim gibi bir kulun var iken arzu ettiğin şeyin vücuda gelip gelmeyeceğini düşünmek neden iktiza ediyor? Yalnız istediğin ne ise emret! Eğer mümkün olduğu kadar süratle vücuda gelmezse o zaman keder et!» cevabını verdiğinden kız acı acı gülümseyerek «Bizim yoluna dünyaları feda ettiğimiz Bey Efendi bir gün buraya geldiğimiz için yalıda bu muameleyle bizi terk etti. Güya kıskanmış! Ha! Hah... Ne de tuhaf kıskançlık! Beni kıskanıyor da kendine göre bir hanım buluyor — onunla eğleniyor» deyince Abdullah Efendi bu gayzlı sözlere «Teessüf ettiğiniz şeye bakın! Varsın kimle isterse onunla eğlensin! Siz kendinize bey mi bulamayacaksınız?» yolunda kendi vicdanına mutabık bir mukabele ile kızın gurur-ı hüsnünü okşamak istedi. Mahpeyker hayret ve tahkirden mürekkep bir tarz ile herifin bir kere yüzüne bakarak iki üç dakika sükût ettikten sonra yine söze başladı — aralarındaki muhavere şu kalıba döküldü «— Galiba sen ömründe kimseyi sevmemişsin! — Nasıl kimseyi sevmemişim? Ne vakit muhabbetten kurtulduğumu gördünüz? — Bana kalırsa insan dünyada bir kere yaşadığı gibi ömründe bir kere

sever. Hele sen muhabbet nasıl olur bilmiş olsan bana demin «Varsın kimle eğlenirse eğlensin» lakırdısını söylemezdin. Demek ki sen bir sevdiğini elinden kaçırmış olsan kederlenmeyeceksin — Ben başka... Fellaha bu kıyafetiyle kim meyl eder ki bin belalarla malik olabildiği bir nazenini elinden kaçırınca meyus olsun? — Bu kadar paran var iken hiç sana eğlence olacağı kadını bulunmaz — Vallahi ben size doğrusunu söyleyeyim paranın böyle işlerde yalancı bir şöhreti var. Güzelce bir kaş göz oklarla altından ziyade faide veriyor — fakir bir kâtip bizden âlâ eğleniyor. Paraya meyl ederse muhabbet meclislerinden ihtiyar zenginler için artta kalmış yadigârlar meyl ediyor. İşte siz meydanda değil misiniz? Biçare Arap gebermiş olsaydı elbette şimdiki halinizin yüz binde biri kadar müteessif olmazdınız. Lakırdılarımı sitem zannetmeyiniz! Âlemin halini tarif ediyorum. Demek isterim ki sizin yerinizde olsam ben kederden helak olacağıma gider gitmeden güzel bir bey bulurdum. Onu hiddetinden çatlatırdım — Sen ne vakit benim yerime gelir isen o zaman kendi bildiğini yaparsın. Şimdi benim intikamıma hizmet elinden gelir mi? Onu soruyorum — Çocuk! Bir delikanlıdan intikam almanın lakırdısı olur mu? Bir bahane bulayım da hapis mi ettireyim? Döğdüreyim mi? Hangisiyle gönlünüze kanaat gelirse emrediniz! — Hiçbirini istemem. Bir çare bulacaksın Bey'i o kadından ayıracaksın.»

Söz buraya düşünce Abdullah Efendi nazan nazan bir tarz-ı zaferane ile sandalyesine yaslandı.

Bıyık altından sırıtarak «Ne kadar da güç bir iş teklif ettiniz o kadar telaşınız bunun için mi idi? O kadar kıskanç — o derece mağrur bir Bey Efendi'yi hareminden — cariyesinden ayırmakta da insan güçlük çekerse dünyada kolay sözünün manası kalmaz siz bana kızın ya şüpheye davet edecek bir hareketini tahkik ediniz.

Yahut vücudunun gizli yerlerinde bir nişan var ise onu haber alınız — Size rakibinizi zindan takından alçak bir fahişe kıyafetine koymak boynuma borç olsun! Çıkacak lakırdılar Bey'in kulağına pek uzasa bir haftada gider o halde de ayrılacaklarına şüphe kalmaz a! Bin kere yaptığımız şeyler...» diyerek iskemlesinin üzerinde mütefekkirane öteye beriye dönmeye başladı.

Mahpeyker ise yılan zehrin hassiyetini — cellat kemendin kuvvetini nasıl idrak ederse tedbirde olan maharetini o derece ehemmiyetle takdir ile ciddi ve samimi bir yolda «Sihir yapanlar sen durur iken niçin şeytandan medet umarlar bilemem» dedi — teşekküren herifin o murdar yanaklarını birkaç kere öptükten ve kendi nazik dudaklarını birkaç dakika o kokuş ağzında bıraktıktan sonra lazım olan tahkikatı istihsal için hemen sokağa uğradı — Bir taraftan vukuat-ı cariyeyi tahkik etmek ve mümkün olursa cariyelerden birini casusluğa almak için bohçacı kadınları Bey'in hanesine musallat ettiği gibi bir taraftan dahi kendisi o civarda bulunan hamamları dolaşmaya başladı.

Felek meydana bir musibet getirmek isteyince esbabını pek çabuk (çabuk) tedarik eder: Mahpeyker işe başladığının dördüncü günü Dilaşub'a bir hamamda tesadüf etti. Gördü ki ta peştemal bağının yanında biri siyah — biri kırala mail iki büyük hali var. Ümidinden ziyade mevkiine düşmüş olan bu nişane ise nazarında husul-i maksada maa ziyade kâfi göründüğünden ale'l-acele giyinerek refik-i melanetinin yanına gitmek istedi — Geçerken bir iş için yalısına da uğradı.

Fırsat bir kere başlayınca birbirini takip edegelmek kesirü'l-vuku olan tesadüflerdendir. O kabilden olarak meğer biçare Dilaşub hamama gelmeden evvel odasında ezvak-ı vicdanına dair hatırından ne geçerse bir yere yazmakla uğraşır — O sırada Bey odadan içeri

girer — Elindeki kâğıdı görmek ister. Bizde bir kadın — velev «Şinasi» istidadında olsun bu terbiye ile ne kadar güzel yazabilecek? Biçare Dilaşub kâğıt üzerine koyduğu şeyleri hatta kendine dahi beğendiremediği için bittabi utanır — Göstermez. Bey bu halde latife yollu almaya kalkışır — O da kâğıdı yırtar.

O sırada ise alışveriş bahanesiyle daima ervah-ı musallata gibi kızın etrafında dolaşmakta olan habiselerden biri konakta bulunur — İşi haber aldığı gibi kemal-i şitap ile Mahpeyker'in yalısına gelir — Cariyelere tafsilat verir.

Mahpeyker bu suretle Arabın taharri ettiği vesilelerden ikisini de birbirini müteakip tedarik edince ekazib içinde perveriş bulmak cihetiyle meşhudatından başka hiçbir şeye ve belki bazı kere meşhudatına bile inanmamakla me'luf olan — gönlü yalnız aldığı haberlerin takdir-i ehemmiyetinden değil bir dereceye kadar dahi iki vesilenin bir günde zuhurundan dolayı hırs-ı emel saikasıyla zihnine hutur eden tefe'ülden bütün bütün mutmain olarak İstanbul'a geçtikten ve Abdullah Efendi ile mülakat edip de hal nişanesini ve kâğıt macerasını bir tafsil hikâye ile ondan dahi husul-i maksadınca istediği gibi teminat aldıktan sonra bütün bütün müsterih olarak yalısına avdet etti — Teşebbüsat-ı vakıanın neticesini beklemeye başladı.

Ali Bey ise muhabbet-i ismetkâranesinin ezvak-ı ruhperveriyle hayatından kemal-i şevk ile behredar olmaya başlayalı tuttuğu tarz-ı kâraşinayane ve kibaranede günden güne terakki ederek her fiilini mukteza-yı hale tevfik eylediğinden mesalih-i mütenevviasından ihtilas-ı vakt ettikçe tenezzüh için mesirelere de giderdi.

Abdullah Efendi Bey'e bir münasip yerde tesadüf için tayin ettiği casusların birinden bir cuma günü yine Çamlıca'ya gideceğini haber alarak vesait-i melanetinden Pertev Ağa namında gayet yakışıklı bir

delikanlıya iktiza eden talimatı ita ve Mahpeyker'i de Bey'in mebadi-i ıztırabını müşahede ile intikam lezzet-i hunharanesinden müstefit etmek için davet ederek oraya gitti — Ali Bey'in mevki-i müntehabı olan mahut çınar civarında bir yere oturdu. Mahpeyker ise gayz-ı muzmer gibi gün doğmadan uyanmış — fikr-i intikam gibi hasmını taharri ile mev'id-i mülakata atılarak arasız oraları dolaşmaya başlamıştı.

Ali Bey seyre saat altıdan sonra geldi — Bir iki kere öteye beriye dolaştıktan sonra Arabın tahmin ettiği yerde karar eyledi.

Mahpeyker şikârına göz atmış yılan gibi gazabından bükülerek hiddetinden her hareketinde bir renk göstererek zaman-ı fırsata intizaren aşağı yukarı gezinir. Ali Bey ise habisenin o halini teessür-i hakaret ve acz-i intikamdan hasıl olmuş zannıyla hakkında lisanıyla — kalbiyle gösterdiği muamelat-ı zehiramizi evza-ı bâridesiyle dahi tekrar ederdi.

Bey'in vürudundan takriben bir yirmi dakika sonra Arabın kelb-i şikârı hükmünde olan mahut Pertev Ağa endişeli bir tavır ile gâh kaşını gözünü oynatarak — gâh saçlarını karıştırarak yana doğru gelmeye başlamış. Mahpeyker de hemen arabasını çektirdi — Güzeran edecek halleri layıkıyla görmeye — dönecek sözleri tamamıyla işitmeye müsait yerde karar eyledi.

Pertev evza-ı mahudesiyle Abdullah Efendi yaklaşınca hemen orada bulunan bir boş iskemleyi kaparak selam gibi — sual-i hatır gibi resmî muamelelere dahi meydan bırakmaksızın «Biz bu kızcağızla ne yapacağız? Ne de garip belaya çattık!» dedi — Lahavle okur gibi hayırlı teneffüslerle herifin yanında oturdu.

Abdullah Efendi beynlerinde cereyan etmiş olan muvazaa hükmüyle tarz-ı tecahülde «Nasıl kız?» deyince «Canım! Şu üç gün evvel önünden geçtiğimiz mavi konaktaki kız... Hani sağ tarafında

bir harap mescit — Karşısında bir yoğurtçu karhanesi — Bahçesinin yanında mahut Istavri'nin bostanı olan mavi konak» diyerek Bey'in hanesini tarif ile gönlünü her türlü endişe ve ıztıraba i'dad ettikten ve Araptan «Ey! Oradaki kıza ne olmuş?» sualine uğrayarak tesvilatını ikmale fırsat bulduktan sonra «Nasıl ne olmuş? İnsana muttasıl bin türlü işaretler — bin türlü şiveler ediyor. Aklım başımda kalmadı.» dedi. Ve Abdullah Efendi'den «Delikanlıların kızlardan gördüğü iltifattan şikâyet etmesi de yeni mi çıktı? Sen de ona işaret et! Çaresini bul — Çat — Zevkine bak!» cevabını aldı. Muhavere bu dairede bulundukça Ali Bey hanümanın namusunu lekedar edecek böyle bir badirenin zuhurundan nüzule uğrayacak derecelerde veleh ve teessür içinde kalarak böyle bir edepsizlik hanesindeki cariyelerin hangisinden sudur edebileceğini mülahazada iken mahut delikanlı aldığı cevaba karşı «Bilmem ki çatmak mümkün olacak mı oraya daha yeni satılmış tahkik ettim — Bir genç Bey'in de pençesine düşmüş. Adı Ali mi imiş ne imiş?» deyince Bey kalbgâhına kurşun dokunmuş arslan gibi bir müdhiş sada ile yerinden fırladı — Tüyleri ürperdi — Çehresi ateş — gözleri kan içinde kaldı. Hemen yıldırım gibi herifin üzerine düşmek üzere iken yanı başından ciğerler paralayacak kadar müessir bir kahkaha-i istihza işitmekle başını ale'l-fevr o tarafa çevirince baktı ki Mahpeyker zakkum çiçeği gibi bir renk-i şetarete müstağrak olarak fevt olmuş fırsat — kıymeti bilinmemiş ikbal gibi Bey'in uğradığı belaya uzaktan hendeler ediyor! Bu şematet zehr-âgin fücae gibi defaten vücuduna istila ederek kanına bir soğukluk geldi — Çehresi topraktan soluk bir renk bağladı — Hemen durduğu yere yığıla kaldı.

Müttefikin-i melanetin maksadını hasıl etmeye işin bu derecesi de kâfi idi. Fakat berikiler — silah-ı tagallübleri altında can veren biçarelerin aza-yı meytesini paraladıkça rahat edemeyen Tatar

hunrizleri gibi — işin bu derecesiyle kanaat etmeyerek Arap yine sözünde devam ile «Sen galiba Dilaşub'dan bahs ediyorsun. Biz onu daha evvelki hanımın yanında bilirdik. Aşüfte kendine bir «kapı mandalı» peyda edinceye kadar pek âlâ sabr etti. Fakat evvel de bize ruy-i dil göstermekten geri kalmazdı» demekle muhatabı «Bize yalnız ruy-i dil değil göğsünün üstündeki benleri bile gösteriyor da yine bir faide hasıl edemiyoruz. Ama görseniz ne benler» derken Arap sözünü keserek «Gördük. Gördük biri siyah biri kırala maildir. Çalış delikanlı! Gayretine fütur getirme! Birkaç gün evvel bize davetname yazıyormuş. Bey Efendi üzerine gelmiş. O kâğıt yırtıldıysa başkasına nail olmadan geri kalmadık a bu kıyafetle benim muvaffak olabildiğim yerlerde sen meyus mu kalacaksın?» yollu birtakım ekazib-i melunadan sonra güya sözleri her türlü menviyattan — her türlü mekasıd-ı seyyieden beri bir âdi muhavere imiş gibi bir tarz-ı masumane ile yerlerinden kalktılar — Gezmeye gittiler — Mahpeyker de ağzından zehirli bir hande-i sürur-ı hunharane — gözlerinden kanlı kanlı bir nazar-ı kin-alud-ı müntakimane saçarak bir tarafa çekildi.

Bey bulunduğu yerde adeta cemad gibi his ve hareketten beri kalmış idi. Fakat berikilerin her sözü bir alev pare gibi samiasından güzar ettikçe fikrinde — kalbinde bir dağ bıraktı. Uğradığı belayı düşüne düşüne yarım saat kadar bir buhran geçirdikten sonra hararet-i garizesi defaten galeyan etmekle şiddet-i tehevvürden baştan başa bir ateş pare kesildi.

Ve hemen oradan yıldırım gibi konağa düşerek hem hanümanın erkân-ı asayişini zir ü zeber eyledi.

Hem de kendinin amal-i istikbali bütün bütün mahv ü perişan oldu.

«En edna lutfuna can vermeye müştak iken sad hayf / Beni cevrinle öldürdün beyim ağyara aldandın»

Bey konağa gelinceye kadar dünyada ne kadar emeli — ne kadar zevki var ise hepsini birer birer hatırdan geçirdi. Fakat her biri nefsi için bir azab-ı diğer hükmünde göründü. Hayat ile arasında hırs-ı intikamdan başka hiçbir rabıta kalmamıştı. Dilaşub için âlemde eşedd-i belaya olan mevti ehaff-ı mücazat add ederdi. Konağa geldiği sırada ise validesi ile kız sokakta bulunduklarından derununda mültehip olan naire-i gazap menfez bulamamış ateş gibi sine sine vücudunu hâkister etmeye başlamıştı. Güya ki etrafını ihata eden nesim bütün havası semaimden ibaret olarak her nefes aldıkça hayatının bir cüz'ünü fenapezir ederdi.

Bu ıztırap ile gâh dudağını ısırarak — gâh dişlerini gıcırdatarak muttasıl odanın içinde gezinir ve her dakikada bir kere sekteye yakın bir durgunluktan cemadlığından şedid bir tehevvüre intikal ve bir iki dakika sonra yine aksine avdetle gâh şüphe gibi hazin hazin güler — gâh yetim gibi garip garip ağlardı. Saatlerce bu meşakk-ı cangüdaz içinde kalmak cihetiyle hayat-ı kalbiyesinin şiddetinden kanına bir fesad-ı külli tari olmuş ve asabı bütün bütün bozulduğu gibi beyni dahi başına suud eden demin hararetiyle eriyecek derecelere gelmiş olduğu sırada hiçbir şeyden haberi olmayan biçare validesiyle her türlü günahtan beri olan masume Dilaşub sokaktan avdet ederek odaya girince Bey hemen son nefesinde katilinin ciğerini koparmaya saldıran yaralı asker gibi sırf asabi — gayet müdhiş — nihayet derecede birahmane bir hamle ile Dilaşub'un zaman-ı şevkinde layıkıyla koklamaya kıyamadığı — o nazik saçlarına sarılarak ve sekerat-ı mevt halinde zuhur eden harharalar kadar korkunç bir sada ile «Benlerini kime gösterdin? Fahişe!... Davetnameyi kime yazdın? Melun!» diyerek biçare kızın başını

yanındaki duvara bir suretle çarptı ki o vurmasıyla Dilaşub'un ağzından burnundan siyah siyah kanlar dökülerek meyyit gibi boylu boyuna yere yıkılması bir oldu.

Validesi ömründe görmediği böyle bir badireye tesadüf edince aklını gaip etmişçesine bir telaş ile «Ali ne yapıyorsun» diye şaşkın şaşkın feryat ederek aralarına girmek istediyse de Bey biedebane bir dest-i ret ile validesini bir tarafa kaktı — Pençesine sayd geçmiş — gözüne kan görünmüş canavar gibi dişleriyle — tırnaklarıyla kızın ötesini berisini yırtmaya — koparmaya başladı.

Biçare başındaki darbenin tesiriyle uğradığı baygınlıktan ara sıra vücudundaki evca şiddetiyle göz açmaya muktedir oldukça bulunduğu zemin-i hunalud içinde sürünerek müştakane Bey'in ayaklarına yüz sürmeye çalışır. Ve vicdanının teslimiyet-i kâmilesi ise çehresinde hasıl olan hüzn-âgin tebessümlerden anlaşılır idi.

Bu facia yarım saatten ziyade imtidat ettikten sonra kız bittabi cisminin zafına mağlup olarak bütün bütün bayıldı. Bey'in uğradığı birkaç türlü emraz-ı haile cihetiyle kuvve-i muharrikesi yalnız asabının şiddet-i heyecanından ibaret olmakla yorgunluktan tabii heyecana bir inkıta gelince o da masru gibi çeneleri kısılarak bir tarafa yıkıldı.

O zamana kadar vakanın dehşetiyle bütün bütün veleh getirerek hayran hayran etrafa bakmaktan başka bir şeye muktedir olamayan validesi ise ciğerparesinin öyle hayat ve memâtı bilinmez bir hale uğradığını görünce saçlarını yolarak ağlamaya — feryat etmeye başladı.

Sadasını işiten cariyeler yetiştiler — Dehşet ve teessürle ağlaya bayıla Bey Efendi'yi bir yatağa — biçare Dilaşub'u bir başka odaya nakledebildiler.

Birbirini müteakip öteye beriye saldırılan uşakların biri vakadan iki üç saat sonra bir tabip tedarik ederek konağa getirmişti. Bey'in keyifsizliği hemen hemen imkân-ı tedavi haddini geçmek üzere iken tabip yetişerek birtakım teşebbüsat-ı seria ile beliyyenin önünü almaya kıyam eylediği gibi biçare Dilaşub'a da iktiza eden muâleceleri tertip eyledi.

Hanım Efendi'nin en büyük endişesi Bey'in zihnine halel gelmiş olmak vahimesi idi. Tabibe geçen vakayı bir lisan-ı hazin ile ifade ettikten sonra endişe ettiği ciheti meydana koyarak bin türlü niyazlar — bin türlü yeminlerle ettiği uzun uzadı istintaklar üzerine çocuğun hafakan-ı kalp ile karışık bir baş hummasına mübtela olduğunu ve cünun gösterecek yolda olan harekâtı da nöbetin şiddetinden ileri geldiğini tahkik edince humma gibi bir hastalık meşhur olan dehşetiyle beraber biçare kadının nazarında cünundan ehven göründüğünden tahkikat-ı vaka bir dereceye kadar gönlündeki ıztıraba sükûnet vermişti.

Biçare Dilaşub ise bir eza-yı ruhani içinde bulunanların cisme arız olan her türlü âlâmdan gaflet edegeldiği gibi uğradığı sekte-i ıztıraptan biraz kurtulup da ruh-ı müşahhası hükmünde olan Bey'ini o halde görünce kendini bütün bütün unutarak cism-i cerihadarını onun hizmetine — kalb-i hunaludunu onun dua-yı afiyetine vakf etmekten başka bir şey düşünmez oldu. Bir valide-i müşfika ile bir aşıka-i dilfigâr sabaha kadar bihudane bir nöbet-i şedide altında inlemekte olan hastanın ayağı ucunda iki melekü'r-rahme gibi ağlaştılar — Cenab-ı Hakk'a niyaz ettiler. Bey'e verilen ilaçları sırf asabi bir hareketle içer ve fakat yine kendini bilmez idi.

Bu hal ile sabah oldu — Nöbet de hıffet bulmaya başladı. Saat iki sularında — ki tabip dahi hastasını muayeneye gelmişti — hummanın dalgınlığı bütün bütün sükûnet bularak Ali Bey gözlerini

açtı — Etrafına bakmaya başladı. Birkaç dakika kimseyi tefrik edemedikten sonra nazarına — baş örtüsü ile makam-ı hizmette bulunan — Dilaşub tesadüf edince yine kalbi birdenbire yerinden oynayarak çarpmaya ağaz eyledi. Bu hal ile Dilaşub'a dair gönlünde def'i nakabil bir madde-i teessür olduğunu defaten idrak etmişti. Fakat bir hayli zamanlar kendini toplayıp da macerayı tahattur etmeye muktedir olamadı.

Düşüne düşüne eleminin esbabını bulunca biçare Dilaşub nazarında kâffe-i lezaiz-i hayatının katili gibi göründüğünden hemen bir tehevvür-i mecnunane ile yerinden fırlayarak üzerine hücum etmek istediyse de tabip Bey'in önüne sed olarak hıfz-ı hayatınca bu türlü harekât-ı gazubaneden terettüp edecek mehaziri tadat ile azmine mani olduğu gibi Hanım Efendi de aklını kaçırdığından ve Bey'in hastalık yorgunluğuyla sinirlerinde öyle bir heyecanı temdide kudret olmadığından bir gün evvelki facianın tecdidine mahal kalmadı.

Hasta tekrar yatağına yıkılıp da validesi de odaya avdet edince tabip bed'-i kelam ederek Bey Efendi'ye bulunduğu hastalığın esbab-ı cismaniyeden ziyade avarız-ı ruhaniyeden neş'et eylediği anlaşıldığına ve o halde ise ihtiyar edeceği tarz-ı müdavat için gönlündeki ıztırabın ne türlü şeylerden neş'et eylediğini bilmek lazım geldiğine dair ufak bir mukaddemeden sonra gördüğü cariye yani Dilaşub hakkında sebeb-i tehevvürünü sual etti. Ve etıbbanın her cihetle mahremiyet-i fen ve vazifeleri muktezayatından olduğu cihetle kendisine söylenilecek lakırdı hafayadan olduğu surette faş olmak muhataresinden emin bulunmak lazım geleceğini dahi ilavede kusur etmedi. Bey biraz tereddütten sonra sıyanet-i hayatı için beyan olunan lüzumu nazar-ı dikkate aldığı gibi zaten kalbini tazyik etmekte olan endişe-i tahammülgüdazın izharıyla tahfifine

tabiatında bir mecburiyet gördüğünden cariyeden namusunca emniyeti izale edecek bazı hareketler zuhur ettiğine yakin hasıl eylediği için hemen haneden def olunmasını istediğini ve gözüne göründükçe kendini zapt edemeyerek daima üzerine hücum ile hastalığının muhataresinde bulunacağını hastalığının müterettibatından olan kesik kesik sözler — hazin hazin edalarla ifade eyledi. Dilaşub biçaresinin ismeti validesi nezdinde kendi iffeti derecelerinde müsellematdan idi. Fakat ciğerparesinin muhatara-i hayatı korkusuyla tamamen müdafaaya cesaret edemediği gibi tereddüt ve niyaz dikkat gösterir birkaç lakırdı söyler söylemez tabip Ali Bey'e meydan bırakmaksızın mütecellidane bed'-i kelam ederek «Madem ki iş bu dereceye gelmiş. Cariyenin kabahati olup olmadığını arayacak zaman değildir. Bey oğlunuzun hayatı onun def'ine tevakkuf eder. Konakta cariyeyi bulundurmakla bir cellat bulundurmanın hiç farkı yoktur. Şimdi nereye def olacak ise gönderilmeli olmazsa bendenizi Bey Efendi'ye bakmaktan afv ediniz» sözüyle kat'-ı cevap eyledi.

Hanım Efendi için Dilaşub lezaiz-i hayattan madud idi. Fakat ne yapsın ki muhatarada bulunan ciğerpare — hükmü veren ise onun hıfz-ı sıhhatine müvekkel olan tabip idi! Çaresiz ehven-i şerri ihtiyar eyledi. Dilaşub'un def'ine rıza gösterdi. (Zavallı kadın! Dilaşub ile beraber hanümanın ruhani vicdani ne kadar saadeti var ise beraber gideceğini nereden idrak eylesin.) Ali Bey bir buhran-ı şedidin zaman-ı inkıtaında bulunduğundan kanında tabii hasıl olan sükûnet cihetiyle efkârının fiiliyatına gayet teessürsüz bir halde ibtida ederek hemen bir esirci davetine mahsus adam gönderdi. Tabip iktiza eden reçeteleri yazarak işine gittiği sırada çağrılan esirci de gelmişti.

Halbuki Mahpeyker daha Çamlıca'dan avdet eder etmez Dilaşub'un bi-eyyi hal satılacağını teferrüs etmekle rakibini hem

pençe-i hakareti altında ezmek hem de bir daha Bey'in teceddüd-i muhabbetine mazhariyet istidadından bütün bütün mahrum etmek için satılığa ne kadar cariye çıkarılır ise bir kere kendine müracaat olunmasını esir ahz u itasıyla meşgul olanlara — birçok mevaid-i ihsan ile beraber — tenbih eylemiş idi. Binaenaleyh esirci Bey Efendi'nin yattığı odaya girip de satılık cariye olduğunu haber alınca hanıma «Vallahi efendim bir hâhişli müşteri var eğer cariyeyi beğenirse istenilen bahasını kurtarabiliriz.

Fakat kendisi bozuk takımındandır. Dairenizden çıkma bir cariyenin öyle yerlere düşmesini istemem. demekle Bey hemen yatağından doğrularak «Bozuk takımından mı dedin? Benim istediğim o idi. Ne kadar münasip tesadüf etti; hınzır gitsin! Karhanelerde çapkın dayağı yiyerek — sarhoş kusmuğu temizleyerek zillet içinde gebersin! Şimdi köpeği götürmeli — bahasına bakmamalı — kaç kuruş verirlerse satmalı — akşama kadar parasını buraya getirmeli!» yollu dünyada hiçbir vakit — hiçbir münasebetle ihtiyarı caiz olmayacak tenbihat-ı mütehevvirane ile zu'munca teşeffi-i sadr eyledi.

Esircinin ise böyle kat'-ı fiyat kendi irade veya menfaatine bırakılan pazarlık canına minnet olduğundan «Ferman sizin! Allah ömrünüze bereket versin! Madem ki işi cariyenize havale buyurdunuz hizmetimden efendilerimi memnun etmeye çalışırım» gibi birtakım beylik sözlerle cariyeyi almak için dışarı çıkmak isteyince Hanım Efendi hemen arkasından fırlayarak sofada Dilaşub'a renk verilmemesi için esirciye iktiza eden sözleri telkin ettikten sonra biçarenin yanına gitti ve teessüratını muhabbet-i maderanesinden hasıl olan mekânetle setr ederek Bey'in gösterdiği hiddet uğradığı hastalık iktizasından olduğunu ve hekimin rivayetince kendi konakta bulunup da çocuğun gözüne göründükçe

keyifsizlik def'i kabil olamayacağından birkaç günler bir yere gitmesine lüzum tebyin ettiğini ifadeden sonra yanındaki hanım eski bildiklerinden olduğuna ve binaenaleyh kendisini ona misafir vereceğine dair müşfikane bir yalan söyledi. Dilaşub ise mesele Bey'in sıhhatine intikal edince birkaç günlük misafirliğe değil ahirete bile gitmeye bin can ile teşne idi. Hele gördüğü ve kendince suhan-ı can bildiği muameleler keyifsizlik neticesinden olduğunu işitince gönlünde olan iki endişenin birini olsun bertaraf etmiş olmak vahimesiyle kendini dünyanın en bahtiyarlarından bilerek hemen yaşmaklandı — Hanım Efendi'den yalnız Bey'in sıhhatince kendinin habersiz bırakılmamasını — Cenab-ı Hak'tan maşukunun hıfz-ı hayatını niyaz eder kadar hazin ve müessir bir tarz ile — istirham ederek esirci ile beraber gitmeye kıyam eyledi. Hanım Efendi esna-yı iftirakta az kaldı oğlunun havf-ı memâtı ile beraber kızı göndermeyecek ve onu göze kestiremeyecek bir girye-i matem ile biçareyi düştüğü beladan agâh edecek idi. Ne hal ise ayrılıncaya kadar hazm-ı nefs etti. Dilaşub kapıdan çıkınca bir türlü kendini zapt edemeyerek ağlamaya ve sesini işittirmemeye sarf ettiği ikdamlarla birkaç kere baygınlık getirmeye başladı.

Bey'in yattığı oda konağın sokak kapısına nazır olduğundan emrinin tamamıyla icra olunduğunu bi'n-nefs görmek için başını pencereye dayamış Dilaşub'un gitmesine intizar ederdi. Kızın esirci ile beraber çıktığını görünce sergüzeşt-i muhabbetini bir saniyecik tahattur etmekle nefsince ömrün kaç türlü ezvakı var ise cariye şeklinde temessül ederek bir daha avdet etmemek üzere rûberah-ı adem olmuş gidiyor gibi zihninde bir elim mütalaa gönlünde bir şedid halecan peyda olduğundan ve bu hal ile humma nöbeti dahi evvelkinden birkaç kat ziyade avdet eylediğinden Bey yine bayıldı) — korkunç korkunç sayıklamaya başladı.

Hastalık on beş gün daima tezayüd halinde idi o müddette ise validesinin gözüne bir dakika uyku girmedi. Vücudu belki hastadan ziyade ezik bir halde olarak biçare yalnız endişe sayesinde yaşar. Havf kuvvetiyle ayakta gezebilirdi.

Etıbbanın en meşhurlarından saatte biri davet olunduğu ve cümlesi birden Bey'in iade-i sıhhatinden kat'-ı ümit etmek mertebelerine geldiği halde felek o hanedan için hazırladığı felaketi henüz itmam etmediğinden çocuk tabiatın harikulade bir ianesine mazhar olarak yatağa düştüğünün on altıncı günü iyileşmeye başladı. Bir on beş yirmi gün kadar da zayıflık çektikten sonra bütün bütün kesb-i afiyet eyledi.

«Kâş fermudi be-şemşir-i siyaset küştenem / Ya nedidi der-çünin ruzem be-hari düşmenem»

Dilaşub'a gelince esirci zavallıyı arkasına alarak konaktan çıkardığı gibi doğruca Mahpeyker'in yalısına götürdü. Karının yanına gittiler. Kapıdan girildiği sırada esirci Dilaşub'a hitaben bir tarz-ı mütehakkimane ile «Etek öp kız» deyince biçare o zamana kadar kendine hakikat-i hali teferrüs ettirecek hiçbir alamet görmediğinden neye uğradığını anlayamadı — şaşkın şaşkın — kaim validesinin ahbabından bildiği — acuzenin yüzüne bakarak «O nasıl lakırdı? Biz buraya misafirliğe geldik mi demek istedi. Mahpeyker esirciye meydan vermeksizin nihayet derecede müntakimane ve tahammül olunmaz mertebelerde müstehziyane bir tavır ile «Hayır efendim! Adeta satılmaya geldiniz. Hani Ali Bey'in konağına nasıl satıldınız ise buraya da öyle satılmaya geldiniz. Beyinizden bu muameleyi ummadınız öyle mi? Onun meyline — muhabbetine — kendiniz güzelliğinize — ismetinize mağrur idiniz değil mi? Teessüf etmeyiniz. Beyinizin istediği kadar eğlenip de kabahatsizce terk ettiği güzel yalnız siz değilsiniz. İnsan ne kadar ehl-i ırz olsa bazı

kere ırzsızlardan ırzsız görünecek hallere uğrar.» yollu can ezici bir mukaddemeden sonra kaşlarını çatarak «Ne bakıyorsun alık! Haydi soyun da arkana bir hizmet esvabı tak! Akşama gelecek misafir var» sözleriyle yıldırım patlar gibi sırf tehdit içinde bir emir verince Dilaşub giriban-ı mihnete sarılan pençe-i belanın ne kuvvette bir şey olduğunu tamamıyla idrak eyledi — defaten kalbine hücum eden hicran-ı ebedî ve zillet-i daime endişeleriyle bir ıztırab-ı takatgüdaza uğradı ki hemen o dakikada helakine teyakkun ederek nüzule uğramış gibi his ve hareketten beri kaldı — bir tarafa yıkıldı.

Gerek esirci — gerek Mahpeyker kızı o halde görünce onlar da mevtine zahip oldular — biri hirman-ı intikam — diğeri fıkdan-ı menfaat korkusuyla hayli telaş ettiler — Fakat yüzüne döktükleri suların tesiriyle biçarenin vücudunda bir hareket görünmeye başlamakla Mahpeyker esirciye bir şey olmamış kadın! Nazik hanım efendi bu ya bayılmış. Bey'inden ayrıldığına o kadar da kederlenmesin mi? Hasta sağlam her ne ise benim makbulüm» dedi. — Dilaşub o hâl-i dilşikâf içinde yatarken berikiler pazarlığı kestiler. — Esirci bedelini alarak Bey'in yalısına kemal-i sürur ile avdet eyledi.

Dilaşub ayılınca vücudundaki fenalığın şiddetine bakarak bir saat evvel nail olamadığı mematın bir saat sonra hazır bulunduğuna cezm etmişti. Heyhat!... Hiç ölümde kendisine müştak olanların istikbaline şitap edecek kadar merhameti olur gönlündeki me'yusiyet yırtıcı canavar gibi derunundaki azanın her birini iri iri paralar. — Elem vermekte mevt ile müsavi olan mahut baygınlık iki saatte bir kere avdet eyler. — Bu hâllerde Mahpeyker'in hakaretleri — istihzaları — dayakları da munzam olurken o gülden nazik vücudu güya ki taş kesildi. — Bir türlü helak olup da azab-ı hayattan kurtulmaya muvaffak olamadı.

Dilaşub'da suret ve siretçe mevcut olan birçok esbab-ı rüchanın cümlesinden ziyade Mahpeyker'in hasedini tahrik eden iffet idi. Binaenaleyh facire her şeyden ziyade biçareyi ondan mahrum ederek kendi mertebesine tenzil etmeye ikdam eyledi. — Cellatlara hayret-bahş olacak işkenceler ihtira etti. — Aylarca uğraştı. — Masumenin elini bir erkeğin eline dokundurmaya muvaffak olamadı.

O kadar eziyet — o kadar mezellet içinde kalan kadıncağız öyle seyyiat-ı müşahhasa denilmeye layık bir darülfıskta iffetini sadakat ve muhabbetinin harikulade bir kuvvetiyle muhafaza ederek hem hakkında hasıl olan su-i nazarından dolayı Bey'inden manevi bir intikam alır ve hem de pençe-i kahrında esir olduğu rakibini taaddiyat-ı melunesinin tesirsizliği endişesiyle kendinden ziyade dağdar ederdi.

Müddet-i medideden sonra Mahpeyker Dilaşub'un seciye-i tahiresini ifsattan bütün bütün me'yus olduğu gibi zavallıyı kendini bir kere kuyuya — bir kere de pencereden sokağa atmak üzere iken tuttuğu cihetle telef hâlinde karşısında tecessüm etmiş bir şifa-i gayz görememek korkusuna düştüğünden her türlü hakaret ve eziyetinde devam ile beraber ırzını ihlale sevk etmek daiyesinden fariğ olmuş idi.

«Fıskın envaından yüz bin kere ettim cüstücu» / «İllet-i âlâm-ı ye'se bulmadım bir çare ben»

Gelelim bir tarafa: Ali Bey'in sıhhatini ahiretten gelmek veyahut yeniden doğmak kabilinden olduğu için biçare validesi ciğerparesine bir kere daha temellük etmiş olmak zu'muyla kurban kesmek — sadaka dağıtmak gibi zevcinden gördüğü hasenat-ı meşrua ve hayrat makulenin hiçbirinde kusur etmemiş idi.

Bey ise vakıa avarız-ı cismaniyesinden kurtuldu.

Fakat emraz-ı ruhaniyesi o derece şiddetli idi ki mevtten kurtulduğunu nefsince bir saadet değil âdeta cehenneme mahkûm olmak derecelerinde şiddetli bir azap bilirdi: Dilaşub'da tasavvur ettiği hıyanet bayağı kudret-i fatıraya haşa zulüm isnat edecek kadar akaidini muhtel eylediği gibi saika-i muhabbet ve teessür-i mafata dahi bir türlü karşı duramadığından her türlü emelinden bilihtiyar kendini mahrum ede ede çıldırmış bir sevdazede gibi ne yapacağını bilmemekle ve her aklına gelen vesileden çarejû-yı neşat olmakla başladı. Az zamanda işret gibi — kumar gibi — zenperestlik gibi vakti öldürecek ve zihni uyuşturacak seyyiata inhimak değil bayağı hasr-ı vücut eyledi. Daima cihanda şikâyet etmekle beraber terk-i cihanı da bir vakit göze aldırmayan kulub-ı zaife ashabı gibi me'luf olduğu sefahatlerin hiçbirinden memnun değildi. Fakat yine hiçbirinden bir gün mahrum olmak istemezdi. Gide gide günlerce kumarhanelerde — haftalarca meyhanelerde — aylarca kârhanelerde serilmeye başladı.

Ne ahbabı — ne kalemi — validesi hatırına gelirdi. Bu suret-i maişeti ise irat ile idare kabil olamadığından az zaman içinde sermaye-i servetine dahi bittabi pençe-i israf uzandı.

Dünyada sadık dostu Atıf Bey ile Mesut Efendi'den ibaret olarak Atıf Bey o sırada memuriyetle Rumeli'ye gitmiş idi Mesut Efendi ise yalnız bir kere kendisine sokakta rast gelerek nasihat etmek istedi. — Hiçbir sadakat ve insaniyetin tahammül edemeyeceği derecelerde su-i muamele gördü: Çünkü Dilaşub'un ithamı Mesut Efendi'nin reyi asarından olduğunu defaatle validesinin lisan-ı şükranından işittiği cihetle uğradığı belaya-yı müteselsileye Mesut Efendi'nin vücudunu sebeb-i evvel gibi görür idi.

Efendi ise — ihtiyarıyla atıldığı derekat-ı felaketten kendini kurtarmak için uzatılan yed-i muaveneti ısırmakla me'luf bir

mecnun ile uğraşmaya tabiatında olan husumet-i menhiyat ile kendinde iktidar göremediğinden bittabi öyle tesirsiz bir hayırhahlıkta devamdan kat-ı nazar eyledi.

Âlemde kendini hakikaten sever bir Dilaşub ile bir biçare validesi kalmış idi ki Dilaşub yukarıda beyan olunan bar-ı bela altında inleye inleye hayır duasına devam eder. — Validesi ise düşünebildiği vesaitin kâffesiyle çocuğu uğradığı dahiyeden kurtarmaya çare arardı.

Zevcine olan muhabbetinden zerre kadar bir ıztıraba uğramamış olan biçare kadın hirman-ı muhabbetin tesiratını ne bilsin? Bey'in hâlini katiyen sihre haml eylediğinden havasçı güruhundan ne kadar kallaş var ise cümlesine baş urarak bu hâl dahi zaten Bey'in sefaheti kuvvetiyle ateşe düşmüş eşya gibi mahvolup gitmekte olan emvalinin izaasını tesrie hayliden hayli yardım ederdi.

Biçare kadın Bey'i ayda bir kere ancak görebilerek onda da nasihat etmek istedikçe Dilaşub'u kabul ettirmekte gösterdiği ikdamdan dolayı kendini de onun töhmet-i mevhumesine teşrik eder yollu gayet biedebane — gayet müessir sitemler işittikten başka Bey konağa bir gelişinde nasihat işittiği hâlde müddet-i avdetini uzattığından biçare kadın hem hakaret ve hem de firkat korkusuyla hiçbir şey söylememeye nefsini icbar etmiş idi.

Mücevherat gibi zevaitten başlayan bu israfat bir yıl zarfında ayda on beş bin guruştan ziyade irat getiren akaratı bitirdikten sonra haneye ve tamamına ve hatta cariyelere dahi sirayet ederek müddet-i ömrünü refahiyet-i kanaatkâranenin en alası denilecek bir hâl içinde imrar eden hanım efendi bir azatlı Arap — bir iki eski oda döşemesi — birkaç kırık çürük sahan — tencere ile kira köşelerinde sürünerek dikişle — nakış ile geçinmeye — kalemde kendini istikbal edip gelen maaşları — memuriyetleri zevaitten addeyleyen Bey

Efendi ise birkaç kadeh rakı ile bir parça ekmek tedariki için kırkar altmışar paraya arzuhâl yazmaya mecbur olmuş idi.

Fatma Hanım Efendi gerek kendinin ve gerek mahsul-i ömrünün bu sefaletine pek çok zaman mukavemet edemeyerek uğradığı âlâm-ı derun ve maişet-i fakirane tesiratıyla uğradığı halecan-ı kalp ve su-i mideden balin-i ihtizara baş koydu. Ali Bey'in saika-i sefahatle terbiyesi o kadar bozulmuş — ahlakına o mertebede fesat ve küfran-ı nimet çökmüş idi ki kendini senelerce karnında — kucağında taşıyan validesinin yirmi günden ziyade imtidat eden maraz-ı mevtinden ancak bir kere yanına uğrayarak onda da «Ne bileyim? Herkes ettiğini bulur evin içine soktuğun bir fahişe ikimizi de bu hâle getirdi» yollu sengdilane birtakım takriat ile zavallı kadını bister-i mematında azab-ı kabre uğrattı. — Hatta vefatında cenazesine dahi gelmeyerek naaş-ı garibini azatlısı olan zenciye metrukâtının yetmiş seksen guruşluk bedeliyle kaldırdı.

Hanım efendi uğradığı belayı sırf kendi bedbahtlığından bilerek son enfasını oğlunun dua-yı hayrıyla itmam etmiş idi. Fakat (Hikmet-i Hak bilinmez. Mahalline masruf olmadığından mıdır nedir) o kadar mahzune bir gönülden çıkan duasında da eser-i icabet olmadı.

«Cismimi yaktınsa pâmal etme gönlümden sakın» / «Külhanım eksik değil hâkisterimde ahkerim»

Mesut Efendi Ali Bey'den gördüğü su-i muamele üzerine bir daha adını anmayacak bir derecelerde munfail oldu ise de uğradığı felaketin şiddetini ve hususiyle kendisi dünyanın her hâlini görmüş olduğu cihetle evvelleri naz ve naim ve sonraları sefahat içinde perverde olmuş bir delikanlının zaruretten çekeceği âlâmı düşündükçe bir türlü biçarenin hâline acımaktan kendini alamadığı gibi ibtila hâlinde olan bir sahib-i fetanet şematet korkusuyla daima

kendini hâlinden memnun göstermek kavaitten olduğunu düşünerek Bey'e iane kabul ettirmeye binnefs bir çare bulabilmeyi dahi ümit etmediğinden maceranın tafsilatını ve kendinin o babda olan mütalaatını havi bir mektup ile istişare yollu Atıf Bey'e müracaat eyledi.

Atıf Bey ise safvet-i kalp ile muttasıf ve zamanımızda adab-ı muamele denilen mevhumat-ı garibeden bütün bütün mütenaffir olmak cihetiyle refikinin nahvetini gözetmekten ise felaketini düşünmeye hasr-ı efkâr ederek kemaliyle uhuvvetkârane ve nihayet derecelerde müşfikane bir mufassal kâğıtla birçok ihtarattan sonra zaruretini haber aldığından bahisle karz olarak kendisine her ay sarraftan almak üzere bin guruş havale ettiğini beyan eyledi.

Saika-i sefahatle meyhaneci dolandırmak — kumar terebezesinden para çalmak gibi eclaf-ı nasın erazilleri nazarında bile en büyük maayipten madut olan şenayia varıncaya kadar irtikaptan çekinmemeye başlamış olan Bey Efendi Atıf Bey'in akçeye müteallik olan teklifini tereddütsüzce kabul ile beraber ihtarat-ı vakıasından dolayı zavallı delikanlıyı gayet çapkınca birtakım tezyifat ile tahkirden hicap etmedi.

Bey'in dünyada ihtar etmediği bir denaet kalmış idi ki o da Mahpeyker'le tecdid-i ülfet idi. Bu sebat-ı merdanesi ise ihtiyar ettiği rezailin cümlesinden ziyade hakkında nuhuset-nümun olmuş idi.

Çünkü Mahpeyker Dilaşub'u pençesine düşürmüş ve bin türlü eziyetlerle gayz-ı hasudanesini oldukça teskin edebilmiş ise de uğraştığı daiye-i intikam Dilaşub'a nispet rekabetten — Bey'e nispet hirman-ı emelden hasıl olma bir eser-i infialden ibaret olmak cihetiyle ne kadar şedit bir gayz ile kuvvet bulmuş olursa olsun yine

bittabi makasıd-ı taliyeden madut olarak kalbindeki hiss-i galip yine muhabbet-i şehvetperestane idi.

Bey'in düştüğü girive-i sefahat ise mahudeye hatta zindan takı arasında rakipler peyda etmek cihetiyle ağyarın ziyadeleştiği kadar o muhabbet-i manhuse dahi tezayüt ede geldiğinden Mahpeyker hevesini ara sıra temsil ettiği husumete bütün bütün tahvil etmek için bir hayli zamanlar it'ab-ı nefs ederdi. Fakat bir türlü nahvet gönlünde lezaiz-i memnuadan istifade hırsına galebe edemedi. — Akıbet Ali Bey'i bir kere daha ağuş-ı inhimakine düşürmek için taharri-i esbaba kıyam eyledi.

Ali Bey ise her hâli irtikap ettirmekte akva-yı ilel olan zaruretin — hâline nispetle — en şiddetli bir mertebesinden bulunduğu için alıştığı perveriş-i kibaranenin avdetine ümit-bahş olacak yolda bilvasıta bazı imalı tekliflerle müracaat-ı sarihaya onun tarafından ibtida olunmak istedi. Fakat ondan bir haber ümidinde bulunmak Bey için kesesinde define taharri etmekten ziyade müstebat olmak cihetiyle vasıtalardan işittiği imaların belki yüzde doksanını teferrüs edemedi. — Teferrüs edebildiklerini dahi gayet şedit bir nefretle reddeyledi.

Bey azminde sebat ettikçe Mahpeyker de hırsında ihtiyarını gaip edecek kadar ısrar etmeye başladı. Hatta Bey'i müracaata imaleden me'yus olunca kendisini müracaat etmek tenezzülünden dahi çekinmedi. Fakat bu teşebbüsatı itmam ile karar-ı ahiri ittihaz edinceye kadar uğradığı — tereddütler — endişeler — intizarlar — ye'sler — hakaretler — tenezzüller cihetiyle zamanı daima hastalık — bedhuyluk — neşatsızlık — imtizaçsızlık içinde geçire geldiğinden bu hâli hem bezm-i ülfeti olan yaran-ı safayı istedikleri gibi eğlenceden mahrum ede geldiği cihetle pek ziyade sıkmakta ve hususiyle

şetaret-i şehvetperestanesini nefsince hayat-ı asliye addeden Abdullah Efendi'ye dünyayı zindan göstermekte idi.

Mahpeyker'i hevesinden geçirmek için görüştüğü süfehanın her biri bin türlü ihtarata kalkıştığı gibi Abdullah Efendi de hiçbir tedbirde kusur etmedi. — Hatta pezevenklikten dahi çekinmedi. — Fakat o da istimal ettiği vesaitin biriyle Bey'i imaleye muktedir olamadı. Akıbet Mahpeyker Bey'i gafleten bir bezm-i işrette görüp de kendine mahsus olan şive-i hatırfiribine amaç ederse elbette yine sayd edeceği reyinde bulundu. Çünkü o derece sefahat altında ezilmiş bir gönülde o kadar müessir bir hüsn-i şehvetengizin cazibe-i naz ü niyazına mukavemet edecek kadar mekânet mevcut olabilmesini kat'a me'mul etmez idi. Bu reyine tekrar ede ede Mahpeyker'i de teşrik eyledi. Çünkü kız Bey'in kendinden şiddet-i tenaffürünü pek acı tecrübelerle bildiği hâlde yine cemalinin tesiratına gururdan bütün bütün kendini alamazdı.

Bu rey üzerine Abdullah Efendi dalkavuklardan biri efendisinden aldığı talimata ittibaen birkaç gün taharriden sonra Ali Bey'i bir meyhanede bularak yanına oturdu ve münasebet düşürdükçe lakırdısına karışarak Bey'le görüşmeye başladı. Herif oldukça mizaç-aşina ve natuk olmak cihetiyle Bey'e sohbetini beğendirdikten başka meyhaneden çıkarlarken kendisi ehl-i dil meftunu bir adam olduğundan ve şu bittesadüf husule gelen ülfeti ise pek kıymettar bildiği cihetle idame etmek istediğinden bahisle ertesi gün nerede buluşabileceğini sual etti. — Aralarında bir diğer meyhaneye karar verdiler. — Daha ertesi gün yine bir diğer meyhane kararlaştılar. — Bir hafta kadar bu suretle külle yevm germagerm ünsiyetten sonra herif bazı zeminler düşürerek Bey'den kadınlı falanlı bir mükemmel ziyafet talep eyledi. Teklif ise Bey'in mizacına ve havalesini aldığı güne tesadüf eylediği gibi dalkavuk öyle sefahat-i rezilane

âlemlerinde pek kolay tesadüf olunur takımdan olmayarak ülfeti beriki için o zamanlar en büyük bir eğlence bulunduğundan teklifini hemen bilmemnuniye kabul ederek o geceden Çukurbostan taraflarında Ali Bey'in bildiği bir haneye gittiler. — Sermestane ve sefihane bir tarz ile eğlendiler. Ondan sonra iki üç gün yine birbirinden ayrılmadılar. Nihayet bir sabah def-i humar esnasında Abdullah Efendi'nin adamı da fırsat düşürerek kendisinin tumturaklıca bir hane ile ülfeti olduğundan akşamüstü orada birleşmesini iltimas eyledi. Ali Bey'in ise kârhane eğlenceleri zaten canına minnet idi — herif Bey'den suret-i muvafakat görünce hemen haber vermek bahanesiyle meyhaneden sıyrılarak keyfiyeti Abdullah Efendi'ye ve yanında bulunan Mahpeyker'e bildirdi. — Derhâl Edirnekapısı'nda bir hâli ev ile aşüfte takımının — daha Ali Bey derecesine tenezzül eden süfeha meclisine düşmemiş olan — nazlıcalarından birkaç kız tedarik ettiler. — Saat sekiz sularında herif Ali Bey'i bıraktığı yere avdetle beraberce mev'id-i safalarına şitaban oldular. Meclis-i işret o derece mükemmel idi ki Bey en servetli zamanlarında bile mislini pek nadir görmüş ise de denaet gönlünde her türlü hissiyat-ı ulviyeyi mahvetmek cihetiyle mihmanperverlikte refikinden kat kat dun kaldığı için mahcup olmadı. Bilakis bir muhib-i nevzuhurun hakkında gösterdiği taltifat-ı fevkalade ile bayağı kendinde bir meziyet tasavvur ederek gönlünde bir nahvet-i hafiye hissetmeye başladı.

Kızlar bir taraftan nağmesazlığa — bir taraftan naz ve şive ve nakl-i buse ile kadeh dolaştırmaya ağaz edince aradan bir buçuk saat geçer geçmez Bey'in ilerden beri mayalanmış olan sarhoşluğu bayağı kendini bilmeyecek derecelere gelip de mestane naralara — sefihane hey heylere başladığı sırada Mahpeyker ne kadar şiveye muktedir ise meydana dökerek nazan nazan kapıdan göründü. Hele

elbisesince güzelliğe ziynet ne kadar terakki verebilirse hasıl etmek için haftalarca uğraşmış idi. En büyük merakı ise endişeden — keyifsizlikten çehresine arız olan solukluğu göstermemek idi. Hatta o merak ile birinci defa olarak düzgün kullandığından bu maddi nikab-ı riyayı setredememek korkusu bayağı arz-ı cemale cesaretini zail etmek derecesine gelmiş idi.

Hele ne hâl ise me'luf olduğu ketm-i infialat melekesinde bir kudret-i fevkalade daha ibraz ederek geldi Bey'in yanına oturdu celi sitemle setr-i tecemmüle çalışır bir tarzda «Vefasız! Daha cevrin nazın elvermedi mi Mahpeyker'in sana ne yaptı ki bütün bütün feda etmeye kıyabildin? Mecburi bir hareketime katlanmak — hatta gerçekten bir kabahatim olsa onu bile affetmek şanından idi. İşte! Sensiz bu hâllere girdim? Çehreme bak da merhamet et» yollu niyazlara döküldü

Ali Bey ise ne evvel gördüğü gibi etvar-ı masumaneye inanır bir çocuk — ne ayrıldığı zaman tesadüf ettiği gibi kıskançlık hararetiyle serapa şule-i tehevvür kesilmiş bir âşık — ne de şimdi umduğu gibi bir gecelik eğlence için her türlü hissiyatını terk eder bir sefih göründü. Bilakis sırf lakayt ve hâl-aşina bir «hovarda» tarzını ihtiyar ederek Mahpeyker'i öldürücü bir nazar-ı tahkir ile baştan aşağı süzdükten sonra «Hanım ben buraya davetle eğlenmeye geldim. Mecliste kız çok. İçlerinden birini de beğendim. Şimdi seni alıp da sabaha kadar muazzep olamam. Efendinin aşağıda hizmetkârı var. Erkek istersen onun yanına gidebilirsin» dedi. — Arkasını Mahpeyker'e çevirdi. — Kadeh dağıtan kızların birini yanına aldı. Onunla tatlı tatlı konuşmaya başladı.

Mahpeyker için bu muamele yalnız evvel gördüğü şiddetlerden değil dünyada tasavvur edebildiği hakaretlerin cümlesinden şeni idi. O soğukluk — o kayıtsızlık bayağı bürudet-i mevt gibi vücudunun

her tarafına yayıldı. — Gönlündeki heves nerede kalır kabil-i galeyan olan her türlü hissiyatını bütün bütün mahveyledi. — Hiçbir lakırdı söylemeye muktedir olamaksızın duvarlara çarpmış cemat gibi yuvarlanır yolda bir hareket-i kasriye ile odadan çekildi ne için olduğunu bile düşünmeksizin hemen yaşmaklanmaya başladı.

Ali Bey karıyı orada görünce bin türlü şüphelere zahip olarak nereden peyda olduğunu sahib-i davete sual etti ise de herif ehemmiyetsiz bir tarzda «Bilemem bunların içine karışmış. Fena da değildi ama çehresi soluk» falan gibi hiç renk vermeyecek sözlerle bahsin önünü kestiğinden Bey korkunç rüya görürken uykudan uyanmış bir adam gibi birkaç dakikalık bir hafif halecan geçirdikten sonra yine zevkiyle iştigale başlamış idi.

Mahpeyker ise uğradığı darbe-i hakaretin birinci tesirinden kurtulunca gönlünde gördüğü gayzdan korkunç — uğradığı ye'sten mühlik birtakım hissiyat hücum eylediğinden Ali Bey'i evvelki gibi nazlı bir maşuk değil kanlı bir düşman hükmünde gördüğünden kemal-i ye's ve ıztırap ile Abdullah Efendi'nin hanesine azimet eyledi.

Abdullah Efendi Mahpeyker'in Bey'le tecdid-i ülfet ettikten sonra şetaretine — taravetine gelecek revnak ve o suretle kendi müravedat-ı sefihanesinin hasıl edeceği lezaizi tasavvurla birtakım hayalat-ı şevk ve safaya müstağrak iken karı yanına mezardan kıyam etmiş gibi bir hail sima ile geldi ki Arap tasavvuratının def'aten in'ikâsı üzerine bütün bütün kendini şaşırarak «Bu yine hastalandı! Bak başıma gelenlere» yollu birtakım kocakarı yaygaralara başladı.

Mahpeyker naşekibane kaşlarını çatarak «Sus sen de!... Ma'tuh musun nesin? Hastalığı nereden çıkardın?» itabından sonra macerayı her lakırdı söyledikçe ağzından ciğerinin bir parçası dökülür gibi nihayet derecede müteessirane bir tarz ile bir tafsil

hikâye eyledi. Abdullah Efendi Mahpeyker'in ifadat-ı hüzünengizini dinlerken çehresinde sayd-bekâr sibaın zehrhandesi gibi kerih kerih birtakım inkılaplar hasıl olurdu. Hikâyenin hitamından sonra da birkaç dakika mezar gibi sükût-ı hevlengiz içinde kaldıktan sonra bela baykuşu gibi bir çirkin sada ile «Olmayacak... O katır yaşadıkça sana rahat müyesser olmayacak! Vücudunu dünyadan kaldırıvermeli bitsin gitsin » deyince Mahpeyker uğradığı bin türlü tereddüt ve ıztırap ile melekât-ı zihniye ve fikriyesinin kâffesinden tecerrüt ederek sırf hâl-i tabiisinde bulunduğu cihetle bütün bütün redaet-i fıtratına mağlup olarak nihayet derecede teessürsüz bir tarz ile «Ah! Vücudu dünyadan kalkınca rahat edecek mi bilsem» diye düşündü. Bu tahassür ise âdeta bir nefha-i şeytani hükmünü icra ederek Arabın zihninden bittesadüf güzar eden hatırayı bir karar-ı kat'iye tahvil etmeye kifayet eyledi.

Derhâl mahsus adam gönderdiler. — Ali Bey'in bulunduğu kârhanenin sahibesini celp ettirdiler. Mahude ise çağrıldığı sırada rast gele Ali Bey ile ertesi gece için yine bir bezm-i ülfet tedariki müzakeresinde idi. Buraya gelince Arap her ne suretle olursa olsun Bey'i bir kere daha buraya celp etmeye çare bulmasını söyleyip de facireden «Biz de zaten yarın akşam için bir bir söyleşiyorduk» cevabını alınca Arap kâmkârane «Tamam! Git! Bizim Üsküdar'daki bağ köşküne karar ver! Yarın sabahleyin talimatınla bahşişini alırsın» dedi. — Kârhaneciyi gönderdi. Karı kârhanesine avdetle Bey'i birkaç kelimede ikna eyledi. — Berikiler de geceyi ikmal-i tedabir müzakeresiyle geçirdiler.

Abdullah Efendi mebadi-i ömründen beri âlemde her ne var ise istediğini yapmak iktidarına malik olanların istifadesi için yaradılmış tasavvur ede geldiği için tezyid-i servet yolunda ocaklar batırmayı yük kırmak veya süt sağmaktan farklı görmediği gibi

sefahati uğrunda adam telef etmeyi de eğlence için ava çıkmak hükmünde addedecek kadar kuvvet-i kalbe malik idi binaenaleyh nazarında verdiği kararın en adi işlerden ehemmiyeti yok idi. Fakat dilruba tab'ının redaetine munzam olan şiddet-i gayzıyla beraber o zamana kadar en şiddetli intikamı cariye dövmek — rakip istihza etmek — âşık üzmek yollarında gördüğü için mebadi-i emirde vicdanının aks-i sadası kıyas eylediği fikr-i hunrizaneyi nazarında tecessüm ettirdikçe hayalat-ı mütemessilesinden dehşetpezir olan sevdazedeler gibi teşebbüsün karşısında titremeye başladı.

Bir derecede ki Ali Bey'in vücudunu hevesat-ı mekruhesine tabi olmadığı için yeryüzünde zevaitten addeden Abdullah Efendi'nin tesvilat-ı şeytanpesendanesiyle üç saat kadar her tarafa imale-i efkâr ederek gerek intikam ve gerek asayişince başka bir çare bulabildiğinden bütün bütün kat-ı ümit ettikten sonra eski reyine avdet edemedi.

Hain bir gönül tereddüt akabelerini geçinceye kadar ne kadar haif olursa bir merkezde karar bulunca o derecelerde dessaslığa başlar Bu kaide netayicinden olarak Mahpeyker de bir kere Arabın reyini katiyen kabul ettikten sonra suret-i icrasınca birçok mütalaalara — bin türlü istizahlara kıyam etti. Cümle-i ifadatının her birine ilave ettiği yeni fıkarat ise «Ah! Acaba muktedir olabilecek miyiz» feryad-ı müstereddidanesi idi.

Arap ise bu kadar lakırdılara karşı «Otuz beş bin kese servet bir adamın vücudunu kaldırmaya da kifayet etmez ise dünyada neye yarar? Yarın Bey'iniz bağa gider. — Kârhaneci önüne biraz rakı verir. — Kız getirmek bahanesiyle oradan savuşur. — Bizim Hırvat oradadır talimatını aldığı gibi Bey'in bin canı olsa birini orada sağlam çıkarmaz. Birkaç defa tecrübe ettim: Herif işinde mahirdir.

Ne hacet! Köşkte oda çok birinde de siz bulunuz da seyrediniz» teminatıyla mukabele ederdi.

Nihayet bu azim üzerine birbirinden ayrıldılar. — Hâbgâhlarına gittiler.

«Iyd-i ekberdir şehid-i aşkına derse o mah» / «Bir nigâh rahm edip biçare kurban mıdır»

Abdullah Efendi kararınca zihni ve vicdani bir mahzura ihtimal vermediği gibi suret-i icrada dahi imkân-ı tahallüf göremediğinden astığı adamın dar ağacı altında yatan cellatlar gibi ferih ve fahur uyudu.

Fakat Mahpeyker daha niyette olan fiilinin uhrevi değilse dünyevi olsun vahime-i mesuliyetine mağlup olarak kan tutmuş bir katil gibi gözleri hâba vardıkça üzerine gâh hâkim-i zabtiye kıyafetinde kâbuslar hücum eylediğinden ve gâh Ali Bey kanlı kefenle yakasına sarıldığından bir dakika aram edemedi.

Sabaha kadar emvat arasına düşmüş cadı gibi etrafını ihata eden müdhiş müdhiş hayalat içinde konağın her tarafını dolaşırdı. Maamafih o kadar vahimeli bir kadın. Göğsüne çevrilen silahı ölüm korkusundan eliyle def'e çalışan — aceze gibi gayzından çatlamak havfıyla karar-ı hatarnakinden nükûl edemedi.

Sabah olup da kârhaneci geldiği sırada Mahpeyker'i bir şiddetli intizar içinde bulmuş idi.

Abdullah Efendi'yi beraber kaldırdılar. Herif gerek kârhaneciye — gerek bir gün evvel çağırtmış olduğu Hırvat'a iktiza eden tenbihatı ita eyledi.

Kelb-i sayd ve silah-ı taaddinin insan şekline girmiş birer misali olan iki melun doğrudan doğruya bağa gittiler. — Arap en meşru bir hizmet arkasına adam göndermiş gibi her türlü telaş ve teessürden beri olarak kendi masalihiyle meşgul oldu.

Mahpeyker ise yalnız niyet-i melunesiyle kanaat edemeyerek kan yalamakla mütelezziz olan siba-ı vahşete bile istikrah verecek derecelerde birahmane bir intikam daha almak tasavvuruna kalkıştı. Bu tasavvur ise Bey'in naaşını — hayalat-ı muhabbetiyle yaşayan Dilaşub'a kanlar içinde göstermek ve o suretle biçarenin cism-i hâkaludunu mevt-i müşahhas kesilmiş bir ruh-ı belapervere mezar-ı müteharrik etmek idi. — Bey'den sonra kızın hayatına ihtimal vermediği için ihtiyar edeceği hareket cinayet-i hafiyesinin şuyuunu mucip olabileceğinden dahi ihtiraz eyledi. — Hemen Abdullah Efendi'nin bir hizmetkârıyla yalısına giderek Dilaşub'u da yanına aldı. — Bağa azimet eyledi.

Oraya vasıl oluncaya kadar Dilaşub'a hiçbir kelime söylemedi. Yalnız mezar toprağından halk olunmuş kadar korkunç — mazlum kanıyla boyanmıştan iğrenç bir çehre-i gazap gösterir idi.

Vaktaki bağa vardılar. Mahpeyker şüphe üzerinde olan bin yatak bir haydut başı gibi binanın her medhalini — muayene ettikten sonra kendi için sokak kapısına kurbeti ve bahçeye ayrıca bir kapısı olan bir bir odası intihap eyledi. — Dilaşub'u da ikametgâhının yanında bulunan ve arada ayrıca bir kapısı olan odaya getirdi. — Hışımla bir kere elinden tutarak ve gözlerini bir tarz-ı hunharane ile belerderek dedi!

«Bilir misin ki neredesin? Burası ahiretin kapı aralığıdır. Buraya giren önünde adam boğazlasalar gözü görmemeli. — Yanında kıyametler kopsa kulağı işitmemeli. Âdeta ölü gibi görünüşte insan — hakikatte toprak olmalı! İyice bil ki gördüğün — işittiğin lakırdıların biri ağzından çıkarsa canın da beraber çıkar. İyice düşün ki nerede olsan elem ciğerindedir. Vücudunu paralasalar ruhun duymayacak. Ruhuna kasdetseler vücudun yardım etmeyecek»

Evvelleri mücessem rikkat. Müşahhas nezaket ıtlakına şayan olacak derecelerde zaifü'l-kalp olan ve bir hafif azar veya bir eğri nigâh ile bayılmaktan kendini alamayan Dilaşub çektiği bin türlü âlâm ve belayanın tesiratıyla o mertebelerde merdane sebat peyda etmiş idi. Bu kadar müddetten beri bin belalarla gönlünde saklayabildiği teessürler birdenbire tazelenerek zaten müştak olduğu mevte mazhar olabilmek ümidiyle kendini pençe-i kahrında tutan zalimenin tehditatına âdeta hasmane bir tarz ile mukabele ederek «Sizden zaten ümit olunan hâlde böyle yerlerde bulunmak idi. Fakat muavenete beni ihtiyar ettiğinize taaccüp ederim. Söylediğim lakırdı ile beraber canım da çıkacak öyle mi? Beni ölümden korkar mı sanıyorsunuz? Şimdiden tezi yok.» deyince Mahpeyker «Karı aklını başına topla! Billahi seni diri diri mezara gömerim de geberinceye kadar güneş yüzü görmezsin» tehdidiyle biçareyi hiç hazırlanmadığı bir bela vahimesi içinde bırakarak kapıyı üzerine kapadı. — Kendi bahçe kulübe (külbe)sinde bulunan Hırvat'ın yanına azimet eyledi.

Fahişenin endişe-i encam ile gönlünün halecanı ağzından dökülecek derecelerde taşmakta idi

Hırvat kendini görünce efendiden aldığı emir üzerine terbiyesizliğinin müsait olabildiği kadar riayetler ederek mensup olduğu millete mahsus galatat ile birkaç kelimede her emrine mutî olduğunu anlattı. Mahpeyker gayz — tereddüt — havf — husul-i emelden emniyetsizlik gibi birtakım hissiyat-ı şedidesinin keşakeşi arasında her dakikada bir reng-i diğer peyda ederek «Anladık itaat edeceksin» fakat iş orada değil acaba efendinden aldığın emri yerine getirecek misin? Yoksa ellerin titreyecek? Sana havale ettikleri adam ne kadar kabahatli olduğunu bilsen hiç kendini görüp görmediğini düşünmezdin. — Kardaşını öldürmüş bir düşman gibi üzerine

hücum ederdin» yollu birtakım sözlerle herifin zihnine hutur edebilmesini tevehhüm ettiği esbab-ı ihtirazı dolayısıyla def etmek istedi. Hırvat ise bu mukaddemat-ı sadedilaneye mukabil fikr ü şerri takdir olunamadığını ima eder bir çirkin tebessümle efendisinin hizmeti itikadınca elbette haklı olması lazım geleceğini ve maamafih aldığı emrin doğruluğunu — eğriliğini düşünür takımdan olmadığını ve hele kendine havale olunan iş yeni başlayacağı bir şey olmadığı için icraatça hiç endişe mahal olmadığını anlattı.

Mahpeyker herifin eline bir kese altın atarak birtakım da tenbihata kıyam etmek üzere iken kapı çalınmaya başladı. Karı kemal-i telaş ile odasına çekildi. — Hırvat kapıyı açtı. — Bey'le kârhaneci bağa girdiler.

Dilaşub ise bulunduğu oda Hırvat'ın külbesi civarında bulunmak cihetiyle Mahpeyker'le aralarında geçen muhavereyi dinlemiş ve daha söz hitam bulmadan evvel kemal-i nefretle ellerini gözlerine örterek ağlaya yere kapanmış olduğundan girenlerin kim olduğunu görmemiş idi.

Vürutları sırasında güneş gurup etmiş ve etrafı ağlar — matem eder gibi bir gamlı zulmet kaplamaya başlamış idi. Bağ köşkü ise sefahat ve cinayet için tertip olunduğundan ebniyesi basık — duvarları mürtefi. Yapılışı zindansı bir şey olarak Bey içeri girince «Bu batakhane kıyafetli yeri nereden buldun? Benim yerimde bir çelebi olsa korkusundan sar'alara uğrardı» diye cid ve latife beyninde tarize başlamakla kârhaneci ise «A beyim! Siz istediğiniz gibi açık saçık eğlenmek istiyorsunuz. Böyle ıssız yer olmalı ki insan baskından emin olsun» sözleriyle Bey'i yukarı çıkardı. — Evvelden müretteb olan odaya götürdü. — Kız getirmek bahanesiyle gitmek için isti'zan eyledi. Bey de orada müheyya olan işret takımına bakarak «Pek âlâ geç kalma! Sen gelinceye kadar ben kendi kendime

eğlenirim. Hazır rakı da var. dedi. — O içmeye başladı. — Karı da defoldu. — Gitti.

Zaman-ı intizar uzadıkça Bey sıkılmakta ve sıkıldıkça işreti dahi sıkıştırmakta idi. Bu hâl ile aradan bir saat güzar edince ihtiyardan kalarak odadan çıktı. — Mestane bir yürüyüşle ayakları dolaşa dolaşa merdivenden (nerdübandan) indi. — Kapıdan girdiği sırada gördüğü Hırvat'ı taharri ederek kulübesinde buldu «Hani giden hanım nerede kaldı? Hemşehri!» sualini irat ile onun tarafından «Şimdi gelirler efendim! Yer biraz uzakçadır» cevabını aldıktan sonra «İnsanı bu kadar da beklediler mi ya? Geldiğime nasıl pişman oldum» yollu yukarı doğruyu çekildi. — Gitti.

Dilaşub ise daha ilk lakırdısında Bey'i tanımış idi. Fakat zihnine hutur eden zan o derece müdhiş idi ki hakikate muvafık zuhur ettiği hâlde uğrayacak belayı düşündükçe ruhu gözlerinden dökülecek mertebede tecessüse müştak olmakla beraber bir hayli zamanlar pencerenin yanına yaklaşmaya cesaret edemedi. Zannı yanlış ise uğradığı endişe-i tahammülgüdazdan kurtulmak. Sahih ise Bey'in tahlisine bir çare bulabilmek mütalaalarıyla kalbine biraz kuvvet gelerek bin türlü tereddüt ve ıztırap içinde pencereye doğru gidip de hariçe bir nigâh edince gördü ki korktuğu felaket gözünün önünde dolaşıp duruyor. Yani Bey ağır ağır merdivenden yukarı çıkıyor! Şemşir-i mevt ta ciğergâhına dayanmış olsa binde birini hasıl edemeyecek derecede hüzün ve dehşetle sekerat ra'şeleri getirmeye — ecel terleri dökmeye başladı. Bu hâli bir beş dakika daha devam etseydi mahvolup gitmesi mukarrer idi.

Sad-âferin muhabbetin kuvve-i galibesine ki o kadar mecruh bir kalbi uğradığı musibet ne derece büyük — ne mertebe nagehzuhur ise o derece sürat-i teşebbüs — o mertebe salabet-i azm ile teçhiz ederek kızı gerçekten merdane bir gayrete malik eyledi!

Zihnince en evvel verdiği karar her ne suretle olursa olsun Bey'i kurtarmaya çalışmak idi. Buna çare olmak üzere birinci derecede böyle hâller için en sade. — en tabii tedbir olan feryad-ı istimdadı tahattur eyledi. Fakat derhâl düşündü ki etrafa ses işittirmek kabil değil. — Hatta kabil olsa bile muavenete adam gelinceye kadar Hırvat'ın pençe-i cellâdânesinden Bey'i tahlis etmek muhal. Kendini o yolda feda etmek indinde lâşey hükmünde idi. Ancak onunla da maksadınca imkân husul tasavvur edemedi. Zihninde kalabilen en son ümit işi Bey'e ihtar etmek ve iki fikir sayesinde bir çare-i necat tedarik eylemek idi. Bu ümit ile etrafa çarpınmakta iken pencereden Mahpeyker'in yine odasından çıkarak mâhud Hırvat ile konuşmaya gittiğini görünce bu fırsatı kendi için en büyük ganimet bilerek hemen odadan sıyrıldı. — Kemal-i süratle yukarı çıktı. — Biraz zaman odaları dolaştıktan sonra Bey'in bulunduğu yere girdi.

Bey Dilaşub'u görünce uğradığı hayret cihetiyle bir lakırdı söylemeye meydan bulamadı. Kız hemen yanına koşarak ve eline sarılarak «Gel Allah aşkına karşı taraftaki pencereden sokağa in! Canın muhatarada.. canın muhatarada... sözleriyle hazin hazin ağlamaya — Ali Bey ise düştüğü âlem-i sefahat içinde meşhudu olan bir bazice-i desais ile gönlünde hissiyat-ı sadıkanın tesiratını anlamaya kabiliyet kalmadığından elini hışımla Dilaşub'dan çekerek dünyada beni her eğlencemden mahrum ettin. Bu geceki rahatımı da çok görüyorsun. Buradan defol! Hazır arzu ettiğin yerlere düşmüşsün ya! Kimin için geldinse git onu aldat! sözleriyle biçareyi tahkir etmeye başladı.

Zavallı Dilaşub öyle sitemlerden teessür edecek ve Bey'in necatından başka hiçbir şey düşünebilecek hâlde olmadığından kemal-i tazarruyla Bey'in ayaklarına kapanarak ve validesinin felaket ve vefatını bildiği cihetle Bey'in beyninde olan şefkat ve

muhabbeti tahattur ve bu hatırasını bir define-i murad addederek «Validenizin başı için kendinize kıymayınız! İşte ayaklarınız altında yatıyorum. Benden bir hile memul ederseniz. Vücudumu pencereden aşağı atınız. — Parça parça ediniz. Fakat siz de iniz! Vallahi canınız muhatarada... Billahi canınız muhatarada..» der ve her lakırdı söyledikçe gözlerinden lâyenkatı yaşlar dökerdi. Güya ki valide-i masumenin ruhu vefatından sonra oğlunun muhafazasına müvekkel bir melek idi. Yalnız namının yad olunması Bey'in gönlünde mukavemeti nakabil bir hiss-i hakikat hâsıl eyledi. — Gafil delikanlı «Ne demek istiyorsun? Bana kim kasd edecek yollu tasdika meyl gösterir bir inkâr ile suale kıyam edince Dilaşub sözlerinin hakikatini bir bedihi delil ile göstermek için birkaç dakika düşündükten sonra mülhimane bir tarz ile «Gel gel de gözünle gör! Kulağınla işit!» dedi. — Kapıya doğru yürüdü. — Ali Bey dahi bî-ihtiyar arkasına müncezip oldu.

Sofaya çıkınca Dilaşub etrafı süzerek Hırvat'ın kulübesine nazır bir pencereye gitti. — Bir iki saniye aşağı baktıktan ve ses dinledikten sonra hemen Bey'i elinden tutarak oraya götürdü. Pencere açık. — Gece karanlık. — Sofa mumsuz olduğundan aşağıdan görünmek muhatarasından emin olarak istimaa başladılar. Kulübenin kapısı yan tarafta bulunduğu için gerek Mahpeyker gerek Hırvat görünmezler idi. Fakat sesleri anlaşılmaz derecelerde işitiyorlar idi. Bir müddet dinledikten sonra kapıdan çıkarken aralarında cereyan eden muhavereyi tamamıyla anladılar ki şu yolda idi.

Hırvat — «Efendim! Beklemekte ne hacet! Yanına çıkışımla işinin bittiği bir olur — Velev ki bağırsın! Sokakta adam. — Etrafta komşu mu var ki duyacak?»

Mahpeyker — «Olmaz... olmaz... Biraz daha dur o canı sıkıldıkça işrete dalar. — Yarım saate kadar sızar. — Uyku hâlinde ahirete göndermek daha kolaydır. O vakit her muhataradan emin oluruz. Ama bıçak ta kalbine urulacak. Ta şu Allah gösterdiğim yere.... Benim zatı derdimanın yüreğinden... kendinden evvel yüreğinin kanı toprağa düşmeli.» Ali Bey bu sözleri işittiği ve hususiyle Mahpeyker'i gördüğü gibi uğradığı belanın ehemmiyetini tamamıyla takdir etmekle hemen sokak üzerinde bir odaya girerek ve döşemenin örtüsünü tulani yırtarak bir ucunu beline bağladı ve diğer ucunu Dilaşub'a tutturdu. — Mümkün olduğu kadar duvara tutuna tutuna aşağı indi.

Garibdir ki bir ikametgâh taharrisiyle yarım saat kadar öteyi beriyi dolaştığı hâlde tasavvuratı bütün bütün Mahpeyker'in hıyanetine masruf olarak biçare Dilaşub'un fedakârlığı ve hakkında hâsıl ettiği itikadın ne derecelerde sakim bir zulüm olduğunu hatırına bile getirmedi.

Sırf Mahpeyker'i kahr için idi ki o gece tesadüf eden bir zabtiye karakoluna girerek kesret-i itilaf cihetiyle çapkınlığın nazarında mucib-i hicab olacak bir ehemmiyeti kalmadığından karakol zabitine her türlü mübalattan beri bir tavr-ı bî-edebane ile zamparalık için bir bağa geldiğini ve hâlbuki bağ batakhane olarak kendi idamı için arada cereyan eden müzakeratı kulağıyla işittiğini bir tafsil beyan eyledi.

Zabit o kadar küstahane bir ifadeye iktiza eden mukabele-i nefretten kusur etmemekle beraber ifa-yı vazifeye dahi müsaraat eyledi. Ama ve sair erkân-ı mahalleyi davet için etrafa zabtiyeler perakende eyledi.

Ve hemen imam efendi ile birkaç mahalleli gelir gelmez Bey'i önlerine katarak bağa doğru azimet ettiler. Davet ettirdiği zevatın

kusuru birer ikişer yolda iltihak etmişler idi ki gelenlerin biri de birkaç gün evvel o civarda bir bağa nakletmiş olan Mesud Efendi idi.

Dilaşub'a gelince zavallı kız müddet-i medideden beri bir taraftan muhabbetince uğradığı hasret ve diğer cânibden Mahpeyker'den gördüğü yüz bin türlü hakaret cihetleriyle gençliğini ve fevt eylediği fırsat-ı visalin imkân-ı avdetini bile düşünmeyecek derecelerde hayatından bizar olmuş ve hele nazarında o kadar kıymetsiz olan bir hayatın bigayrihak gördüğü vefasızlıklar ile beraber yine bir kılını dünya ve mafihadan değerli bildiği yar canı yoluna ve hususiyle onun muhafaza-i vücudu uğruna feda olmasını kendi için husulüne imkân tasavvur olunamayacak derecelerde âli bir bahtiyarlık görmüş olmak cihetiyle Bey'i pencereden indirinceye kadar böyle gönlünün en ziyade arzu ettiği mahalle masruf bir fedakârlıkla âlâm-ı âlemden kurtulmak üzere bulunduğunu düşündükçe çıldıracak. — Gaşy olacak mertebe bir meserret içinde bulunur ve yalnız dünyada şu geçirdiği hâl-i safasının rüya olabilmesinden başka hiçbir mütalaa ile müteessir olmazdı.

Vaktaki pencereden inerek muhataradan emin oldu. Böyle bir burhan-ı sadakat üzerine dahi velev bir kerecik olsun yüzüne bir nigâh-ı merhametle baktığı birdenbire hatırına hücum etmekle başından aşağı sıcak sıcak bir şey dökülerek ve döküldükçe her katresi bir damla zehir kesilerek hissiyat-ı neşatın cümlesini birer birer ifna etmeye başladı — Tabında. — Asabında zerre kadar kuvvet kalmadı ki birkaç dakika sonra muhakkak bildiği ve ibtida-yı felaketinden ta o zamana kadar kendi için en büyük saadet hükmünde gördüğü mevti Mahpeyker'in eline düştüğü zamandan beri itilaf eylediği metanet-i merdane ile telakki eylesin!

Aşkın her türlü felaketinde ve hatta rakibinin hakaretinde bir lezzet-i diğer bulan mazlume can vermekle dahi sadakatini ispat

kabil olmadığını görünce sevda-yı muhabbetin o tesliyetbahş-ı her afat olan parlak parlak büyük büyük hayalatından tabiatıyla mahrum olarak mesaib-i hayatı en maddi. — en âliyane cihetlerinden düşünmeye başladı: Beş on dakikadan ibaret olan bu zaman endişede üç yaşında iken kendini validesinin kucağından gasbeden bî-insafın pençe-i kahrıyla kolunda hâsıl olan acıdan. — Validesinin feryad-ı mütehassiranesiyle kalbine gelen halecandan. — İstanbul'a gelinceye kadar sandallar içinde. — baskıcılar elinde çektiği hastalıklardan. — Iztıraplardan — Esirci elinde bulundukça gördüğü sefaletlerden. — Eski efendisinin saye-i merhametinde birkaç yıl insanca ömür geçirdikten sonra gerek Ali Bey'in. — Gerek Mahpeyker'in yanında — mübtela olduğu bâlâda tarif ettiğimiz felaketlerden hiçbiri yok idi ki en cüzi tafsilatıyla beraber tahattur ederek her biri için zaman-ı vukuundan birkaç kat ziyade müteessir olmasın.

Bir biçare ki en ziyade şefkat ve himayete muhtaç olan masumiyet zamanını esaret gibi eşna-ı belaya denilmeye layık bir felaketin her nevi musibeti içinde geçirir. — Bir mazlume ki ruzigârın ömrün germ ü serdi arasında bir nevbahar-ı kâmrani sayılan mebadi-i şebabı muhabbet gibi eşedd-i infialat olan bir ibtilanın bin türlü felaketiyle imrar eder sergüzeşt-i hayatını velev ne kadar hayalattan tecerrüd hâlinde düşünürse düşünsün cismi ruh için. — Dünyayı da cism için mezar olmaktan başka bir şeye kabil görmemek ve binaenaleyh mevti ne derecelerde müdhiş. — Ne derecelerde hadimü'l-lezzat addeylese yine hayata tercih etmek tabiidir.

O cihetle zavallı Dilaşub yoluna feda olmak zevk-i ruhanisini unutarak mâhud Hırvat'ın elinde yaralanmak azab-ı cismanisinden başka bir şey düşünmediği hâlde o belayı dahi yaşamak musibetinden ehven görmeye başlamış ve fakat bir üç beş dakika

memata tavtin-i nefs etmekle uğraştığı hâlde herkes için bir dereceye kadar mevcud ve hakimane düşünüldüğü surette neticesi tabiattaki meyl-i hayat hiss-i hafisinin bir tarz-ı diğerde görünmesinden ibaret olan ölüm korkusundan kendini alamamış idi

Zavallı kız! Bu dehşetle şiddetli üşümekle. — Titremeye başladı. — Etrafa baktı. — Bey'in pencereden inerken yastığın üzerine attığı palto nazarına isabet eyledi. — Arkasına giydi. — İki elini başına atarak ve şiddet-i tahassürle o güzel saçlarının bir azını yolarak «Ah! Bey... Bey! Böyle olmak benim için düğün bayram idi. Bir kere adımı andın... Bir kere yüzüme baktın. — Senin için ölürken yine ahirete mahzun gidiyorum... Kaderim böyle imiş!! Ah! Bir kere mezarıma olsun geleceğini bilsem!... Yok ben hâlâ deliliğimden geçmemişim fahişe evinde haydut elinde şehid olan biçarenin mezarı mı olur? dedi. — Ağlaya ağlaya odanın bir tarafına yıkıldı. — Vücudunda ne müdafaaya imkânı. — Ve ne de uğradığı akıbeti çekmeye tahammül olduğundan meyusane bir teslimiyetle netice-i hâle intizar eyledi.

Ali Bey haneden çıktıktan sonra yukarıda bütün bütün ses kesildiği gibi oturduğu odadaki mumların biri kendi kendine sönmüş olduğundan Mahpeyker muntazır olduğu zaman-ı fırsatın hulülüne hükmeylediğinden telaş arasında Dilaşub'u hatırına bile getirmeyerek bizzat Hırvat'ın kulübesine gitti. Yukarı çıktılar. — Baktılar ki Bey odada yok. Mahpeyker'e bir nevi şüpheden değil alışıksızlık korkusundan. — Bir telaş arız oldu ise de Hırvat mütecelidane «Efendim nereye gidecek? Sarhoş bu ya bir tarafta sızmıştır» diyerek odaları taharriye kalkıştı.

Dilaşub biçaresinin yattığı oda mehtaba karşı olmadığı gibi Bey'in çıktığı pencere de açık ve hele kendi birkaç dakikadan beri işitmekte olduğu ayak patırdısı cihetiyle mevtine katiyen teyakkun

eylediğinden bâlin-i mematında bulunan hastalar gibi nefes almaktan başka alaim-i hayattan bir şey göstermeye iktidarsız idi.

Hırvat kendini o hâlde görünce «Daha! İşte burada sızmış» diyerek ve her türlü teessürden beri olarak yanına yaklaştı. Maharet-i cellâdanesini Mahpeyker'den aldığı emrin layıkıyla icrasında göstermek istediği cihetle bıçağı kızın ta kalbi üzerine sapladı.

Mazlume öyle bir yare-i mühlike ile beraber işitilir işitilmez surette bir ah etmekten başka bir şeye muktedir olamadı. — Bayıldı.

O sırada ise Ali Bey zabıta takımı ve mahalle ahalisiyle beraber bağın etrafına yetiştiler. — Öyle bir hâlin tabii iktiza ettirdiği derecelerde şedid bir gürültü ile duvarlardan atlamaya. — Kapıyı cebr ile açmak için kırmakla uğraşmaya başladılar.

Hırvat gürültüyü işittiği gibi Mahpeyker'e telaş için meydan bırakmayarak «Bir şey yok! Olağandır. Efendi onu da düşünmüş idi. Şu dolabı açınız tavana. Tokununuz. — Açılır yukarı çıkarsınız. — Çıktığınız gibi tavan kendi kendine kapanır. İçeride gizli oda vardır. Galebelik def olununcaya kadar orada oturunuz. — Def olmazlar ise zararı yok. Odanın karşı tarafa olan penceresinden öteki eve geçilir. Efendi oradadır. — Sizi kurtarır» dedi. — Sürgün avına tutulmuş kurt süratiyle oda kapısından dışarı fırladı. — Mahpeyker de aldığı ihtara ittibaen tavan arasına çekildi.

Oradan da civarda bulunan haneye geçmek üzere iken Ali Bey'in «Şu odanın penceresinden indim. Hırvat olsa olsa oradadır» yollu feryadını işitince Bey'in vücudunu paltosuna sarılmış gördüğü ve hatta Hırvat'ın darbesi altında nefes-i pesin yolunda eylediği ahı dahi istima eylediği hâlde ahiretten avdet etmiş gibi yine bağı ihata edenler arasında bulunmasından o derece mütehayyir oldu ve bir taraftan fıkdan-ı intikam ve bir tarafından zuhur-ı mücazat korkusuyla hakikat-i hâli öğrenmekle o surette zaruret hissetti ki

diğer haneye geçmek değil öyle bir zaman-ı muhatarada çıktığı mahall-i emniyette bile duramadı. — Yine dolaba indi. — Kapısının aralığından zuhuratı gözetmeye başladı.

Vaktaki galebelik odaya girdiler. Herkesin nazarına çarpan Dilaşub'un vücud-ı mecruhu idi.

Onu müşahede zabıta memurları için Bey'in sıhhat-i ifadesini ispata kâfi olarak katili aramak için her biri bağın bir tarafına dağıldılar. Yalnız Bey Hırvat'ın telaş ile odada bıraktığı — kanlı bıçak ile paltosuna sarılmış bir vücud görünce bulunduğu yerden bir hatve ileri gitmeye muvaffak olamadı. Bir hâle geldi ki çehresindeki solukluğa. — Vücudundaki hareketsizliğe bakanlar kaimen lahde indirilmiş bir mumya zannederlerdi. Nazar-ı dehşeti önünde yatan biçarenin Dilaşub olduğunu defaten bildiği ve başka biri olabilmesine aklen her türlü ihtimal mefkud olduğu hâlde ne meczumu olan hakikate inanmak ister ne de gönlünü kendi infialatıyla düşürmek istediği hâl-i tereddüden kurtarmak korkusuyla naaşın yanına uğramaya cesaret edebilirdi.

Sergüzeştleri arasında Dilaşub'un sadakatine ve kendi şüphesinin sekametine dair aklen kaç türlü delil bulabilmek mümkün ise cümlesi birden zihnine o dakikada hücum eyledi. Gönlündeki nedamet bir ömr-i fani değil bir hayat-ı ebediyeyi defi muhal bir ye's-i elim içinde geçirmeye kâfi idi. Fakat vefasından bir ufacık şüphe hâsıl ediverince yalnız nefsinin değil kıymetli validesinin bile her türlü asayişini feda etmekten çekinmeyecek kadar sevdiği bir vücudun kendi yolunda feda-yı can ettiğini görmek o şiddette bir nedameti bile düşünmeye vakit bırakmayacak derecelerde müessir bir hıraş-ı can olduğundan havass-ı fikriyesi kızın telef olduğuna dair zannı te'vile inhisar ederek ciğerler parçalayacak kadar hazin bir tarz ile giryan giryan «Yarabbi! Yarabbi! Cürmüm ne kadar

büyük olsa merhametin yine ondan yüz bin kat ziyad büyüktür. Ahirette her cezaya razıyım. Şu dakikada canımı al da bana korktuğum belayı gösterme!» dualarına ağaz eyledi.

Güya ki ağzından çıkan şu birkaç kelam-ı teessüf nefha-i ruh. — Gözlerinden dökülen o bir iki damla yaş âb-ı hayat idi. Biçare kızın kalb-i müştakı ölüm baygınlığı hâlinde helak yaraları içinde iken yine vücudundaki kuvve-i garizîye bakiyesine bir lezzet-i müessire verecek derecelerde halecan ederek yavaş yavaş o şirin gözleri açılmaya. — O hazin çehresinde bir hafif reng-i meserret peyda olmaya başladı.

Bey biçarenin vücudunda hareketten bir eser görünce mecnunane bir telaş ile yanına koşarak birkaç dakika hiçbir şey söylemeye muktedir olamaksızın elini yüzünü öptükten ve nefsinde hâsıl olan durgunluğu ağlaya ağlaya geçirdikten sonra «Dilaşub! Seni bu hâlde görmekten ise zebaniler elinde ilelebet azab çekmek bin kat hayırlıdır. — Sana ben kıydım. Allah bin türlü belamı vereydi de dünyaya gelmeye idim. — Kör olaydım da vaktiyle seni görmeyeydim! Yok! Yok! Sana bir şey olmadı? İnşallah kurtulacaksın. Çektiğimiz belaların hepsini unutacağız değil mi? Ah! Bir lakırdı söylüyor. Niçin söylesin? Niçin söylesin? Ben onu öldürmek istedim o benim yoluma can verdi de giderken yüzüne bile bakmadım. Dilaşub ben sana merhamet etmedim sen de bana merhamet etmeyecek misin?» gibi kesik kesik garip garip. — Birçok niyazlar eyledi.

Biçare kızcağız ise hayattan ve hatta hayatın evvelki lezzetinden ziyade mütehassir olduğu böyle bu iltifatın tesiriyle bir hâle gelmişti ki lisan-ı hâl ile olsun hissiyat-ı neşatını anlatmaya muktedir olamadı. Nihayet Bey'in çeneleri kilitlenerek bayılmak üzere bulunduğunu görünce hemen bütün bütün fenapezir olmak

derecesinde olan kuvve-i hayatından bir heyecan-ı ahîr daha hâsıl olarak Bey'in bir kere boynuna sarıldı «Ah»! Ben kim ki size merhamet edeceğim? Sizden ayrılıp da ölmediğim meğer yolunuza can vermek için imiş. Ben sizin için ölüyorum siz de sadakatimi bildiniz de başı ucumda ağlıyorsunuz değil mi? Allah aşkına bana acıyınız. Bin yıl yatağınızda yatmış olsa idim şöylece kucağınıza yaslanıp ahirete gitmekten büyük yine dünyada bir lezzet bulamazdım. Beni helal ediniz Allah ömrünüze bereket versin. Allah sizi bir daha böyle belalara düşürmesin Ah! Bu kim valideniz... Hanım efendi... Baksanız a yine birleştiğimize gülüyor. Geliyorum hanım efendiciğim yine Bey beni kabul etti. Elbette sayenizdedir. Allah ömrünüze bereket versin! Beyim efendim beyim! Elinizi bana verin sakın hâlimi hanım efendiye söylemeyin! Sonra mahzun olurlar. Ah! Gidiyorum... Gidiyorum.... Beyim! Beyim» diyerek ve her defasında daha zaif bir seda ile hitabını tekrar ederek kolları Bey'in boynundan çözüldü. — Kendi de kucağına yıkıldı. — İrtihal eyledi.

O kadar güzelliği. — O kadar fedakârlığı ile beraber o kadar felaket içinde telef olmuş bir maşuka-i bî-misli gonca-i hazan-dide gibi pejmürde ve perişan bir hâl ile kucağında görmek. — Yine kendi uğrunda feda olmuş bir valide-i müşfikanın bakiye-i eczası gibi hâk-i nisyan altında kalan namını o biçarenin lisan-ı tahassüründen işitmek insana ne türlü tesir eder ise pîş-i nazara alınsın! Buna bir de nadirat-ı zamaneden mâdud bir terbiyenin her türlü hiss-i şöhret ve ikbal atisinden mahrum olmakla beraber arada bir servet-i külliye zayi etmek nedametleri de ilave edilsin! Ali Bey'in o sıradaki olan hissiyat-ı kalbiyesine bir ilm-i icmali hâsıl edilmiş olur. Yalnız biçare delikanlı uğradığı felaketlerin kendi sun'i asarından olanlarını düşünmek kuva-yı batiniyesinden başka bir teessüre meydan

bırakmamak cihetiyle su-i talihin misal-i müşahhası hükmünde olan Mahpeyker melunesini tahattur edememişti.

Hınzıre ise bulunduğu dolap arkasından tiyatroya gelmiş seyirci gibi pîş-i nazarındaki ma'raz-ı felakette kendi için tertip olunan faciayı doya doya temaşa ettikten sonra intikamına zat-ı vakayı kâfi görmedi. — Hırvat'ı takip ile meşgul olanların kimi bahçe. — Kimi sokağa doğru çıktığını muhavarat-ı mütelaşiyanelerinin istimaıyla teyakkun eyledikten sonra Ali Bey'in ciğergâhındaki hançer-i felaketin sahibini göstermek için eğlenceye gelir gibi nezaketle kapıyı açarak ve bir tarz-ı müstehziyane ile de dışarı çıkarak «Maşallah Bey efendi! Bendeniz sizin ettiğiniz muamelelerin mukabelesinden bütün bütün emin olacak kadar sade değil zannetmezdim. Cariyenize vefasızlık isnat etmiştiniz. Böyle yerlerde olan zannınızın isabetsizliğini göstermek için sevgili Dilaşub'unuz hakkında da bendeniz bir yalan tertip ettim. Hâlbuki yalanın menşei kızın benlerinden ibaret idi.

Sizin kadar dirayetli bir zata göre ise bir kadının benlerini hamamda olsun tahkik etmek kabil olduğunu düşünmek güç bir şey değildir. Siz tuttunuz. — O zavallının sadakatinden şüphe ettiniz. Fahişelere satılmasını emr eylediniz.

İtikadınızca ben de fahişe değil miyim? İşte kızı aldım. — Size hıyanet etmek değil yolunuzda can verecek kadar vefakâr olduğunu ispat eyledim bundan sonra da bendenize inanmaz mısınız? İşte davamın sahih olduğunu şu cenazenin sayenizde nahak yere dökülen kanı meydana çıkarıyor. Yok gördüğünüz delil üzerine zannınız değişti de cariyenize de itimat ederseniz sizi temin ederim ki zavallı kız gerçekten ehl-i ırz. — Gerçekten sadık idi. Hatta ilerice öldüresiye tepeledim. — Bir kerecik olsun bir erkek yanına çıkarmaya muvaffak olamadım. —

Gerçek! Validenize de sitemlerinizden vefat etmiş! Yazık! O biçare kadın da hakkınızda merhametli idi. Sadakatini bilemediniz ihtimal ki cariyenize de yine sadakatime inanmazsınız. Pek korkunç bakıyorsunuz gideyim şayet terbiyenize mugayir bir muameleye kalkışırsınız. Bir daha görüşemezsek nasihat yolunda söylediğim lakırdıları affedersiniz. Görüşür isek yine bu türlü hizmetlerde kusur etmem» sözleriyle Bey'in en şedid olan evca-ı ruhaniyesini muktedir olduğu kadar tesmim ettikten sonra saydının kanını içmiş yılan gibi memnuniyetinden salına salına geldiği deliğe doğrulmak isteyince Bey ölüm hâlinde iken tekrar cerihe ile hasmına saldıran arslanlar gibi bir sayha-i zehreşikâf ile yerinden fırladı. Tarfetü'l-ayn içinde! Mahpeyker'i yakasından tutarak yere çarptı. — Müteakiben Hırvat'ın bıraktığı bıçağı kaparak göğsünün üzerine oturdu.

Fahişe Bey'in terbiyesinde olan nezaket ve me'luf olduğu sefahatle beraber sözlerinin bidayetinde gösterdiği sükûnet-i mütehayyiraneye nazaran öyle merdane ve müntakimane bir muamelede bulunmak değil gözünün önünde bir meyyit ve bağın etrafında o kadar memur mevcud iken havf-ı akıbet ve ümid-i necat ile hatta sözlerine mukabele dahi etmeyeceğine cazim ve belki bulunduğu girdab-ı beladan kurtulmak ümidiyle kendi inayetine iltica edeceğine ümitvar iken yüzüne bakıp da saçlarındaki ürperişi. — Gözlerindeki kanlı parlaklığı. — Ağzındaki zehrhand-ı gazabı görünce karşısında âşık çehresinden başka bir şey görmekle me'luf olmayan hanım efendinin göğsüne çöken vücudun sebai bir gazab ile hayatına kasd eylediğini pek kolay teferrüs eyledi. Ve derhâl can başına sıçrayarak o kadar alçak bir kadının. — O kadar muhataralı bir zamanda zihnine hutur edebilecek her türlü hezeyanlarla nefsini kurtarmaya çalıştı. — Beynlerinde geçen sevabık-ı ülfetten tutturarak Dilaşub hususunda kendinin hareketi muktezâ-yı

muhabbet olduğuna. Kendi canına kıyarsa bildiklerinin intikamından kurtulamayacağına. — Kurtulsa bile mücazat-ı uhreviyeyi düşünmesi lazım geleceğine dair öyle bir ağızdan işitilemeyecek ne kadar lakırdı bulabildi ise hiçbirini söylemekte kusur etmedi. Hatta Dilaşub fevt oldu ise yerine kendi esir olmak. — Bey'e ondan güzel bir cariye almak. — Zayi olan servetin tazminini taahhüt etmek gibi edepsizliklerden dahi geri durmadı. Ali Bey ise her sözüne bir darbe ile mukabele eder ve yüzünden uğradığı edvar-ı âlâmın bir saati kadar olsun temdid-i intikam için habiseye bıçak urmak istedikçe daima girmeyecek yerini arardı. Melune can havliyle arasıra gayet müessir. — Gayet hazin niyazlar ederdi. Fakat bulunduğu hâl içinde. — O vaktiyle hüsn-i cemalinden ziyade dilfirib olan. — Seda-yı latifi cerihe-i ciğerden çıkan hırhıralar kadar kerahet vermeye başladığından onlar da Bey'in gazabını bir kat daha teşdid eyledi.

Facire ne suretle canını kurtarabileceğini idrakten aciz kalarak esbab-ı istirhamın hiçbirini bırakmadıktan sonra Dilaşub'un ruhuna yemin vermek gibi bir küstahlığa cesaret edince Ali Bey Mahpeyker'in böyle kendi idam ettirdiği adamı kendine şefi edercesine vukubulan temenna-yı kâfiranesinden bir hâle geldi ki dünyada kendi için her türlü ezvak-ı ömrün bakiye-i münferidesi olan lezzet-i intikamdan dahi farig olarak bir sayha-i meyusane ile hemen bıçağı fahişenin beynine sapladı. — Canını cehenneme gönderdi.

Güya ki ressam-ı kader daima birbirine musallat olagelmek ve birbirinin pençesinden kurtulmamak lazımelerinden vefa ve hıyanet ve intikam seciyelerinin bir levha-i nazarfirib üzerinde ictimaını irade ederek vefayı her türlü hüznü. — Her türlü talihsizliğiyle — Dilaşub'da. — Hıyaneti her türlü kerahati. — Her türlü vehamet-i

akıbeti ile Mahpeyker'de. — İntikamı her türlü şiddeti. — Her türlü dehşeti ile Ali Bey'de tecessüm ettirmişti.

Hırvat'ın taharrisine gidenler herifi bir hayli zaman takip ile bir sokak köşesinde derdest ederek bağda kalanları taharri için avdetle odaya girdikleri zaman gördüler ki Dilaşub ızdırab-ı mevt arasında Bey'in paltosundan sıyrılmış. — Dağınık saçları. — Solgun cemali pencereden üzerine vuran pertev-i mehtab ile bir garib letafet bağlamış. — Mazlumiyet gibi hazin bir hâl ile nurlar içinde yatıyor. Mahpeyker tagallüb gibi dökmek istediği kan içinde boğulmuş. — Hâk-i mezellette yuvarlanıyor. — Ali Bey nedamet gibi çehresindeki hıraş-ı teessüf. — Ellerindeki hun-ı intikam ile Mahpeyker'in ayağı ucunda diz çökmüş ağlıyor.

Bu temaşa-yı garib ile her gönülde bir his. — Her fikirde bir tasavvur hâsıl olarak mevcudların her biri bir tarz-ı diğerde mütehayyir iken Ali Bey nihayet derece resmi. — Gayet vakurane bir tarz ile yerinden kalkarak zabıta memurlarına hitaben macerayı bir eda-yı hazin ile naklettikten sonra şer' ve kanunun muktezası ne ise nereye iktiza eder ise gitmeye hazır bulunduğunu söyledi.

Huzzarın umumu ağlaşmaya başladılar. İçlerinde en ziyade müteessir olan Mesud Efendi idi ki Ali Bey'in sözünün her ibaresini bitirdikçe «İnanınız vallahi doğrudur biçare çocuk beni dinleseydi ne olurdu?» yollu meyusane bir feryad eder. — Bir de Mahpeyker'in naş-ı pürhununu payimal-i tahkir eylerdi. Zavallı adam Bey'i kurtarmak için mümkün olan muavenet-i lisaniyenin hiçbirinde kusur etmedi. Fakat hâl ve mevki iltimas kabulüne müsaid olmadığından zabtiyeler Ali Bey'i götürdüler. Mesud Efendi ise en sonraki insaniyeti olmak üzere Dilaşub'u Fatma Hanım Efendi'nin yanına defnettirmek hizmetinde dahi bulundu.

Hırvat tutuluncaya kadar yediği yaraların tesirinden daha istintak altında iken geberdi.

Abdullah Efendi macerayı işittiği gibi o türlü eşrarın hiçbir vakit halas olamadıkları za'f-ı kalb cihetiyle korkusundan bir mühlik nüzule uğradı.

Yalnız Ali Bey birkaç ay mahbeste kalarak hükûmet müsaade ettikçe validesinin mezarına gider. — Orada gerek onun. — Ve gerek Dilaşub'un kara topraklarını gözlerinin yaşıyla reyyan ederdi! Ne faydası var ki bu nedamet zavallının altı ay içinde kederle mahvolmasından başka bir şeye mucib olmadı.

Meşhurdur ki son pişmanlık fayda vermez

İntiha

* * *

Transkripsiyon notları. Metin, 1874 baskısının görüntülerinden kelime kelime okunmuş; her sayfa ikinci bir okumayla görüntüye karşı denetlenmiş, rastgele seçilen sayfalarda üçüncü bir denetim yapılmıştır. Taramada eksik olan 34-35. sayfalar aynı eserin ikinci bir baskısından tamamlanmıştır. Aşağıdaki kelimeler baskıdaki dizgi bozukluğu ya da taramadaki leke ve kesikler nedeniyle kesin olarak çözülememiştir; metinde en olası okuma verilmiştir: s. 8: nezareti; s. 9: inşirah; s. 21: konağa; s. 29: seyr zîneti; s. 32: layıkımız; s. 34-35, ikinci baskıdan: Hâliniz; s. 39: can-güzeran; s. 45: maşuk; s. 46: bütün yerleri; s. 52: bir dolgunca; s. 52: bir bile; s. 55: Göze; s. 57: yazıktır; s. 63: Ama ne; s. 78: deniz; s. 78: fiyom; s. 78: yük; s. 81: meclisin; s. 82: bırakalım; s. 82: paye-i; s. 83: hıraman-ı şevk; s. 85: ezvak-ı; s. 85: ihtimamsızlığa; s. 89: Beyden de; s. 93: karalığa; s. 93: kamer gül; s. 99: eğer; s. 100: lezaiz-i; s. 101: Takdirimde; s. 101: hayran; s. 130: Karı; s. 130: bir koluğuna; s. 132: Gurur; s. 133: oklarla; s. 135: kırala; s. 141: kırala; s. 158:

tamamına; s. 160: terebezesinden; s. 166: tecemmüle; s. 168: tafsil; s. 169: buraya; s. 173: yatak; s. 173: kurbeti; s. 173: bir; s. 177: doğruyu; s. 182: zatı derdimanın; s. 185: baskıcılar. Okunamayan iki kelime [...] ile gösterilmiştir. Hata bildirimleri için: pdfkitaphane.com.